ייִדען, געדענקט, אז דער קאמף געגן די רדיפות אויף יידען אין דייטשלאנד דויערט

הײַנט 12 זײַטען (טאבעלע פון די מלוכה־לאטעריע 10 און 11 זייט) פרייז 20 גראשן NAJER FOLKSBLAT

Opłata pocz towa uiszczona ryczałtem

נײַער פאלקסבלאט

№ 243 | לאדז, מאנטאג, כ"ד תשרי תרצ"ו | דרייצענטער יאהרגאנג | Łódź, Poniedziałek, 21 października 1935. | № 243

אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז פעטריקאווער 21, טעל. 224-71 — Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71.

ענגלאנד פערשטענדיגט זיך מיט איטאליען

פראנקרייך האט פאזיטיוו געענטפערט אויף ענגלאנדס פראגע. — אפגעלעגט די מיליטערישע סאנקציעס. — אפשפאנונג אין דער לאגע. — ס'איז פערהאן א האפנונג

איטאליעניש מיליטער פערנומען גערלאגובי

בעסער געוואָרן די לאגע.

לאנדאן, 20 (ספ. טעל.)

רייטער מעלדעט פון פאריז: דער ענגלישער אמבאסאדאר אין פאריז, קלערק, האט היינט בעקומען א תשובה פון דער פראנצויזישער רעגירונג וועגען דעם, צי פראנקרייך איז גרייט אונטערצושטיצען ענגלאנד, אויב די לעצטע וועט אנגעגריפען ווערען דורך איטאליען. פראנקרייך האט געגעבען פאלגענדען ענטפער: פראנקרייך איז גרייט אויסצופיהרען די פערפליכטונגען פון 3. פאראגראף פון 16 ארטיקעל פון פעלקער־ליגע־פאקט.

פאריז, 20 (ספ. טעל.)

האוואס מעלדעט, אז אין די פאריזער פאליטישע קרייזען איז געקומען א געוויסע ענטשפאנונג. די פאריזער קארעספאנדענטען פון דער ענגלישער פרעסע האלטען דעם ענטפער פון דער פראנצויזישער רעגירונג אלס א בעפרידיגענדען.

פאריז, 20 (ספ. טעל.)

פרעמיער לאוואל האט אפגעהאלטען א געשפרעך מיט'ן מארשאל פעטען.

רוים, 20 (ספ. טעל.)

היינט פריה האט מוסאליני אויפגענומען דעם ענגלישען אמבאסאדאר עריך דרומאנד. קיין שום קאמוניקאט איז נישט דערשינען. די דאזיגע בעגעגעניש האט ארויסגערופען אין רוים אן'אומגעהויערן אינטערעס. אין אוונד האט דרומאנד קאנפערירט מיט'ן פראנצויזישען אמבאסאדאר אין רוים דע שאמברען. דער לעצטער האט דערקלערט די פרעסע־פארשטעהער, אז ער קען זיי גארנישט איבערגעבען, ווייל ער איז געבונדען מיט א ווארט. ער האט בלויז געלאזען פאלען איין פראזע: „פערהאן א שטיקעל האפנונג"...

איטאליען וויל, אז די פעלקער־ליגע זאל ווידער איבערנעהמען די איניציאטיוו.

פאריז, 20 (ספ. טעל.)

„האוואס" אגענטור טיילט מיט פון רוים: דער איטאליענישער אפטימיזם, וועלכער האט זיך געשאפען צוליב די געשעהענישען פון די לעצטע 3 טעג האט דערוויל גארנישט געענדערט די לאגע, אלע מלחמה - פעראָרדנונגען ווערען ווייטער אויסגעפיהרט. אין די פאליטישע קרייזען האלט מען, אז די איטאליעניש - ענגלישע אפשפאנונג וועט מיטציהען מיט זיך די אפשפאנונג און די בעציהונגען צווישען איטאליען און דער פעלקער־ליגע. די געפאהר פון אנענגלישער אקציע איז פאראיבער, דערפאר איז נאך נישט אריבער די געפאהר פון א קאלעקטיווער אקציע. מוסאליני שיקט ווייטער מיליטער קיין אפריקא.

די איטאליענישע פאליטישע קרייזען האלטען, אז די פעלקער־ליגע, וואלט איצט געקענט בעטראכטען דעם אביסיניש - איטאליענישען קאנפליקט אין נייעם גייסט לויט פאלגענדע טעזען 1) איטאליען איז נישט דער אנגרייפער, 2) אביסינען קען נישט בעטראכט ווערען צוגלייך מיט די ציוויליזירטע מלוכות. 3) די אביסינישע גאנצקייט איז א קינסטליכע.

אפגעלעגט די מיליטערישע סאנקציעס.

רוים, 20 (ספ. טעל.)

די ענגלישע רעגירונג האט פערעפענטליכט א קאמוניקאט, אז די מיליטערישע סאנקציעס זענען אפגעלעגט געוואָרען, אבער זיי זענען נישט אויסגעשלאסען.

ווי מען שמועסט וועלען צוליב דער בעסערער שטימונג צוריקגעצויגען ווערן צוויי ענגלישע קריגס שיפען פון גיבראלטאר. אין איצטיגען מאמענט איז נישט מעגליך אינגאנצען צוריקציהען פון מיטעללענדישען ים די פערגרעסערטע ים־כוחות.

לאנדאן 20 (ספ. טעל.)

די ידיעה, אז דער פראנצויזישער פרעמיער לאוואל האט געגעבען א פאזיטיווען ענטפער אויף דער ענגלישער פראגע, איז אין לאנדאן אויפגענומען געוואָרען מיט גרויס בעפרידיגונג. דער דאזיגער ענטפער איז דער ערשטער שריט אויף פערקלענערן די שפאנונג אויפ'ן מיטעל־לענדישען ים.

צוליב דער אונטערשטיצונג פון פראנצויזישען פלאט, רעכענט מען, אז ענגלאנד וואלט געווען גענויגט זיך צו פערטראכטען צי זי זאל נישט ארויספיהרען פון מיטעל־לענדישען ים א טייל פון ענגלישען פלאט. יעדענפאלס איידער דאס וואלט געשעהן, וואלט איטאליען געמוזט:

1. צוריקציהען דאס פריש־ארויסגעשיקטע מיליטער פון ליביע;

2. אפשטעלען די אטאקעס פון דער איטאליענישער פרעסע געגען ענגלאנד.

כאטש דאס אויספיהרען די דאזיגע בעדינגונגען איז מעגליך, אבער קיין שום פערשטענדיגונג צווישען די רעגירונגען פון איטאליען און ענגלאנד איז וועגען דעם נישט פארגעקומען.

אויפן פראנט שלאגט מען זיך ווייטער...

פאריז, 21 (ספ. טעל.)

לויט נאך נישט בעשטעטיגטע ידיעות האט דאס איטאליענישע מיליטער פערנומען גערלאגובו. אויפן גאנצען פראנט קומען נישט פאר קיין גרעסערע צוזאמענשטויסען. לויט ענגלישע ידיעות רוקט זיך דאס איטאליענישע מיליטער פאראויס אין דער ריכטונג פון מאקאל, אביסיניען גרייט זיך צו א קאנטער־אפענסיווע.

דער נענוס ליוקענט קאטעגאריש אפ אלע ידיעות וועגען דעם, אז ער פיהרט אונטערהאנדלונגען מיט איטאליען.

לאנדאן, 20 (ספ. טעל.)

זייט אייביגע טעג זענען א־ומגעגאנגען קלאנגען, אז דער בעריהמטער ראס קאס, וועלכער איז צוזאמען מיט זיינע אפטיילונגען אריינגעדרינגען קיין עריטרעא זאל האבען אומגעקומען אין א קאמף מיט די איטאליענער. איצטער ווערט פעסטגעשטעלט, אז ראס איז טאקע געווען א שטיקעל צייט אפגעשניטען פון די איבריגע מיליטער־אפטיילונגען. עס איז איהם אבער געלונגען אויפסניי אדורכצורייסען זיך אין דער פראווינץ טיגרע, און איצטער בעקומענדיג א קאנטאקט מיט ראס סעיום מאכט ער צוגרייטונגען צו אן'אטאק אויף אקסום.

אויסלענדישע מיליטערישע זאך־קענער פערזיכערן, אז אויפ'ן צפון־פראנט האבען די איטאליענער מינימאלע שאנסען אויף דערפאלג. אלץ ווייזט אויף דעם אז די אביסינער וועלען אין דער אפענסיווע אפנעהאלטען א נצחון. ראס סעיום רוקט זיך פאר־פויז וואנעט ער וועט אנפאלען אויף אקסום. אביסעל ערגער איז ראס סעיומס לאגע אין טאל. וואס אויס אויף צפון, כדי צו פערנעמען א גוטע פאזיציע, פיהרט קיין מאקאלא. אויף דעם פונקט זענען די איטאליענער שטארקער, און דאס אביסינישע מיליטער ציהט זיך צוריק. אבער ווי זייער שטייגער איז פיהרען זיי אדורך נאכט־אנפאלען און שעכטען אויס איטאליענישע זעלנער.

די פאליגע נאכט איז צווישען אדוא און האמלע פארגעקומען א פערביטערטער קאמף. ביידע צדדים האבען געקעמפט מיט מאשינען־ביקסען. לויט די ידיעות פון אדיס אבעבא זענען געפאלען 300 געהרגעטע ביי די אביסינער און איטאליענער. די אביסינער האט זיך איינגעגעבען אפצוהאלטען דעם פאראויסמארש פון די איטאליענער.

די זעלבע נאכט האט ביי דער גרענעץ פון ענגלישע סודאן די ארמעי פון ראס קאס געוואלט אריבער דעם גרעניץ־טייך סעטיט. די אביסינער האבען פערלוירען 100 געהרגעטע.

פון אגאדענער פראנט טיילט מען מיט, אז דארט גייט א שטארקער רעגען, וואס מאכט אונמעגליך די קריגס - אפעראציעס. די איטאליענישע זעלנער ווערען כסדר קראנק אויף פערשידענע טראפישע חולאתן. אין טייל פולקען זענען פון 40 ביז 50 פראצענט זעלנער קראנק און זענען נישט פעהיג צו בעטייליגען זיך אין די קאמפען.

לאנדאן. 20 (ספ .טעל.)

פון אסמארא טיילט מען מיט: יעדע מינוט איז צו דערוואַרטען דעם אנהויב פון א נייער גרויסער איטאליענישער אפענסיווע, וועלכע וועט גיין אין דער ריכטונג פון מאקאלא.

אויפ'ן גאנצען פראנט קומען פאר פיבערהאפטע צוגרייטונגען. די איטאליענישע אפטיילונגען זענען בעזארגט מיט א סך אמוניציע, לעבענסמיטעל, און וואסער צום טרינקען.

די אביסיניער גרייטען זיך צו פערטיידיגען מיט דער גרעסטער עקשנות די שטאט מאקאלע.

פערברענט געוואָרען אן'איטאליענישע שיף

קאירא, 20 (סם. טעל.)

עס איז פארגעקומען א שרפה אויף דער גרויסער איטאליענישער שיף „אוסאניא". די שיף איז פולשטענדיג פערברענט געוואָרען.

לויט די דערקלערונגען פון ערשטען מעכאניקער האבען איידער די שרפה איז אויסגעבראכען זיך געהערט צוויי אויפרייסען אויף דער פאדערשטער טייל פון דער שיף. די סיבות פון די אויפרייסען איז נישט פעסטגעשטעלט געוואָרען. פון אן'אנדער זייט מעלדעט מען, אז דער אויפרייס איז פארגעקומען אין די רעהרען, וואס פיהרען דעם נאפט פון די רעזערוואוארע צום מאטאר.

די אויספארשונג דויערט. פון דער מאנשאפט זענען אומגעקומען 3 מאטראזען. אנדערע דריי זענען פערפאלען געוואָרען און מען ווייסט נישט, פאר האן 7 פערוואונדעטע, פון די 35 פאסאזשירען וואס זיי זענען אהינגעקומען. אחוץ דעם זענען האט קיינער נישט געליטען.

* * *

אנדערע דעפעשען מעלדען וועגען קלאנגען, אז די שיף איז אויפגעריסען געוואָרען אלס רעזולטאט פון א סאבאטאזש־אקט מצד די איטאליענישע מאטראזען.

נישט קיין אפמאך.

קאירא, 20 (סם. טעל.)

דער פרעזעס פון מיניסטארען קאבינעט האט אפגעלייקענט די קלאנגען, אז ס'איז אונטערגעשריבען געוואָרען אן'ענגליש־עגיפטישער מיליטער־אפמאך.

געוואלט ברענגען דעם נעגוס קיין רוים?

וויען, 20 (סם. טעל.) אין וויען איז ארעסטירט געוואָרען א געוויסער דייטש וואנזא גינדלער, וועלכער האט זיך מודה געווען דערין, אז ער האט געוואלט מיט אן'אעראפלאן ברענגען דעם אביסינישען קייזער קיין רוים. ער האט איבערגעגעבען אלע איינצעלהייטען ווי אזוי ער האט דאס געוואלט איינארדנען.

געשטארבען הענדערסאן

לאנדאן, 20 (ספ. טעל.)

היינט אין אוונד איז אין לאנדאן געשטארבען פון א ראק־קראנקהייט דער פארזיצער פון דער אינטערנאציאנאלער ענטוואפנונגס - קאנפערענץ, געוועזענער ענגלישער אויסערן־מיניסטער ארטור הענדערסאן.

שרעקליכע שטורם־ווינטן אויפן צפון־ים

לאנדאן, 20. (סם. טעל.) אין לאמאנש־קאנאל בושעוועט א שרעקליכער שטורם־ווינד, עטליכע שיפען זענען אונטערגעגאנגען, די טעלעפאנישע און טעלעגראפישע קאמוניקאציע איז איבערגעריסען געווארען, ס'זענען פערהאן טויטע און פערוואונדעטע.

בערלין, 20. (סם. טעל.) אויפן צפון־ים בושעוועט א שרעקליכער הוראגאן, 4 שיפען פון האמבורגער פארט זענען שווער בעשעדיגט געווארן.

אין טיפען טרויער טיילען מיר מיט אונזערע חברים, אז נאך קורצע און שווערע ליידען איז פרייטאג, דעם 18־טען ד. ח. געשטארבען און דעמזעלבען טאג צו קבורה געקומען אונזער גרינדער און לאנגיעהריגער פערוואלטונגס־מיטגליד

נ"ע עמנואל היימאן

איז עלטער פון 52 יאהר, געוואוינט זאווארדזקא 34.

גלייכצייטיג מאכען מיר בעקאנט אלע, אז היינט, מאנטאג, 8 א זייגער אוונד קומט פאר אין שומטער־צעך, פאלודניאווא 22 א טרויער־פערזאמלונג, צו וועלכער אלע חברים און פריינד ווערען געבעטען צו קומען, בכדי צו בעעהרען דעם אנדענקען פון נפטר.

דער געשעפטער קאמיטעט

טוּמעל וועגען געווער=טראַנספּאָרט

דער אדרעסאַט ווערט געזוכט פוּן דער ארץ־ישראל=פּאָליציי. — 4 פערדעכטיגע ארעסטירט

ירושלים. 20. (יט"א טעלעגראַפיש) אין שייכות מיט דעם אַנטדעקטען געווער, טיילט די רעגירונג מיט אין אַ קאָמוּניקאַט, אַז צווישען די 537 צעמענט־קעסטלעך האָט מען געפונען אין 359 קעסטלעך געפונען אַמוניציע. די אויספאָרשונג אַרום דעם ענין, ווערט זעהר ענערגיש פאָרטגעזעצט. דער אַדרעסאַט י. טאַפּטאַו, ווערט געזוכט אין לאַנד און אין אויסלאַנד. הגם ס'איז שוין געלונגען פעסט צושטעלען זיין אויסזעהען, איז ביז איצט נישט געלונגען צו קומען אויף זיינע שפּורען. דערווייל זענען אַרעסטירט געוואָרען 4 פּערזאָן, וועלכע מ'איז חושד, אַז זיי האָבען אַ שייכות צום געווער־טראַנספּאָרט. די נעמען פון די ארעסטירטע ווערט געהאַלטען בסוד.

נפטר געוואָרען איינער פוּן די עלטסטע רבנים

ראַוונע. 20 (יט"א טעלעפאָניש)
אין אַסטרוי איז אין עלטער פון 80 יאָהר נפטר געוואָרען איינער פון די עלטסטע רבנים אלתר ספרד: אין דער לויה האָט זיך בעטייליגט אַ גרויסער עולם.

Dr. med. H. LUBICZ
פאַר הויט, ווענערישע און געשלעכטס־קראַנקה.
צעגעלניאַנאַ 7 (פריהער 43), טעל. 141-32
צוריקגעקעהרט
עמפפאַנגס־שעה'ן 8—10, 12—2 און 5—8 אָווענד,
זונטאָג פון 9—11 בייטאָג און יום־טוב פון 9—1

סענאַט=וואַהלען אין פראַנקרייך

זיג פוּן די לינקע גרופּירונגען

פאַריז, 20 (ספּ. טעל.)
היינט זענען פאָרגעקומען די וואַהלען צום סענאַט. אין אַלגעמיין זענען די וואַהלען אויסגעפאַלען לטובת די לינקע. דער פאָלקס־פראָנט האָט אָפּגעהאַלטען אַ נצחון בעקומענדיג 10 מאַנדאַטען, צווישען זיי דעם ערשטען קאָמוניסט אין סענאַט. לאַוואַל איז געוועהלט געוואָרען אין צוויי ערטער. די רעזולטאַטען זענען פאָלגענדע: אונאָפּהענגיגע — 2 מאַנדאַטען, קאָנסערוואַטיסטען, רעפּובליקאַנער 26, לינקע רעפּובליקאַנער 17, ראַדיקאַל־סאָציאַליסטען 2, פראַנצויזישע סאָציאַליסטען 4, פאָלקס־פראָנט 10, וועגען 25 מאַנדאַטען וועט פאָרקומען אַ צווייטע אָפּשטימונג.

אַרטעריעסקלעראָז ענטשטעהט צוליב דער שלעכטער שטאָף־וועקסלונג.
געברויכט קרייטעכצער פון Cholekinaza H. Niemojewskiego
Lab. fizj. Chem. „Cholekinaza", Warszawa, Nowy Świat 5.

רעאָרגאַניזאַציע פוּן דער עסטרייכער רעגירונג

דער „בעריהמטער" מאַיאָר פעי אַרויס פוּן קאַבינעט

וויען, 20 (ספּ. טעל.)
פון דער רעאָרגאַניזירטער שושניג־רעגירונג זענען אַרויסגעטרעטען די פּערטרעטער פון דער היימוועהר:: פעי, קאַרווינסקי, נוישטעדטער און שטירמער. אַלס יוסטיץ־מיניסטער אין נייעם קאַבינעט איז נאָמינירט געוואָרען דער געטאָ־פּעטער יוד ווינטערשטיין, אַ פּראָקוראָר, אַן אַלטער מיטגליד פון די קריסטליך־סאָציאַלע. אַ ברודער פון ווינטערשטיין איז מיטגליד פון דער יודישער קהלה אין פילזען.

פּאַריז, 20 (ספּ. טעל.)
פון וויען איז מען מודיע, אַז די רעקאָנסטרוקציע פון עסטרייכישען מיניסטאַריען־קאַבינעט איז אַדורכגעפיהרט געוואָרען לויט'ן ווילען פון מוסאָליני'ן. אַזוי אַרום האָט זיך אין עסטרייך פערשטאַרקט דער איטאַליענישער איינפלוס.

דער פאַקט, וואָס מאַיאָר פעי איז אַרויס פון דער עסטרייכישער רעגירונג בעווייזט, אַ די היטלעריסטישע אַקציע, וועגען אַנשלוס פון עסטרייך מיט דייטשלאַנד, האָט געליטען אַ פולשטענדיגע מפלה.

עס שטעלט זיך אַרויס, אַז מאַיאָר פעי האָט אויף אייגענער האַנד, אָהן דעם וויסען פון דער עסטרייכישער רעגירונג, געפיהרט געהיימע אונטערהאַנדלונגען מיט די דייטשע נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטען אין דער פּערזאָן פון פאָן פּאַפּען. און צוזאַמען מיט איהם געפיהרט די אַקציע וועגען אנשלוס וואָס האָט געזאָלט דורכגעפיהרט ווערען דורך אַ פּוטש.

מיט דער איצטיגער רעקאָנסטרוקציע פון קאַבינעט איז די גאַנצע אַקציע צונישט געוואָרען.

אין די ווינער לינקע קרייזען האָט אַרויסגערופען אַ גרויסע שמחה דאָס בעזייטיגען פעי'ען, ווייל ער איז דאָס געווען דער, וועלכער האָט אין יאָהר 1933 בעפוילען צו בעשיסען די אַרבייטער־הייזער.

אויך פון רוים קומען אָן ידיעות, אַז די רעקאָנסטרוקציע פון דער עסטרייכישער רעגירונג האָט דאָרט אַרויסגערופען אַ גרויסע צופרידענהייט.

Doktór
Z. Henrykowski
ספּעציאַל־אַרצט פאַר ווענערישע
הויט־קראַנקהייטען און מענער־שוואַכע
9 טראַוגוטאַ 9
טעל. 262-98
נעהמט אָן פון 8—11 און פון 6—9 אָוועגד.
זונטאָג פון 9 פריה ביז 12.30 בייטאָג.
פאַר פרויען אַ ספּעציעלער וואַרטע־זאַל.
פאַר אונבעמיטעלטע לעטשניצע־פּרייזן!

5 שרודמיעסקאַ 5
אגן עמפפעהלט אַ רייכען אויסוואַהל פון
פון הערן־, דאַמען און קינדער־ שיך
צו זעהר נידריגע פּרייזען. גאַראַנטירטע אַרבייט

„SALUS"
דער ניי־ערעפענטער
לוקסוס־שיך־מאַגאַזין א. פּ.

געדעקט ביי שטשענשליווי
צום ווינטער־סעזאָן, אַ גרויסער אויסוואַהל פון
אריגינעלע בילליגער און
טאַמאַשאָווער סחורות
אויף אנציגער און פּאַלטענס
פון די בעסטע קוואַליטעטן ווי אויך
פערשידענע רעשטען
מיט 30% בילליגער
קומט און איבערצייגט אייך!
R. Szczęśliwy
לאָדז, 5 נאַוואָמיעסקאַ 5
טעל. 156-09.
געדענקט פראָנט II שטאָק.

אַ האַרציגען
זייט־געזונד
ווינשען מיר אַלע אונזערע קרובים, פריינד און בעקאַנטע צו אונזער אָפּפאָהרען קיין ארץ־ישראל.
נחום און פערל
געלבאַרט.

שייטלען
מיט פאַריזער שרינדן און פערטיגע שייטלען
ביי קערש.
סקווערא 15

ד"ר העללער
ספּעצ. פאַר הויט און וועגערישע קראַנקהייטען און מענער־שוואַכע
8 טראַוגוטאַ 8, טעל. 179-89
נעמט אָן פון 8—11 און פון 4—8 אָוונט
זונטאָג פון 10—2 מיטאָג.
פאַר פרויען אַ ספּעציעלער וואַרטע־זאַל.
אונבעמיטעלטע — לעטשניצע־פּרייזן

פויליש=פּאַלעסטינישע האַנדעלס=קאַמער
פּיעטריקאָווער 113.

היינט, מאָנטאָג, 8.30 אָוונט וועט דער בעקאַנטער יודישער היסטאָריקער פון אַמעריקאַ
יעקב דע־האַז
האַלטען אַ פאָרטראָג א. ד. ט.
„די אויפנאַהמס־פעהיגקייט פון ארץ־ישראל אין ליכט פון איהר געשיכטע".
איינטריט פריי פאַר מיטגלידער און איינגעפיהרטע געסט.

ווילסט דיר פּרייליכען יום־טוב?
קום אין דאַנסינג
„Alhambra"
10 POŁUDNIOWA 10
מיט און אָהן קאָנסומציע
פרעכטיגע מוזיק.
נור יודישע געזעלשאַפט. טעגליך דאַנסינג.
מיט אַכטונג די דירעקציע.
שילער און שילערינס צו לערנען טאַנצען קענען זיך מעלדען פּריוואַט־וואוינונג. פּאַלודניאָווע 10.
בעמ.: דער זאַל פּאַלודניאָווע 10 ווערט פערדינגען אויף חתונות זעהר ביליג

ד"ר
ס. קאַנטאָר
ספּעצ. פאַר הויט און וועגערישע קראַנקהייטען (מענער־שוואַכע)
פּיעטריקאָווער 90.
טעל. 129-45.
נעמט אָן פון 8—2 נ"מ און פון 6—9 אָוו.

Dr. med.
D. Rawicz
קילינסקיעגאָ 49
צוריקגעקעהרט
Tel. 154-36.

סטאַרשי פעלדשער
ש. דרעש
4 לוטאָמיערסקאַ 4, (האָטעל־גאַס)
טעל. 184-78
נעמט אָן פון 8 ביז 10 פריה און פון 1.30 ביז 4 נאָכמ. און פון 6—7 אָווענד.

Dr. J. Lubicz
כירורג און ארטאָפּעד
צוריקגעקעהרט
9 פּאַלודניאָווא 9
טעל. 183=17.

Dr. med.
W. Lubraniecki
ספּעציאַליסט פאַר
אינערליכע קראַנקהייטען
וואוינט יעצט אויף
Aleja 1 maja 15 אַלעי 1־מען מאַי
tel. 108-65.

ד"ר מעד. מ. וויינבערג
נערוועז־קראַנקהייטען (עלעקטריזאַציע)
זשעראָמסקיעגאָ 25,
טעל. 172-20
צוריקגעקעהרט
נעהמט אָן פון 5—8 אָווענד.

Dr. med.
G. GERSZTAJN
ספּעציאַליסט פאַר אויגען־קראַנקהייטען
צוריקגעקעהרט
Traugutta 12, tel. 175-10
נעמט אָן פון 11 ביז 2 און פון 5 ביז 8.30

Dr.
Wajnberg
ספּעציאַליסט פאַר לונגען־, האַרץ־ און סקלעראָז־קראַנקהייטען
וואוינט יעצט פּיעטריקאָווער 145
טעל. 126-02.
נעמט אָן פון 9—10 פריה, 3—5, 8—9 אָוו.

Dr. med.
M. JAKUBOWICZ
צוריקגעקעהרט
פּאַלודניאָווא 9, טעל. 109=71
נעמט אָן פון 10—12 און פון 4—6 אָווענד

Lekarz-dentysta
S. Babad
פּאָמאָרסקאַ 22, וו. 6
נעמט אָן טעגליך פון 10—2 און 3—8 אָוו
קינסטליכע ציינער
ווערן אויסגעפערטיגט [illegible]

פאַר גאָלד,
ביזשוטעריע
און לאָמבאַרד־ קוויטעס
צאָהלט די העכסטע פּרייזען
אליזאַר פּיאַלקאַ
פּיעטריקאָווער 7.

LEKARZ DENTYSTA
St. GELBERG
צוריקגעקעהרט
זאַוואַדזקאַ 14, טעל. 108-33
נעמט אָן פון 10—2 און פון 4—7 אָווענט

Dr. med.
Z. DATYNER
אורעלאָג
ספּעצ. פאַר נירען, בלאָז און אורין־קראַנק.
ZACHODNIA 59a, tel. 148-95,
נעמט אָן פון 9—11 און פון 6—8 אָוונט

Dr. med.
Leon Familier
אינערליכע און קינדער־קראַנקהייטען
6. שערפּיעג 37 (בענעדיקטאַ)
נעהמט אָן פון 5—7 נאָכמ.

Dr. med. H. HAMMER
ספּעציאַליסט פאַר אַקושעריע און פרויען־קראַנקהייטען
וואוינט יעצט
11 listopada 32 (róg Gdańskiej)
Telef. 128=39 טעלעפ.
נעמט אָן פון 3 ביז 7 אָווענד.

דעם טיפסטען בייליד דריקען מיר אויס אונזער חשוב'ן פערוואַלטונגס־מיטגליד לייבל צעלעוויטש און פרוי, צוליב'ן טויט פון זייער ליבען זוהן
נ"ע לייזער
זייט געטרייסט מיט המקום ינחם אתכם בתוך שארי אבלי ציון וירושלים.
די פערוואַלטונג פון קעלבער־שעכטער און שעכטער־הורטאַווניקעס, פּאַדזשעטשנאַ 10

Dr. med.
P. Braun
ספּעציאַליסט פאַר הויט־ און וועגערישע קראַנקהייטען
וואוינט יעצט פּיעטריקאָווער 81
טעל. 100-57.
נעמט אָן פון 8—1 און פון 4—8 אָוונט

DR. MED. H.
Różaner
ספּעציאַליסט פאַר
הויט, וועגערישע און סעקסועלע קראַנק.
NARUTOWICZA 9,
tel. 128-98.
נעמט אָן פון 9—1 פאַרמ. און פון 5—9.

Dr. L. Suchowczycki
כירורג
Gdańska 11
טעל. 123-47 (רוג קאָנסטאַנטינער)
POWRÓCIŁ.
נעהמט אָן פון 4—6 נאָכמ.

אויערן, נאָז און האַלז קליניק
מיט בעטען פון Dr.
Z. Rakowski
פּיעטריקאָווער 67, טעל. 127-81
נעהמט אָן שטענדיגע קראַנקע (צוועק אָפּעראַציע א. ז. וו.), ווי אויך אַמבולאַטאָרישע פון 9—2 און פון 4—8 אָוונט.

Dr. med.
I. Dynenson
האָט זיך איבערגעצויגען אויף פּיעטריקאָווער 99
טעל. 223-70.

Doktór
A. S. TENENBAUM
Piotrkowska 109, tel. 220-25
powrócił.

בעזייטיגט 2 טשעכישע קאנסולן אין פוילען

אלס ענטפער אויף דער אויסווייזונג פון פוילישען קאנסול אין מעהריש-אסטרוי

וו א ר ש א, 20 (טעלעפאניש)

צוליב דעם, וואס די טשעכאסלאוואקישע רעגירונג האט בעזייטיגט פון טשעכיען דעם פוילישען קאנסול קלאץ אהן פריהערדיגער פארשטענדיגונג מיט דער פוילישער רעגירונג, וואס איז געגען די אינטערנאציאנאלע מנהגים, האט דער מלוכה-פרעזידענט דעם 18. ד. ח. צוריקגעצויגען די בעשטעטיגונגען פאר 2 טשעכישע קאנסולען אין פוילען און נעמליך: פאר דעם טשעכישען קאנסול אין פויזען דאלעזשאל און דעם קאנסול אין קראקא, ד"ר מאקסנער.

אזוי ארום זענען, צוליב דער שולד פון טשעכיען, די פויליש-טשעכישע בעציהונגען שטארק פערשארפט געווארען.

ארעסטירט אין דאנציג דעם רעדאקטאר פון דער יודישער צייטונג „דאנציגער עכא"

ד א נ צ י ג, 20 (יט"א טעלעגראפיש)

דא איז ארעסטירט געווארען דער רעדאקטאר פון דער איינציגער יודישער צייטונג אין דאנציג „דאנציגער עכא". פאוועל בערמאן. רעדאקטאר בערמאן איז א פוילישער בירגער, נישט קוקענדיג, וואס ער איז שווער קראנק, איז ער דאך איינגעזעצט געווארען אין ארעסט.

נירענבערגער געזעצען אין די שולען

ב ע ר ל י ן, 20 (יט"א טעלעגראפיש)

דעם מאלקסבונד טיילט מען מיט פון זאקסען, אז דארט זענען די נירענבערגער יודען-געזעצען שוין איינגעגלידערט געווארען אין דעם פראגראם פון די שול-לימודים.

Dr. REICHER

פאלודביאווא 28, טעל. 93-101

ספעציאליסט

פאר מענער-שוועכע-בעהאנדלונג

סעקסועלע בעראטונגען און פסיכא-אנאליזען

נעמט אן פון 11—8 פון 5—8 אוועגד.

פ. נ. מילוקאוו בעגריסט דעם פראפ. ש. דובנאוו

פ א ר י ז, 20 (ספ. טעל.)

דער בעקאנטער ליבעראלער פיהרער פון דער רוסישער עמיגראציע, בעריהמטער היסטאריקער, פאוועל ניקאלאיעוויטש מילוקאוו האט צוגעשיקט צו פראפעסאר ש. דובנאוו א בעגייסטערטע בעגריסונג צו זיין 75. געבורטסטאג.

ביליגע וואוינונגען

ווערען געבויט אין תל-אביב

ת ל - א ב י ב, 20 (יטא טעלעגראפיש)

די רעגירונג האט פערפאכטעט דער שטאט-פערוואלטונג פון תל-אביב 700 דונאם ערד אויף דער צווייטער זייט פון ירקון אויף צו בויען ביליגע וואוינונגען פאר דער יודישער בעפעלקערונג.

זאל „פילהארמאניע"

דאנערשטאג, דעם 24-טען ד. ח. 8.15 אוועגד

JÓZEF HOFMANN

קלאוויר-מייסטער

וועט אויפטרעטען צום לעצטען מאל.

— פראגראם: —

Bach – D'Albert Preludjum i Fuga, Mendelsohn – Scherzo E moll, Beethoven — Appassionata, Chopin à Walc op. 42 b/Berceuse, c/Sonata B moll, Liszt a Valse, Importu b/Lorely c/Rapsodja 12.

בילעטען פערקויפט די קאסע פון פילהארמאניע.

איבערגעריסען די לימודים אין די שולען

צוליב'ן קאנפליקט פון ועד הלאומי מיט'ן העבראישן לעהרער-פערבאנד

י ר ו ש ל י ם, 20 (יט"א טעלעגראפיש)

די פערהאנדלונגען פון דער ארביטראזש-קאמיסיע צו ליקווידירען דעם קאנפליקט פון ועד-הלאומי מיט'ן העבראישען לעהרער-פערבאנד, האט נישט געבראכט קיין פאזיטיווען רעזולטאט די פערהאנדלונגען זענען איבערגעריסען. צוליב דעם, וועלען היינט, מאנטאג, נישט פארקומען קיין לימודים אין די שולען.

געשטארבען לענינס שוועסטער

מ א ס ק ו ו א, 20. (ספ. טעל.) אין עלטער פון 71 יאהר איז געשטארבען לענינס שוועסטער אננא יעליזאראווא אוליאנאווא, א בעדייטענדע טוערין אין דער קאמוניסטישער פארטיי.

Dr. med.

HALTRECHT

ספעציעל-ארצט פאר הויט-, געשלעכטס-קראנקהייטען און מענער-שוועכע

פיעטריקאווער 10, טעל. 245-21

עהמט אן פון 8 פריה ביז 2 מיטאג און פון 5 ביז 9 אוונט, זונטאג פון 10—1 מיטאג. אלס ארמע אנאליזען פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזן

לאדזער נייעס

צוויי שרפות

אין טיכער-סקלאד פון ווארשאווסקי, פיעטריקאווער 18 איז צוליב אונפארזיכטיגקייט אויסגעבראכען א שרפה, אופן ארט פון דער שרפה געקומען פייערלעשער, וועלכע האבען די שרפה איינגעלאשען.

* * *

אויף וואולטשאנסקא 128 איז אויסגעבראכען א שרפה אין א לאגער פון עפעל און שמאטעס, דאס פייער איז פערלאשען געווארען דורך די פייערלעשער.

זונטאג געשלעגען און מעסער-שטעכערייען

(א) אויף שפיטאלנא 12 זענען 2 פערשוינען אנגעפאלען אויף דעם 36-יעהריגען קאזשימיעזש לעוואנדראווסקי, די אנפאלער האבען דערלאנגט לעוואנדראווסקי מיט אנ'אייזערנער שטאנג און א האק. איבערלאזענדיג איהם אויף דער גאס אין א קאלוזשע בלוט. די פאגאטאוויע האט איהם אין א שווערען צושטאנד אפגעפיהרט אין שפיטאל. די אנפאלער האט מען געכאפט, דאס זענען: יאן באנצעראק און מיכאל קראקאוויאק.

אויף עק עמילא און פזשענדזאלניאנא איז צושטאכען געווארען מיט מעסערס דער 29-יעהריגער באלעסלאוו פיעקארסקי.

אויף סקלאדאווא 31 איז צושטאכען געווארן מיט מעסערס אננא פראנטשאק.

אויף בזשעזשינער 128 איז צושטאכען געווארען פראנטשישעק זדוך.

אויף 11 ליסטאפאד 120 איז צושלאגען געווארען מאדלא-ווי וויקטאראווסקי.

אומעטום האט ערטיילט הילף די פאגאטאוויע

פארלעזונג פון יעקב דע האאז

אין דער פויליש-פאלעסטינישער האנדעלס-קאמער

היינט מיטוואך 3,30 אוועגד קומט פאר אין לאקאל פון דער פויליש - פאלעסטינישער האנדעלס-קאמער (פעטריקאווער 113) א אינטערעסאנטע פארלעזונג פון בעקאנטען יודישען היסטאריקער פון אמעריקא און וועטעראן פון דער ציוניסטישער בעוועגונג ה' יעקב דע האאז א. ד. ט. „די אויפנאהם-פעהיגקייטען פון ארץ ישראל אין ליכט פון איהר געשיכטע".

דער רעפעראט פון חשוב'ען גאס האט ארויסגערופען גרויס אינטערעס.

פון טרעמבאטש'ס אויסשטעלונג

די בילדער - אויסשטעלונג פון בעריהמטען מאלער טארעאוש טרעמבאטש, אין לאקאל פון „בני ברית" (פעטריק. 90) ווערט כסדר בעזוכט פון פיל בעזוכער. די אויסשטעלונג איז אפען טעגליך פון 11 פארמ. ביז 8 אוועגד.

ביי אישיאס

אכן געברויכ יעדעי ריהמאר, ען א גלאז נאטירליך בימערי וואסער Franciszka Józefa קומט א לייכטער שטוהל גאנג, וואס ראראנזעבט אנ'אנגענעהמען זעלבסטגעפיהל. פרעגט דאקטוירים, צו בעקומען אין אלע אפטייקען און סקלאד-אפטעקסנעם.

ראדיא-פראגראם

מאנטאג, ד. 21-טען אקטאבער

6.34 — גימנאסטיק. 6.50 — פליטען. 8 — אוידיציע פאר שולען. 11.57 — צייט-סיגנאל 12.03 — ידיעות. 12.15 — קאנצערט. 1.30 — פליטען. 3.12 — בערזע. 3.25 עקספארט. 3.30 — פליטען. 4 — לעקציע דייטש. 4.15 — קאנצערט. 4.45 — „ליבע און ברידזש" — סקעטש. 5 — „אונזער קליענט — איז אונזער הער" — שמועס. 5.15 — א מינוט פאעזיע. 5.20 — קאנצערט. 5.45 — שמועס פאר קינדער. 6.45 — פליטען. 7.20 — רעקלאמע - קאנצערט. 7.35 — ספארט. 7.50 — שמועס. 8 — זעלנערישע אוידיציע. 8.45 — אוועגד ידיעות. 9 — פידעל-קאנצערט. 9.30 — ליטעראריש ער אוועגד. 10 — סימפ. קאנצערט. 11 — ידיעות קאמוניקאטען. 11.05 — פליטען.

פון דער לאדזער בערזע

באנק פאלסקי	– – – –	90.75
3 פראצענטיגע	בוראוולאנע –	41.00
4 „	דאלארובקא –	52.75
7 „	סטאביליזאציע (אמ.)	61.50
5 „	ווארשאווער פ.-ב. 1934	54.00
5 „	לאדזער .	49.50
ענגלישער פונט	– – –	26.11
דאלאר אפיצ.	5,31,— נישט-אפיציעל –	5.36
גאלד-דאלאר	– – –	9,07
גאלד-רובל	– – – –	4.85
דייטשער מארק	– – –	1.50

דאס לעבען אין ווארשא

(טעלעפאנישע ידיעות פון דער הויפט-שטאט)

אפגעלעגט דעם פראצעס צווישען ד"ר קרויש און ה. ראסנער.

דער פראצעס, וואס האט געזאלט פארקומען צווישען ד"ר קרויש פון לאדז און חיים ראסנער איז אפגעלעגט געווארען צוליב דעם, וואס ד"ר קרויש געפינט זיך איצט אין אויסלאנד.

פארטיטישע נייעס.

די בעראטונגען וועגען האנדעלס - בעציהונגען מיט דייטשלאנד, וואס זענען געפיהרט געווארען אין בערלין אין יולי-אויגוסט, וועלען איצט פארטגעזעצט ווערען אין ווארשא. די דייטשע דעלעגאציע קומט היינט קיין ווארשא.

יוזעף פילסודסקי - אוניווערזיטעט אין ווארשא.

דער רעקטאראט פון אוניווערזיטעט א. נ. פון יוזעף פילסודסקי טיילט מיט, אז לויט א דעקרעט פון מלוכה-פרעזידענט פון 26-טען אויגוסט ד. י. וועט דער אוניווערזיטעט פון איצט אן זיך רופען יוזעף פילסודסקי - אוניווערזיטעט אין ווארשא", נישט ווי ביז איצט „אוניווערזיטעט א. נ. פון מארשאל יוזעף פילסודסקי".

דער אמנעסטיע - פראיעקט ערשט אויף דער בודזשעט - סעסיע פון סיים

די טאג-ארדנונג פון דער אויסערגעוועהנליכער סעסיע פון סיים און סענאט בעווייזט, אז אויף דער איצטיגער סעסיע וועט שוין דער ענין פון אמנעסטיע נישט בעטראכט ווערען.

ס'איז פאראויסצוזעהן, אז דער פראיעקט וועגען אמנעסטיע וועט קומען אויף דער טאג-ארדנונג פון סיים ערשט אויף דער געוועהנליכער סעסיע פון סיים, וועלכער עפענט זיך סוף פון חודש נאוועמבער

זיצונג פון דער אויסערגעוועהנליכער סיים-סעסיע קומט פאר היינטיגען דאנערשטאג.

דער מלוכה-פרעזידענט האט צונויפגערופען דעם סיים און סענאט אויף אנ'אויסערעוועהנליכער זיצונג דער מארשאלעק צאר האט צונויפגערופען די זיצונג אויף דאנערשטאג דעם 24 ד. ח.

אויף דער טאג-ארדנונג וועט זיך געפינען די דעקלאראציע פון דער רעגירונג און דאן דער פראיעקט וועגען די פולמאכטען פאר דעם מלוכה-פרעזידענט.

ס'איז אויך פארגעזעהן א דיסקוסיע וועגען דער רעגירונגס - דעקלאראציע, היות ווי אין איצטיגען סיים זענען קיין קלובען נישט פארהאן, וועלען איצט די דעפוטאטען פערזענליך נעמען דאס ווארט. קודם כל וועלען רעדען די ספעציאליסטען אויף עקנאמישע פראגען.

דירה-געלד וועט ביליגער ווערען.

ווי מען גיט איבער האלט עס שוין דערביי, אז דירה-געלד זאל ווערען ביליגער. דאס זאל אדורכגעפיהרט ווערען דורך א דעקרעט פון מלוכה-פרעזידענט ערשט נאכדעם, ווי דער סיים וועט אננעמען די ספעציעלע פולמאכטען.

מען שמועסט, אז דאס דירה-געלד פון קליינע דירות זאל ביליגער ווערען מיט 10 פראצענט, פון גרעסערע אויף 15 פראצ. דאס דירה-געלד פון גרויסע וואוינונגען, וואס האבען מעהר פון 5 צימערן וועט נישט ביליגער ווערען.

וואוין-שטובען מיט געוועלבער טארען נישט זיין צוזאמען.

אין שייכות מיט דער פעראדנונג, וואס פערבאט צו וואוינען צוזאמען מיט בעקרייען, לעבענסמיטעל - געוועלבער, פריזיער - אנשטאלטען א. ד. גל. דערמאנט דער סטאראסטווע די איינוואוינער פון פראנער געגענד זיך צוצופאסען צו דער דאזיגער פעראדנונג. די וואס וועלען די פעראדנונג גרינגשעצען, וועלען די אונטערנעמונגען פערהתמעט ווערען.

פאליציאנטען פערמיטלען צווישען ארעסטאנטען מיט זייערע שותפים אויף דער פריי.

פאר'ן געריכט זענען נעכטען געשטאנען די פאליציאנטען: פאוו. ראדאמסקי און יוז. לאטאשעק, וואס זענען אנגעקלאגט געווארען, אז זיי האבען איבערגענומען פון ארעסטאנטען א. ג. „גריפסען" און איבערגעגעבען צו די אדרעסאטען און דערמיט בעשווערט די אויספארשונג.

צווישען אנדערע האט דער פאליציאנט סאדאמסקי איבערגענומען בריוועלעך פון דעם דענטיסט נארדווין, וואס זיצט איצט אין ארעסט פאר דולדען פראסטיטוציע אין זיין האטעל „קריניצא" אויף מארשאלקאווסקא גאס. דער צווייטער פאליציאנט לאטאשעק, האט איבערגעגעבען בריף צו נארדווינס שותף, ד"ר מיניץ.

ביידע פאליציאנטען זענען פערמשפט געווארען צו א יאהר תפיסה און פערלירען די רעכט אויף 3 יאהר. דאס אויספיהרען די שטראף איז אפגעלעגט געווארען.

הנחה-קופאן

אין יודישען טעאטער

„פילהארמאניע"

אויף דער היינטיגער פארשטעלונג

אחתונה אין תפיסה

שניידט אויס דעם קופאן

און איהר בעקומט 2 הנחה-בילעטען

צו 50 גראשען אין פארטער.

Dr.

B. Robinzon

אינערליכע קראנקהייטען

האט זיך איבערגעצויגען אויף

10 Pomorska 10

פראנט II שטאק, טעל. 86-131

נעמט אן פון 6 ביז 8 אוועגד.

מאדערנע דאמען-שיך

אין גוטע קוואליטעט בעקומט מען נור ביי

A. Ogórek

Łódź, Zawadzka 11

tel. 202-86

בעמערקונג: א ספעציעלע אפטיילונג פון מענער-שיך

אין קאנפליקט איטאליען—ענגלאנד

האט זיך פראנקרייך געשטעלט אויף דער זייט פון ענגלאנד

אין די לעצטע טעג איז די איטאליעניש - אביסינישע מלחמה ווי אפגערוקט געווארען אויפ'ן צווייטען פלאן: אויף אלע דריי פראנטען פון אביסינישען מלחמה־פלאץ הערשט א פערהעלטנישמעסיגער שטילשטאנד, עווענטועל קומט נאר פאר א איבערגרופירונג אדער צוגרייטונג צו די קומענדיגע אפענסיוועס און שלאכטען פון ביידע צדדים. דערפאר איז עס אבער געווען לעבעדיג אויפ'ן דיפלאמאטישען פראנט אין זשענעווע און אין לאנדאן, פאריז און רוים. דער איטאליעניש - אביסינישער קאנפליקט האט זיך באלד אין אנהויב געהאט פערוואנדעלט אין א איטאליעניש - ענגלישען, וועלכער איז לעצטענס אזוי שטארק פערשארפט געווארען, אז די דעפעשען האבען שוין אפילו געמעלדעט וועגען „אינצידענטען“, וואס זאלען האבען פארגעקומען צווישען ענגלאנד און איטאליען. מען האט געשמועסט, אז דער ענגלישער פלאט האט אויפ'ן רויטען ים פערהאלטען א איטאליענישע שיף מיט א טראנספארט געוועהר, אז ענגלישע אפטיילונגען האבען אין בריטיש סאמאלי געליטען פון איטאליענישע גאז־אנגריפען א. אז. וו. די דאזיגע אלע ידיעות זענען דער בעסטער בעווייז ווי ווייט עס איז שוין געהאט דערגאנגען די געריצטקייט צווישען ענגלאנד און איטאליען. עס האט געדראהט מיט א אפענעם קאנפליקט און אין דאזיגען קאנפליקט איז פראנקרייך צוגעדריקט געווארען צו דער וואנט. פראנקרייך האט זיך געמוזט דעצידירען וואס פארא שטעלונג זי זאל אננעמען אין דעם דאזיגען קאמף צווישען ביידע איהרע גוטע פריינד.

אין דער דאזיגער לאגע האט דער פראנצויזישער פרעמיער נישט געהאט קיין לייכטע ארבייט. ער האט געוואלט מיט אלע מעגליכקייטען דערפירען צו צו א פערשטענדיגונג צווישען ענגלאנד און איטאליען און געשטרעבט אפצושלעפען מיט די סאנקציעס געגען איטאליען. לאוואל האט אבער געשטעלט די פראגע אויפ'ן שפיץ פון מעסער און געפאדערט א קורצען ענטפער אויף פאלגענדער פראגע: צי וועט דער פראנצויזישער פלאט קומען צו הילף דעם ענגלישען אין פאל פון איבערפאל מצד איטאליען? מיט אנדערע ווערטער הייסט דאס צי פראנקרייך איז גרייט צוזאמענצוארבייטען מיט ענגלאנד אין דעם אביסיניש - איטאליענישען קאנפליקט. דערביי איז מצד ענגלאנד געגעבען געווארען א קלארע אנצוהערעניש דאס אין פאל פון א נעגאטיווען ענטפער וועט דאס בעדייטען דער סוף פון דער ענגליש - פראנצויזישער פריינדשאפט, דער סוף פון דער פעלקער־ליגע, דער סוף פון קאלעקטיווער זיכערקייט און פראנקרייך וועט בלייבען אויג אויף אויג מיט דייטשלאנד.

לאוואל האט זיך דעריבער נישט געקענט אזוי לייכט דעצידירען צי זאל ער געהן מיט מוסאליני'ן דאן וועט דאס הייסען געגאנגען געגען איטאליען און דער פעלקער־ליגע, אדער געגען איטאליען מיט דעם פעלקער־בונד. ער האט זיך בעראטען מיט די פראנצויזישע מיליטערישע פאקטארען, וועלכע האבען ענטשידען: די פראנצויזישע מיליטערישע צוזאמענארבייט מיט ענגלאנד איז אהן פערגלייך בעדייטענד וויכטיגער ווי די צוזאמענארבייט מיט איטאליען. אויב מען דארף אויסקלייבען צווישען זיי ביידע איז נישט פארהאן זיך וואס צו וואקלען.

אין לאוואל האט זיך דעצידירט נאכצוקומען די ענגלישע פאדערונגען און זיך פערפליכטעט צוזאמען מיט ענגלאנד נאכצוקומען אלע התחייבות'ן, וואס פליסען ארויס פון פעלקער־ליגע אפמאך בנוגע סאנקציעס געגען אנגרייפער. האבענדיג די דאזיגע פערזיכערונג מצד פראנקרייך קען שוין ענגלאנד בעווייזען איהר גרויסמוטיגקייט און מסכים זיין אויף לאוואל'ס פארשלאג צוריקציהען א טייל פון איהר פלאט פון מיטלענדישען ים, אויב איטאליען וועט אויך פערקלענערן איהרע מיליטערישע כוחות אין ליביען, אויף דער עגיפטישער גרעניץ. עס איז אויך נאטירליך, אז ענגלאנד האט געקאנט איצט אפגעבען איהר ערקלערונג, אז אויף אייגענער האנד האט זי נישט בדעה אונטערצונעהמען קיין שום שריט געגען איטאליען, ווייל האבענדיג דעם פראנצויזישען צוזאג אויסצופיהרען אלע פערפליכטונגען אויפ'ן געביט פון געמיינזאמער אקציע געגען דעם אנגרייפער, קען זי זיכער זיין, אז אויב זי וועט דאס וועלען וועט זי בעקומען דערצו דעם געהעריגען מאנדאט פון דער פעלקער־ליגע.

ענגלאנד האט זיך מיט דעם פראנצויזישען ענטפער אזוי צופרידענגעשטעלט, אז זי האט אפילו מסכים געווען, דאס די סאנקציעס געגען איטאליען זאלען אפגעלעגט ווערען אויף 10 טעג. זי האט דאס געטון מיט א רוהיגען געוויסען, ווייל די לאגע אויפן אביסינישען מלחמה־פלאץ פאדערט איצט נישט קיין שנעלע אנגריפען. אנדערש וואלט נאטירליך ענגלאנד געהאנדעלט אין פאל ווען דאס איטאליענישע מיליטער וואלט ווייטער אפגעהאלטען נצחונות.

די 10 טעג צייט וועט לאוואל גאנץ זיכער וועלען אויסנוצען בכדי מיט אלע מעגליכקייטען צו דערפיהרען צו א פערשטענדיגונג אין דעם פערוויקעלטען אביסינישען פראבלעם. זיכער עס זעהט נישט אויס, אז זיינע בעמיהונגען זאלען האבען וועלכען עס איז ערפאלג, ווייל נישט ענגלאנד, נישט איטאליען און אויך נישט אביסיניען קענען נישט און ווילען נישט איינגעהן אויף ווייטערדיגע הנחות ווי זיי האבען ארויסגעוויזען ביז איצט. צי קען מען זיך פארשטעלען, אז מוסאליני זאל זיך איצט צוריקציהען פון זיין אביסינישער אוואנטורע, נאכדעם ווי ער האט אין איהר אריינגעפאקט מילארדען און אריבערגעווארפען קיין אפריקא א פירטעל מיליאן מאן? און ווען אפילו ער זאל בלייבען ביי די שטחים, וואס ער האט פערנומען אין אביסיניען (וואס איז זעהר ספק'דיג צי ענגלאנד וועט דערויף מסכים זיין), צי האט זיך געלוינט פאר די שטיקלעך מדבר און הוילע פעלזען צו ברענגען אזוי פיל קרבנות? און וואס וועט ער ענטפערן זיינע סאלדאטען אויף די דאזיגע פראגען? צי ער וויל, צי ער וויל נישט, מוז מוסאליני געהן ווייטער בכדי צו עראבערן די פרוכטבארע געגענד האראר, אבער דערצו איז נאך זעהר ווייט.

ענגלאנד פון איהר זייט קען אויך נישט דיסקוטירען מיט מוסאליני'ן אזוי לאנג ווי ער פיהרט נישט ארויס זיין מיליטער פון אביסיניען. מען מוז דאך זיין לאגיש. אויב ענגלאנד זאל מסכים זיין, אז די מלוכה, וועלכע איז אנערקענט געווארען אלס אנגרייפער זאל פערהאלטען די טעריטאריע, וואס זי האט דעראבערט, וואלט דאס דאך בעדייט א צושטימונג צום אינוואזיע־אקט. און ענגלאנד וויל דאך איינמאל פאר אלע מאל דאקומענטירען, אז אגרעסיע איז א פויל געשעפט און אז עס לוינט נישט צו פיהרען קיין מלחמה, ווייל די עראבערונגען וואס זענען דערגרייכט געווארען אויפ'ן דאזיגען וועג וועלען נישט אנערקענט ווערען.

אויך אביסיניען האט נישט קיין שום סיבה נאכצוגעבען. אויפ'ן פראנט געהט איהר נישט שלעכט. אויף צפון געהען די איטאליענער נאר לאנגזאם פאר אויס און ווען זיי וועלען צוקומען צו דער אייגענטליכער פערטיידיגונגס - ליניע, האבען זיי נישט קיין גרויסע שאנסען זיאדורכצוברעכען.

אויף דרום האבען די רעגענס אפגעשטעלט די אפענסיווע און נאך פריהער האט זיך ארויסגעוויזען אז די טאנקען קען מען דארט נישט בענוצען, ווייל אונטער דער טראפישער היץ צוגליהט זיך דאס שטאהל אזוי שטארק, אז מען קען אין דעם טאנק נישט אויסהאלטען. די איטאליענישע אפענסיווע איז דא פולשטענדיג שטעקען געבליבען, פונקט אזוי ווי אויפ'ן מזרח־פראנט, וואו די איטאליענער האבען זיך געמוזט צוריקציהען צוליב מאנגעל אין וואסער. די שטימונג איז אין אביסיניען א גוטע. איבעריגענס שווימען שוין קיין אביסיניען פון איבעראל מארדערן געוועהר, אזוי אז די איטאליענישע טעכנישע איבערגעוויכט ווערט לאנגזאם קלענער. אביסינישע עראפלאנען הויבען זיך אן צו בעווייזען איבער די איטאליענישע ליניעס און דער פאקט, וואס די איטאליענער שיקען אין א שנעלען טעמפא ארויס אויפ'ן פראנט הארמאטען געגען עראפלאנען איז דער בעסטער בעווייז, אז זיי רעכענען זיך ערנסט מיט דער סכנה פון אטאקעס פון אביסינישע עראפלאנען. די צייט ארבייט אלזא פאר אביסיניען און דער נעגוס האט נישט קיין סיבות איינצוגעהן אויף הנחות.

אלץ איז געגען די איטאליענער. דאס ערגסטע איז אבער דאס, וואס ענגלאנד איז, צוליב גוט בעקאנטע סיבות, דעצידירט נישט צו דערלאזען צו קיין איטאליענישען נצחון.

די אביסינישע פראגע, וואס האט געקאנט בלייבען א קליינע קאלאניאלע פראגע, איז צוליב ענגלאנד אויסגעוואקסען צו דער בעדייטונג פון א פרינציפיעלער פראגע, וואס דארף ענטשידען וועגען גורל פון דער פעלקער־ליגע און דעם סיסטעם פון קאלעקטיווע זיכערקייט אין אייראפא און דעריבער איז פראנקרייך געצוואונגען געווארען זיך צו שטעלען אויף דער זייט פון ענגלאנד. דאס איז דער וויכטיגסטער פאקט פון די לעצטע טעג.

אמעריקא און מלחמה

קיינער קאן נישט צווייפלען, אז דאס אמעריקאנער פאלק אין זיין גרויס־גרעסטער מאיאריטעט איז אבסאלוט געגען יעדער מלחמה און וויל נישט אריינגעשלעפט ווערען אין א קאנפליקט, וואס האט מיט אמעריקע קיין שייכות נישט. אבער פונקט אזוי איז דאס געווען מיט 20 יאהר צוריק און — פון א פרידליכער אמעריקא, וואס האט אויבענאויף גארנישט געהאט צו טון מיט די מארשירענדע ארמעע אין אייראפע, איז געווארען א קריגערישע אמעריקע, וועלכע האט איבערגעלאזען אויף פראנצויזישער ערד 126 טויזענט טויטע אמעריקאנער יונגעלייט — שוין נישט צו רעדען וועגען פערקריפעלטע און פערוואונדעטע.

דער פאקט איז, אז איבער אנדערהאלבען יאהר פאר דעם, ווי די פעראייניגטע שטאטען זענען אריין אין פייער האט דער מלוכה סעקרעטאר ראבערט לענסינג, שוין געהאט אפגעמאכט ביי זיך, אז אמעריקע מוז דאס טון, דאס איז נאך געווען פאר די וואהלען, אין וועלכע פרעזידענט ווילסאן האט געוואונען זיין קאמפ'ין מיט דעם רוף: „ער, (ווילסאן) האט אונז אויסגעהיט פון קריג!“ מיט אנדערע ווערטער: כאטש אין וואשינגטאן האט מען אפיציעל געהאלטען אין איין רעדען וועגען נייטראליטעט, האט מען שוין ביי זיך און צווישען זיך געוואוסט, אז אמעריקע וועט ווערען א קריגסשיתפ'טע.

און פארוואס איז אמעריקע דאן אריין אין דער מלחמה?

עס וואלט געווען זעהר אומרעאליסטיש צו דערקלערען דאס דערמיט, וואס לענסינג איז געווען א פיינט פון ענגלאנד און א „נאטירליכער“ שונא פון דעם קייזער'ס דייטשלאנד. אט די סענטימענטען לענסינג'ס, ווי אויך די ענגליש־פריינטליכע געפיהלען פון דעם פרעזידענט אליין און פון א סך זיינע בעאמטע האבען אפשר אויך צוגעשפילט. דער עיקר איז אבער געווען דאס, וואס אמעריקאנער באנקירען און פאבריקאנטען האבען זייער געלד געהאט אריינגעלייגט אין ענגלישע און פראנצויזישע קריגאונטערנעמונגען, געבארגט די אליאירטע גרויסע סומען, כדי צו ראטעווען האט מען אויפגעבלאזען די קריגשטימונג און עס האט פאסירט, וואס עס האט פאסירט.

דער פרעזידענט ווילסאן, וואס איז געווען א געוואלטיגער בריה אויף שאפען הויך־קלינגענדיגע שעהנע פראזען און לאזונגען, וואס האט זיך בעריהמט געמאכט ספעציעל מיט זיין געשריי: „די וועלט מוז געמאכט ווערען זיכער פאר דעמאקראטיע!“ האט שפעטער אליין צוגעגעבען די אמת'ע צילען פון דעם קריג. אין א רעדע, דאס ער זיך אין סט. לואי, האט ער פלוצלינג א זאג געטון:

„אלע ווייסען, אז די וועלט מלחמה איז געפאכטען געווארען צוליב קאמערציעלע צוועקען, צוליב ביזנעס“.

דאס איז שוין געווען נאכ'ן וואפענשטילשטאנד און — עס איז שוין אויך געווען אלץ איינס. די טויטע האט מען שוין מעהר נישט געקאנט לעבעדיג מאכען.

און איצט.

איז איצט דא א גרעסערע זיכערקייט, ווי דעמאלט?

ניין, עס איז נישטא.

יא נייטראליטעט־געזעצען אדער נישט — אין א גרויסען אייראפעאישען קאנפליקט וועלען זיך אנהויבען דיזעלבע צרות מיט דעם רעכט פון אמעריקאנער אמוניציע־פאבריקאנטען צו פערקויפען געוועהר. איינער פון די צדדים וועט דאס בעטראכטען פאר קאנטראבאנדע און בעפאלען די אמעריקאנער שיפען. די באנקירען וועלען מאכען הלוואות. געוויסע קאפיטאליסטישע גרופען וועלען אפפלידען צו דער רעגירונג אין וואשינגטאן נאך שוץ, נאך נקמה פאר די געבראכענע רעכט, און איידער, וואס, ווען — אמעריקע וועט ווערען א צד.

ווילען דאס די אמעריקאנער?

עס איז נישט קיין גוזמא צו זאגען, אז וויינציגסטענס 99 פון יעדע הונדערט זענען קעגען מלחמה, אבער מען וועט זיך זיכער רעכענען א סך ווייניגער מיט די ווּאונשען פון אט די 99 פראצענט, איידער מיט דעם איינעם פראצענט, וואס וועט קאנען פראפיטירען פון דעם אדער אנדערען צד אין דעם קריג. עס איז נאך אפילו ווייט נישט זיכער, צי בלויז אין דעם איטאליעניש־אביסינישען קאנפליקט וועט אמעריקע קאנען בלייבען לאנג נייטראל. מיר ווייסען שוין, אז אמעריקאנער אינדוסטריעלער מאגנאטען האבען אינטערעסען אין אביסיניען.

וועגען דעם, אז אמעריקע דארף בלייבען נייטראל, — פון דעם שטאנדפונקט פון די אמת'ע פאלק־אינטערעסען — קאנען גאר ניין צוויי מיינונגען נישט זיין. עס זענען דא אבער ליבעראלע גרופען, וואס האלטען, אז די סאנקציעס געגען איטאליע, דארף אמעריקע אויך העלפען, לאמיר אננעמען, אז אט די גרופען זענען עהרליך, אז זיי מיינען מיט אן אמת די טובה פון דער וועלט און ווילען אפלערנען א דיקטאטאר, וואס רעכענט זיך נישט מיט קיינעם אין זיין לוסט נאך מאכט. זיכער איז עס אויך, אז יעדער עהרליכער אמעריקאנער איז אויף דער זייט פון אביסיניע אין מוסאליני'ס רויב־צוג.

אבער, — נישט אין דער קליינער, אומגליקליכער אביסיניע וועט עס געהן. (דערמאנט זיך, אגב, די ראלע, וואס בעלגיע האט געשפילט מיט 20 יאהר צוריק) אט אביסיניע זייער ענגליש־פראנצויזישע אינטערעסען, וואס האבען שוין גארנישט צו טון מיט דעם יושר פון אונטערדריקטע מיט דעם אמת פון בעפאלענע. און עס איז אויך וויכטיג צו האבען אינזינען דעם כלל: מיט וואס פאר א גוטע כוונות א קריג זאל זיך נישט אנהויבען — דער קריג אליין לויט זיין נאטור און לאגיק, פערגעסט באלד אלע אידעאלקייטען און שעהנע צילען, און פערוואנדעלט זיך אין זייער היפוך.

עס איז נישטא קיין סבה צו טראכטען, אז די אמעריקאנער רעגירונג אליין איז איצט גענייגט צו מלחמה. די אויגען פון וואשינגטאן זענען געווענדעט אויף יאפאן און דער פאס פ"ק. אין אנ'אלגעמיינער אייראפעאישער שרפה — איז אבער שווער צו גלויבען, אז יאפאן זאל נישט פרובען צו געבען זיך א רוק געגען דעם לאנד פון די סאוויעטען פון מזרח־זייט, און וואו יאפאן וועט שפילען א ראלע, וועט שוין וואשינגטאן זיין בעזונדער'ס פעראינטערעסירט. דאס איז אבער אין דעם איצטיגען מאמענט אך ווייטלויפיג. דער־ווייל שטעהט שאר'ף די פראגע פון איטאליע און אביסיניע.

א. גלאנץ

רבנים פון דער גאנצער וועלט זאלען זיך ווענדן צום פויבסט

ווענען א געמיינזאמען קאמף געגען די היטלעריסטישע יודען־פערפאלגונגען

פאריז. (ספ.)

אין „אוניווער איזראעליט“ איז ערשינען א „אויפרוף צו אלע הויפט - ראבינערס פון אייראפא“ געשריבען דורכ'ן בעקאנטען פראנצויזיש־יודישען טוער ריימאן ראזל לאמבער.

איבערגעבענדיג וועגען דער תפילה, וואס איז אויף דער איניציאטיוו פון פראנצויזישען גראן־ראבען געלייענט [illegible] צו כל־נדרי אין אלע שוהלען פון אייראפא געגען די רדיפות אויף די דייטשע יודען און די פערפאלגונגען פון געוויסענס־פרייהייט, שטרייכט אונטער דער אויטאר, אז דער דייטשער ... איז געווען — די ארעסטען פון דייטשען הויפט־ראבינער ד"ר בעק און פון ד"ר אטא הירש.

גלייכצייטיג איז אנגעקומען די ידיעה, אז עס זיצט ארעסטירט אין טורמע דער קאטוילישער ביסקופ פון מעיסען פיער לענגע.

ה' לאמבער שילדערט די שרעקליכע לייד'ען פון די איבער 400 טויזענד דייטשע יודען, וואס זענען פערארורטיילט צו א לאנגזאמען טויט פאר וועלכע מען פערמאכט דעם צוטריט נישט נאר צו פערדינסט און ברויט, נאר אויך צו קולטור און גייסט...

איבערגעבענדיג וועגען די פערפאלגונגען געגען די קאטוילישע גייסטליכע, וועלכע זענען זיך מקריב ווי אמת'ע מארטירער אין קאמף געגען דער דייטשער בארבאריי, שרייבט ה' לאמבער:

„מען ווייסט אין וואטיקאן, אז די ארציביסקופען און ביסקופען וואכטען אויף דער געלעגענהייט געשלאגען צו ווערען ווי אמת'ע מארטירער. מיט א געוויסער צייט צוריק האט באדאפ אורעסטירט ווערען דער ביסקופ פון מינסטער פאן קאלען. אין 1934 האט דער קארדינאל בערטראן מוטיג ארויסגעטריבען פון זיין קאבינעט דעם וויצע־קאנצלער פאן פאפען, וועלכער איז געקומען איהם בעטען צו דעמיסיאנירען. רוים און יהודה זענען איצט גלייך פאר דער ראסיסטישער שנאה“.

און ה' לאמבער פיהרט אויס:

„מיר אפעלירען צו אונזערע רעליגיעזע פיהרער זאלען זיי זיך ווענדען אין רוים, ווייל מיר זענען זיכער, אז אזא אינטערווענץ וועט הייסט נישט זיין אומזיסט. דער וואטיקאן האט פערארורטיילט דעם אנטיסעמיטיזם. אבער די ראסיסטישע פערפאלגונגען געהען פיל ווייטער איבער אונזער גלויבען, אז די קריסטען אין דייטשלאנד זענען געאייניגט מיט די יודען אין די ליידען... יוען דער גראנד־ראבען פון פראנקרייך, האט אין 1933 אויפגעהויבען זיין שטימע, האט דער פאריזער קארדינאל — ארציביסקופ געענטפערט דער ערשטער.

מיר מיינען, אז די ראסיסטישע ליידענשאפט שטעלט אין געפאהר נישט נאר די רעליגיעס, נאר אויך דאס, וואס מען רופט אצט אזא אל, וואס איז גלייכווערטיג צום בעגריף „די יודיש־קריסטליכע ציוויליזאציע.“ מיר טוען נישט זיין יוריק פון האס. מיר ווינשען נישט קיין קרייץ־צוג, ווייל מיר ווייסען, אז אזעלכע פראקטען קענען ברענגען צו אונרייכטיגע עקסצעסען. אבער מיר טראכטען געגען דעם בילד פון ישו הנוצרי, וועלכער איז פערטריבען געווארען פון זיין קרייץ פון די דייטשע קלויסטערס דערפאר, ווייל זיין מאמע איז געווען א יודישע.. — פערענדיגט ה' לאמבער.

אראבישע פרעסע געענדערט דעם טאן

נאך א קאנפערענץ פון ה' קאמיסאר מיטן ירושלים'ער מופטי

ירושלים, 20 (יס"א טעלעגראפיש)

אין שייכות מיט דער אנטי־יודישער העצע אין דער אראבישער פרעסע, האט דער שטעלפערטרעטער פון הויך־קאמיסאר אויפגענומען דעם ירושלים'ער מופטי און מיט איהם געהאט א געשפרעך, אנווייזענדיג אויף דער נויטווענדיגקייט אפצושטעלען די העצע. נאך דער קאנפערענץ האט די אראבישע פרעסע גענומען א מילדערן טאן.

קינאָ „טשאַרי"
2 צעגיעלניאַנאַ 2
היינט און פאָלגענדע טעג! גרויסער דאָפּעלטער פּראָגראַם! געזונגען אין דער יודישער שפּראַך!
צום ערשטען מאָל אין פּוילען!
„בר־מצוה"
מיט דעם בעריהמטען אַמעריקאַנער שוישפּילער באָריס טאָמאַשעווסקי
און דער וועלט־בעריהמטער קאָנטאָר יאָסעלע ראָזענבלאַט
2) „געלעבּט און געלאַכט"
אַ גרויסע רעוו. געזונגען און גערעדט אין דער יודישער שפּראַך צום ערשטען מאָל אין לאָדז! איהר זעהט און הערט די וועלט־בעריהמטע און לאָדז בעקאַנטע יודישע קינסטלער: מנשה סקולניק, יוסף בולאָוו, מאַקס ווילנער, מנחם לאַ־וועגדאַ, ס. רעכטצייט, באָריס ראָזענטאַל, הײמי דושעקאַבסאָן און מרים קרעסין. אָנהויב 4 נאָכמיטאָג

„איך רוף צו דער יודישער געזעלשאַפט אין פּוילען, היט אָפּ די ירושה פון דער הערצלישער שיבת־ציון־וויזיע"

ספּעציעלער געשפּרעך פון „נייעם פאָלקסבלאַט" מיט'ן פיהרער פון דער נייער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע אין אַמעריקאַ יעקב דע־האַאַז

זייט עטליכע טעג ווײלט אין לאָדז דער פיהרער פון דער נייער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע אין אַמעריקאַ, יעקב דע האַאַז. יעקב דע האַאַז איז נישט קיין פנים חדשות אין דער ציוניסטישער וועלט. ער איז איינער פון די ווייניגע מאָהיקאַנער פון דער הערצל־גוואַרדיע; ער איז געשטאַנען ביי דער וויג פון פּאָליטישען ציוניזם אין ענגלאַנד, געווען הערצל'ס סעקרעטאַר אין דער ענגלישער וועלט, האָט פיל געלייסטעט פאַר דער יודישער נאַציאָנאַלער רענעסאַנס־בעוועגונג אין משך פון צעהנדליגער יאָהרען פון זיין מיהזאַמען אַרבּייט אין ענגלאַנד און אַמעריקאַ און האָט אויך גרויסע פערדינסטען אויפן זשורנאַליסטישען און וויסענשאַפטליכען פעלד, אַלס אויטאָר פון אַ גאַנצע רייה היסטאָרישע און פּובּליציסטישע ווערק.

יעקב דע־האַאַז שטאַמט פון אַ אַלטער אָנגעזעהענער יודישער מאַראַנען־משפּחה, וואָס ציהט איהר שלשלת היוחסין פון שפּאַניען, פּאָרטוגאַל, האַנאָווער לאָנדאָן.

געבּוירען געוואָרען איז יעקב דע האַאַז אין לאָנדאָן אין יאָהר 1872. זיין שטודיום־לעהרע האָט ער דורכגעמאַכט אין לאָנדאָן און היידעלבּערג און זייט 45 יאָהר איז ער טעטיג געזעלשאַפטליך, פּראָפּאַגירענדיג מיט וואָרט און שריפט דעם נאַציאָנאַלען פּאַלעסטינעזישען געדאַנק וועגען ווידער־געבּורט פון דעם יודישען פאָלק אין זיין נאַציאָנאַלער היים אין ארץ ישראל.

אויסנוצענדיג די געלעגענהייט פון יעקב דע־האַאַז'ס בעזוך אין לאָדז, האָבען מיר מיט איהם געהאַט אַ שמועס און דער חשוב'ער גאַסט האָט אונז געגעבען פאָלגענדע וויכטיגע ערקלערונגען.

— איך בין איצט אין פּוילען צום ערשטען מאָל — הויבט אָן אונזער געשפּרעך יעקב דע־האַאַז, און נאָך לאַנגע יאָהרען פון אויסהערען טרויעריגע גרו־רען וועגען דער שווערער לאַגע פון פּוילישען יודענטום, האָב איך איצט געהאַט די געלעגענהייט פנים אל פנים צו זעהן די ברייטע יודישע שיכטען אין וואַרשא און לאָדז און איך מוז אייך מודה זיין, אַז דאָס, וואָס כ'האָב זיך אָנגעזעהן, די טרויעריגע בילדער פון עלענד און נויט פון דער פאַרשטאָט באַלוט אין לאָדז ווי אויך פון דעם דעקלאַסירטען און פּויפּעריזירטען יודישען מיטעלשטאַנד, האָט מיך ערשיטערט ביז גאָר. עס איז שווער זיך פאַר אַן אַמעריקאַנער פאָרצושטעלען, ווען מען הערט אויס די בעריכטען וועגען דער לאַגע פון די יודען אין פּוילען, אַז די נויט איז דאָרט אַזוי שרייענדיג, אַז די לאַגע איז אַזוי שרעקליך.

ערשט ווען מען קומט אַליין אין בעריהרונג מיט די דאָזיגע אומגליקליכע מענשען, ווען מען נידערט אַראָפּ אין זייערע נאַסע קעלער ־ וואוינונגען, ווען מען זעהט דעם אָפּשטאַרבּענדען יודישען האַנדווערקער, וועלכער אַרבּייט 18 שעה אַ טאָג און פערדינט נישט זיין אויסקום, ווען מען זעהט די הונגעריגע און נויטליידענדע וואָס הויזען אונטערן פרייען הימעל, אָנגעשפּאַרט אין מויער פון אַלט־שטאָטישען בית־מדרש — זעהענדיג די דאָזיגע גרויל־בילדער, מוז מען מיט אנגסט קאָנסטאַטירען, אַז די נויט פון דער יודישער בעפעלקערונג אין פּוילען איז נישט קיין פראַזע, נאָר אַ שמערצליכע ווירקליכקייט, וואָס פאָדערט הילף און גענעזונג.

אַ ליכטיגער שטראַהל אויפ'ן פּאָהן פון דער טרויעריגער יודישער ווירקליכקייט אין פּוילען — קאָנטינואירט ווייטער זיינע אויספיהרונגען יעקב דע־האַאַז — איז די יודישע יוגענד, וואָס לעכצט אַזוי נאָך ארץ ישראל און וואָס איז אַזוי בעגייסטערט פאַר די אידעען פון דער נייער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע. מיין איצטיג קומען קיין פּוילען האָב איך אייגענטליך צו פערדאַנקען דער שטאָט לאָדז. אַ חודש פאַר דעם קאָנגרעס פון נ. צ. אָ. אין וויען, בעקום איך פּלוצלינג אין ניו־יאָרק אַ דעפּעשע אונטערגעשריבען פון אַ גרופּע לאָדזער רעוויזיאָניסטען מיט אַן אָנפראַגע צי כ'וועל ערלויבען אַרויסצושטעלען מיין נאָמען אויף דער רעוויזיאָניסטישער וואַהל־ליסטע אין לאָדז, צום ווינער קאָנגרעס. כ'האָב טעלעגראַפיש ערלויבט און אין אַ וואָך אַרום בעקום איך אַ מיטטיילונג, אַז אויף דער רעוויזיאָניסטישער ליסטע, אויף וועלכער ס'האָט פיגורירט אויך מיין נאָמען איז געפאַלען העכער 300 טויזענד שטימען. איבּעראַשט פון אַזאַ וואַהל־נצחון, האָב איך זיך פערבּענקט אַביסעל נאָך פּוילישע יודען און כ'האָב זיך נאָכ'ן ווינער קאָנגרעס אַראָפּגעכאַפּט אויף אַ קורצער צייט נאָך פּוילען.

נאָך דער נאַציאָנאַל ־ קאַלטער און אַסימילירטער יוגענד אין אַמעריקאַ, איז די בעגייסטערטע יודישע יוגענד אין פּוילען — אַ גלויבען ־ רעזערוואואַר, וואָס פרישט אָפּ און גורט אָן מיט האָפנונג און זין פון אונזער אידעע, וואָס מיר האָבען זיך אָנגעצייכענט.

— איך בעמערק איצט אין יודישען לעבען אין פּוילען אַ אינערליכע רעוואָלוציע. דער נ. צ. אָ איז געלונגען אַריינצודרינגען אין די רעליגיעזע מאַסען, וואָס זענען ביז נישט לאַנג געשטאַנען פרעמד צו דעם פּאַלעסטינעזישען געדאַנק, און פערבּינדען די אידעע פון „מדינת ישראל" מיט די רעליגיעזע ריכטונגען, וואָס שטראָמען אין יודישען לעבען. די רעליגיעזע מאַסען, וואָס זענען בעהויכט מיט דער זענזוכט פאַר ארץ ישראל, איז אַ נייע קראַפט פון יודישען לעבען, פון וועלכער מען קען אַ סך ערוואַרטען. די דאָזיגע מעטאַמאָרפאָזע אין יודיש־רעליגיעזען לעבען אין פּוילען האָט אין זיך רעוואָלוציאָנערען שוואונג און בעפליגעלט די נ. צ. אָ.־פיהרער צו ווייטערדיגער אַרבּייט.

אַלס ציוניסט, וואָס שטעהט שוין העכער 45 יאָהר אין דער נאַציאָנאַלער יודישער בעוועגונג, בין איך אין די לעצטע יאָהרען צוריקגעטרעטען פון דער אַלגעמיינער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע צוליב אַ רייה טאַקטישע פעהלערן פון דער עקזעקוטיווע, וואָס האָבען מיר אונמעגליך געמאַכט ווייטער מיטצואַרבּייטען אין איהרע רייהען. איך מיין דאָ די אַגענץ, די סטאַוווסקי ־ אַפערע, שקלים און ענליכע מעשים טובים האָבען מיך אַרויסגעשטויסען פון די רייהען פון דער אַלגעמיינער ציוניסטישער בעוועגונג און געשטופּט צו דער גרופּע ציוניסטען מיט זשאַבּאָטינסקי'ן בראש, וואָס האָט אויף דער פאָהן אויפגעשריבען דעם לאָזונג פון אָפּהיטען די ירושה פון הערצל'ן און פאָלגען דעם הערצליאַנישען ציוניזם.

איך ווייס, אַז דער וועג פון דער נייער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע איז אַ שווערער און דערנערפולער, אָבער אויך הערצל'ס וועג איז נישט בעפּוצט געווען מיט רויזען. כ'וועל קיינמאָל נישט פערגעסען מיין ערשטע בעגעניש מיט הערצל'ן אין לאָנדאָן אין יאָהר 1896, וואו ער איז אין יולי מאָנאַט אויפגעטרעטען אין מכבּעער־קלוב מיט אַ רעפעראַט וועגען יודענשטאַט פאַר אַ גרויסע אוידיטאָריע פון די לאָנדאָנער פני־העיר.

די פערזאַמעלטע פאַרשטעהער פון דער יודישער לאָנדאָנער אינטעליגענץ האָבען זעהר קאַלט אויפגענומען הערצל'ס פּאַלעסטינאַ ־ וויזיען און זיין ערשטער אויפטריט אין לאָנדאָן איז בעצייכענט געוואָרען אַלס דורכפאַל, אַלס פיאַסקאָ. אַ בלייכער און טרויעריגער איז הערצל אַרומגעגאַנגען בעטריבט פון זיין מפּלה. איך בין דאַן צוגעגאַנגען צו הערצל'ן, איהם געטרייסט און געזאָגט: „איך וועל אייך פיהרען צו אַ יודענטום, וואָס וועט אייך פערשטעהן, און אין אַ פּאָר טעג אַרום איז הערצל אויפגעטרעטען אויף אַ גרויסער לאָנדאָנער פאָלקס ־ פערזאַמלונג, וואָס האָט זיין רעפעראַט וועגען שיבת־ציון אויפגענומען מיט בעגייסטערונג. און אַזוי אַרום איז געלעגט געוואָרען דער פונדאַמענט פון דער ציוניסטישער אידעע אין ענגלאַנד, וואו כ'בין דורך הערצלען בעשטימט געוואָרען אַלס עהרען־סעקרעטאַר פון דער ציוניסטישער בעוועגונג אין דער ענגליש שפּרעכענדער וועלט.

כ'בין געשטאַנען מיט הערצל'ן אין אַ ענגער פערבּינדונג ביז די לעצטע מינוטען פון זיין לעבען. און איך אויך אויף הערצל'ס ביטע בין איך אין יאָהר 1902 אַוועק פון ענגלאַנד נאָך אַמעריקאַ, וואו כ'האָב זיך געווידמעט דער ציוניסטישער בעוועגונג אין וואָרט און שריפט. אַ חוץ די הונדערטער אַרטיקלען אין דער ענגלישער און יודיש ־ ענגלישער פּרעסע וועגען פערשידענע נאַציאָנאַלע פראַגען האָב איך אין אַמעריקאַ אָנגעשריבען אַ רייה ווערק ווי „דאָס לעבען פון טעאָדאָר הערצל" אַ ביאָגראַפישע סטודיע אין צוויי בענדער, וואָס איז פון דער פאַכמענערישער קריטיק אָנערקענט געוואָרען אַלס סטאַנדאַרט־ווערק פון דעם מין, דאַן אַ ביאָגראַפיע פון ריכטער בראַנדייס, וועלכען כ'האָב געוואונען פאַר'ן ציוניזם, אַ קריטיק אויפ'ן „ווייסען בוך" פון פּאַספויל א. נ. „דער גרויסער פערראַט", דאַן אַ ווערק וועגן פּאַלעסטינאַ, די געשיכטע פון די לעצטע צוויי טויזענד יאָהר א. אז. וו.

כ'האָב מיין לעבען געווידמעט פּאַלעסטינאַ און דער נאַציאָנאַלער יודישער בעוועגונג. כ'בין שוין 3 מאָל געווען אין פּאַלעסטינאַ, אין די יאָהרען 1888, 1919, 1924 און כ'פאָהר אויך איצט אַהין, נאָך מיין טור־רייזע אין פּוילען.

אַלס אַ יאָהרען־לאַנגער מיטאַרבּייטער פון הערצל'ן, פון דעם מאָדערנעם נביא פון דעם יודישען רענעסאַנס — פערענדיגט דעם געשפּרעך ה' יעקב דע האַאַז — רוף איך צו דער יודישער געזעלשאַפט אין פּוילען, היט אָפּ די ירושה פון דער הערצלישער שיבת־ציון וויזיע.

אלי באָרוכין

אויסשטעלונג וועגען מאַרשאַל פּילסודסקי
אין אינסטיטוט פאַר קונסט־פּראָפּאַגאַנדע

גרויסער ערפאָלג האָט די אויסשטעלונג וועגען מאַרשאַל פּילסודסקי, וועלכע קומט איצט פאָר אין אינסטיטוט פאַר קונסט ־ פּראָפּאַגאַנדע אין שענקעוויטש־פּאַרק. די אַרבּייטען זענען סט. אַסטאַיאַ־בראַסטאַוווסקי און זדיסלאַוו טשערמאַנסקי.

בראַסטאַוווסקי שטעלט אויס 4 ציקלען האָלץ־שניט וועגען לעבען פון מאַרשאַל, טשערמאַנסקי שטעלט אויס 2 סעריעס צייכנונגען „יוזעף פּילסודסקי אויף סיביר" און „יוזעף פּילסודסקי אין די יאָהרען 1914 ביז 1935". די אויסשטעלונג איז אָפען פון 11 ביטאָג ביז 2 אָוונט.

טעאַטער, מוזיק און פאַרוויילונג
(קאָמוניקאַטען)

גרויסער ערפאָלג פון דינה האַלפּערן
אין „ראָזמאַיטאָשטשי" טעאַטער

די פּרעמיערע, וועלכע איז נעכטען געשפּילט געוואָרען אין „ראָזמאַיטאָשטשי" טעאַטער „דער פינטשעווער יורש" מיט די בעליבּטע דינה האַלפּערן און איהר פּאַרטנער טעם בראָנעצקי אין די הויפּט־ראָלען איז אַדורך מיט ערפאָלג. די פּיעסע פערמאָגט קאָמישע סיטואַציעס און שיינע מוזיק. עס איז צו האָפען, אַז די פּיעסע „דער פינטשעווער יורש" וועט זיך אַ לענגערע צייט האַלטען אויפ'ן אַפיש.

נישט קוקענדיג אויפ'ן גרויסען ערפאָלג פון דער הערליכער קאָמעדיע „דער פינטשעווער יורש" ווערען אין „ראָזמאַיטאָשטשי" טעאַטער געמאַכט פיבערהאַפטע פּאָרבּערייטונגען צו דער דריטער און לעצטער פּרעמיערע „די „אונגעזעצליכע פרוי", וואו דינה האַלפּערן בעווייזט זיך אין איהר קרוין־ראָלע

לעצטע 2 פאָרשטעלונגען פון „אַ חתונה אין תפיסה" אין פילהאַרמאָניע

היינט מאָנטאָג, ווערט געשפּילט צום 14 מאָל, „אַ חתונה אין תפיסה", וועלכער איז געשפּילט געוואָרען יום טוב מיט ערפאָלג, דורך דעם גוט איינגעשפּילטען אַנסאַמבּל.

כדי צו געבען אַלעמען די מעגליכקייט צו זעהן די לעצטע 2 מאָל „אַ חתונה אין תפיסה", זענען די פּרייזען ביליגע, און הנחה בילעטען זענען גילטיג.

לעצטער קאָנצערט פון יוזעף האַפמאַן אין פילהאַרמאָניע

נאָכ'ן קאָלאָסאַלען סוקצעס פון פריהערדיגען קאָנצערט פון איינעם פון די גרעסטע פּיאַניסטען פון דער וועלט יוזעף האָפמאַן, ערוואַרט דעם לאָדזער פּובּליקום נאָך איין גרויסער קינסטלערישער יום־טוב. דער מייסטער יוזעף האָפמאַן וועט נאָך איין מאָל און צום לעצטען מאָל אויפטרעטען דאָנערשטאָג דעם 24־טען ד. ח. מיט אַ גרויסען קאָנצערט אין פילהאַרמאָניע. דער גרויסער קינסטלער וועט אויספיהרען די בעסטע שאַפונגען פון באַך, מענדעלסאָן, בעטהאָווען א. א.

קינאָ־פאָרשטעלונגען פאַר שול־קינדער

דער לאָדזער שול־ראַט אָרדענט איין קינאָ־פאָרשטעלונגען פאַר קינדער, אויף די דאָזיגע פריהמאָרגענס וועלען געגעבען ווערען פילמען, וועלכע האָבען אַן ערציהערישע און בעלעהרענדען כאַראַקטער. די הכנסה פון די דאָזיגע פאָרשטעלונגען זענען בעשטימט געוואָרען אויף דערנעהרען אָרימע קינדער אין די פאָלקס־שולע.

KINO TEATR
MIRAŻ
11 LISTOPADA 16
היינט און פאָלג. טעג!
SYLVIA SYDNEY
אין סענסאַציאָנעלען סאָלאָן־פילם א. ג.
דאָס האַרץ פון אַן אינדיאַנערין
אויסער'ן פּראָגראַם:
„די רויטע דאַמע"
אָנהויב 4 נאָכמ. שבת און זונטאָג 12 בייט.

קאָנצערט פון „פאָלקס־כאָר"
ביי דער געז. „קולטור־ליגע" — אין פילהאַרמאָניע־זאַל

מיטן אַרויסטריט פון די זינגער און זינגערינס אויפן קאָנצערט דעם 13 אָקטאָבּער, האָבען זיי באמת בעוויזען, אַז זיי קאָנען שוין זינגען אַ ליד און דער כאָר אַלס גאַנצער איז באמת ווערט געווען די וואַרימע, אויפריכטיגע בעגייסטערונג מצד'ן פּובּליקום, וואָס האָט נאָך יעדען נומער פונם רייכען פּראָגראַם, אויפגעשטורעמט מיט בעגייסטערטע אַפּלאַדיסמענטען.

זאָלען אָבער די זינגער פון „פאָלקס־כאָר" נאָכנישט מאַכען קיין פערזוך, צופרייסען זייערע קעפּ. ווייל עס הייסט נאָך וווייט נישט, אַז זיי זענען שוין פולקאָמע קינסטלער. עס הייסט בלויז, אַז אין פערגלייך מיט דעם ווי זיי האָבען געזונגען מיט אַ האַלב יאָהר צוריק צי אפילו אויפ'ן פאָרלעצטען קאָנצערט דעם 20־טען יולי אין העלענאָוו, קאָנען זיי שוין זינגען אַ ליד. ווען מיר זאָלען נאָך מאַכען אַ פערגלייך מיט די גאַנצע זיבען יאָהר צוריק, ווי דער זעלבער כאָר האָט געאַרבּייט אונטער דער אָנפיהרונג פון פערשידענע דיריגענטען (אויב כ'האָב נישט קיין טעות, עקזיסטירט שוין דער כאָר פון יאָהר 1928) און דאָך האָט די עפענטליכקייט נישט געוואוסט פון זיין עקזיסטענץ.

— נאָך אַ זאַך איז בראַ' אונטערצושטרייכען; הגם דער כאָר פערמאָגט אַ זעהר פיינעם שטימען־מאַטעריאַל, האָט ער פונדעסטוועגען זיך נישט פערמאָסטען אויף שווערע אַרטילעריסטיש־מאַסיווע אָראַטאָריעס, כדי דערמיט צוליב בעריהמטריי, צו בעוויזען פאַר דער עפענטליכקייט: אַז זיי גייען איינגעהמען די מוזיק־קלאַסיקער: מענדעלסאָן, הענדעל, היידן, בעטהאָווען און אַנד. און דערמיט איינגעהמען די גאַנצע מוזיקאַלישע וועלט און דערמיט, דערגרייכען דעם שפּיץ באַרג.

ב'ווייס נישט וועמען כ'זאָל דעם פערדינסט צושרייבן, צי דער קאָלעקטיווער אָנפיהרונג פון כאָר, צי דעם דיריגענט ה' רידער. איינס מוז מען פעסטשטעלען: די אָנפיהרונג פון כאָר, ווייזט דערוויל אַרויס אין געהעריגער מאָספּערשטענדיגיש ביים אויסוואַהל פון געזאַנג־מאַטעריאַל.

פריהער פון אַלץ שטודירט מען אין אַרבּייטער־לידער, פאָלקס־לידער, ווייל דער אַרבּייטער וויל נישט און איז נישט בכוח, נאָך אַ טאָג פון שווערער אַרבּייט אין פאַבריק צי אין ווערקשטאַט, קומענדיג אין אָוועגד אויף אַ כאָר־פּראָבע, אַוועקזעצען זיך קנעלען מעשה פּראָפעסיאָנאַל, חריפות'דיגע זאַכען. ער וויל זינגען דאָס ליד פון זיין קאַמף, פון זיין בעוועגונג, פון זיין פרייד און טרויער און דורך דעם געזאַנג בעקומען נייע כוחות צום מאָרגענדיגען טאָג.

אַז עס איז אַזוי, האָבען בולט בעוויזען די פּראָגראַמען מיט וועלכע דער כאָר איז אַרויסגעטרעטען אויף די לעצטע צוויי קאָנצערטען; בעזונדער רייך און זעהר געלונגען איז אַדורך דער לעצטער קאָנצערט.

דער כאָר האָט אָנגעהויבען מיט דעם איינדריקספולען ליד: „איך ליב די אַרבּייט" פון מ. געלבּאַרט. אַ בעזונדערס שטאַרקען איינדרוק האָט דאָס ליד געמאַכט, ווען דער כאָר האָט אָנגעהויבען זינגען דעם צווייטען טייל פון ליד, ווען דער כאָר האָט מיט בעגייסטערונג געזונגען און מען האָט בולט געפיהלט ווי ס'ווערט איבערגעגעבען דער ריטם פון אַרבּייט — און דורך די דריי איבערשטע שטימען, דאָס סאַפּען ביי דער אַרבּייט און דאָס — האַריך־קלאַפּען. דאָס צווייטע ליד: „שיין לאָמטערנע מיינע" מוזיק געלבּאַרט, טעקסט א. ליעסין, איז די מעלאָדיע אַביסעל קאָמפּליצירט, אָבער דער כאָר האָט עס זעהר שטימונגספול אַרויסגעבּראַכט, הערענדיג זינגען דאָס ליד, ווערט מען אַוועקגעטראָגען צוריק אין די צייטען, ווען מיר זענען נאָך קינדער געווען געגאַנגען מיט אַ לאָמטערן פון חדר און אַדורכגענומען מיט טיפען פחד.

גאָר שטאַרק האָט דער כאָר געזונגען דעם פּראַגמענט פון הענדעלס אָראַטאָריום „יהודה המכבי" און מאַרש פון דער אָפּערע „טאַנהויזער".

אַ גוטער איינפאַל איז אויך געווען דאָס איינלאַדען דעם יונגען אויסערגעוועהנליך בעגאַבּטען פידעל־קינסטלער, נוימילער, וועלכער האָט מיט זיין טאַלאַנט און אויסערגעוועהנליכער טעכניק עלעקטריזירט ממש דעם גאַנצען עולם, איבערהויפּט ביים לעצטען נומער: „ציגיינערווייזען". און גאָרנישט אין קיין קלענערער מאָס האָט דער מייסטער ה' רודער מיט זיין אַקאָמפּאַניאַמענט — אָנגעצינדען און איבּעראַשט דעם עולם.

אַלס סאָליסטען האָבען די הערן גרינוואַלד און קאַליסקי בעוויזען, אַז זיי זענען פעראַנטוואָרטליכע מוזיקאַליש געשולטע זינגער. אויך די סאָפּראַן סאָליסטען פרל. גאָלדמאַן האָט זעהר פיין געזונגען, זי פערמאָגט אַ שיינעם סאָפּראַן, דאַרף זיך אָבער מוזיקאַליש אויסבילדען.

ווי תמיד לאָזט מען די שטאַרקסטע זאַכען איבער אויף ענדע. דעם דריטען און לעצטען טייל האָט דער כאָר אָנגעהויבען זינגען: „סטעפּעס" פון געלבּאַרט. דאָס קלאַסישע ליד „סטעפּעס" איז אַ זעהר קאָמפּליצירטע קאָמפּאָזיציע און אויב דער כאָר האָט בעוויזען דאָס אַזוי פיין אויסצופיהרען, איז טאַקע דער בעסטער סימן, אַז דער כאָר אַרבּייט מיט פלייס איבער זיך. ווי וואונדערבאַרשיין, איז געוואָרען אויס געזונגען דורך די באַסען די פּונע: „אַט שטייען מיר אַצינד פאַרטאָג צעכראָסטעט און צעפּאַטעלט". די יודישע לידער זענען געוואָרען פערענדיגט מיט: „בראַנד און פייער", מוזיק — שייפער, טעקסט — מ. בראָדערזאָן. אַ פּראַכטפול ליד.

דער עולם וועט זיכער לאַנג, לאַנג געדענקען דעם קאָנצערט

י. אַרנסאָן

בריף אין רעדאקציע

אין צוזאמענהאנג מיט דער נאטיץ אין אייער ח' ציטונג וועגן דער ליציטאציע אין „לינת הצדק" בעט איך אייך מיר צו ערלויבען צו געבען פאל-גענדע אויפקלערונג:

1) דעם הויז-בעזיצער איז נעקומען נישט 80 זלאטים דירה-געלד נאר 268,86 זל. אלס איין טייל אייננאנצען איז נעקומען כמעט פאר דריי קווארטאל 1882 זל. און אויך איצט קומט איהם 354 זל. אויף זיין טייל וואס מאכט אוים אייננאנצען 2478 זל.

2) דער אונטערגעשריבענער איז צעהנדליגער מאל געגאנגען נאך דירה-געלד און טראץ אלע צו-זאגען, האט ער נישט בעקומען. צום סוף האט דער עני, איבערגענומען א פערוואלטונגס - מיטגלידערין צוליב דעם איז עס נישט אפגעגעבען געווארען אין געריכט. נאך א געוויסער צייט איז אבער די פער-וואלטונגס - מיטגלידערין צו מיר געקומען און האט ערקלערט, אז זי נעמט אראפ פון זיך די פעראנט-ווארטליכקייט פאר דעם דירה-געלד.

3) ס'איז ליציטירט געווארען נישט קיין קווארץ לאמפ, וועלכעאיז יעדען טאג נויטיג, נאר א „סא-לוקס", וועלכע איז זעלטען אין געברויך, דער „סא-לוקס" געפינט זיך ביי מיר און איך גיב א טערמין פון א וואך צייט אויסצוקויפען.

4) איך האב געקויפט די לאמפ נאר דערפאר, אז ס'זאלען נישט צוגעלאזען; ווערען די ריכטיגע ליציטאנטען און די לאמפ זאל קענען צוריקקעהרען צו דער געזעלשאפט, געבענדיג 6 וואכענדיגען טער-מין זי אויסצוקויפען וואס איז ביז איצט נישט גע-שעהן.

סאמועל ווייס

אויטא ארויף אויף א ציקליסט

שרעקליכער פאל אויף פיעטריק. גאס

שבה בייטאג האט אויף פיעטרקאווער גאס פאסירט א שרעקליכער פאל, צום פרייהייטס-פלאץ אין געפאהרען אויף א ראווער דער 18-יעהריגער איגנאצי פשטשוק, ווען ער איז געווען נעבען נומער 40 איז פון דעם הויז א"ויס א פאבריקס-אויטא און איז א"ויף גלייך אויפ'ן ציקליסט, אין א זסיסה-צושטאנד האט מען פשטשוקן איבערגעפיהרט אין שפיטאל אריין

פון דער „יוואלנא ווששכניצא"

לויט א פעראָרדנונג פון בילדונגס-מיניסטער האט דער לאָדזער פרייער אוניווערזיטעט (וואָלנא ווששעכניצא) בעקומען דאס רעכט צו געבען בילדונגס דיפלאָמען 1) אויפ'ן פאקולטעט פון פאָליטישע און געזעלשאפטליכע וויסענשאפטען די מדרגה פון מאַ-גיסטער פאר עקאנאָמישע סאָציאַלע וויסענשאפטען.

2) אויפ'ן מאטעמאטיש - נאטורוויסענשאפט-ליכען פאקולטעט — די מדרגה פון מאגיסטער פי-לאָזאָפיע, אין פיזיק, כעמיע, באטאניק, זאָאָלאָגיע און אנאטאָמיע.

א שול אויפן נאמען דר. סטעפאן קאפטשינסקי

דעם שעפער פון שול צוואנג אין לאדז

נעכטען איז פארגעקומען א פייערליכקייט דורך א נאמען געבען די פאלקס-שול אויף פראנטשיש-קאנער 26 אויפ'ן נאמען פון ד"ר קאפטשינסקי.

ד"ר קאפטשינסקי איז געווען לאווניק פון דער בילדונגס - אפטיילונג ביים לאָדזער מאגיסטראט און נישט קוקענדיג אויף אלע שוועריגקייטען האט ער איינגעפיהרט דעם שול-צוואנג אין לאדז און דער ערשטער שטאט פון געוו. קאנגרעס-פוילען, אין דער פייערליכקייט האבען אנטיילגענומען דער לאָד-זער שול-ראט (ד"ר סקאלסקי), שול-מאכט (אינספ. דאבראוואלסקי), אפיעקונעס, עלטערן פון די קינ-דער, א. אז. וו.

נאך א רעדע פון אינספ. דאבראוואלסקי איז איינגעמויערט געווארען א טאוועל, אז די שול בעקומט דעם נאמען „פאלקס-שול נומער 28 א. נ. פון ד"ר סטעפאן קאפטשינסקי".

יודיש טעאטער „פילהארמאניע" נארוטאוויטשא 20

לעצטע 2 פארשטעלונגען פון „א חתונה אין תפיסה"

פאפולערע פרייזען פון 54 גר. ביז 2.20 זל. פאפולערע פרייזען

שטורמישער ערפאלג! / ענטוזיאזם! / הומאר! / געזאנג! / שפאנונג!

היינט. מאנטאג, 9.15 אוונט צום 14. מאל די גרעסטע טעאטער-סענסאציע — דער לעצטער אמעריקאנער שלאגער

„א חתונה אין תפיסה"

אין 3 אקטען מיט געזאנג פון גאנער. ס'נעמט אנטייל אונזער גוט-בעקאנטער אנסאמבל.

אכטונג! הנחה-בילעטן גילטיג! בילעטען אין קאסע פון „פילהארמאניע".

קורצענס טרעט אויף דער פאפולערער און בעליבטער ארטיסט

דזשעק רעכטצייט

ביהנע-לייטונג: ה. גוטמאן. דיריג. לייטונג: ש. הערשקאוויטש.

Dr. med.

Sadokierski

כירורג פון צייהן און יאסלעס

Piotrkowska 164 tel. 114-20

צוריקגעקעהרט

ציהונג פון דער מלוכה-לאטעריע

1-טע קלאס — ערשטער טאג

20,000 zł. — 163761.
10,000 zł. — 85241.
5,000 zł. — 35016.
2,000 zł. — 11590, 113325.
500 zł. — 34529, 64950, 70272.
400 zł. — 10742, 13470, 19514. 39616, 46696, 79289, 139422, 156879. 172637, 179289.
200 zł. — 864, 29970, 39966. 41976, 53760, 73833, 80603, 85468. 94122, 101266, 143274, 163684, 179200.
150 zł. — 3683, 4861, 14635. 16253, 23579, 25924, 33115, 34975. 36623. 39284, 39451, 44540, 45840, 45155, 47297. 56894, 60239, 65849, 64989, 70071, 71519. 83349, 91252, 100804, 101604, 105688. 115546, 116828, 117726, 123238, 136758. 137911, 140955, 147298, 156435, 168386. 172064, 182583, 188901.

CIĄGNIENIE 1
PO 50 ZŁOTYCH z literą s po 100 zł.

3s 40 97 375s 1205s 305s 41 439 510 14 667 2007s 349 358s 744 53s 69s 807s 982 4011 169 490 674s 787s 5012 301s 637 97 788s 867 6003 191s 239s 358s 416 76 701 50 7016s 79 546 839 969 8008 50 232 321 412s 503 613 74s 701 807 9246 679 867s 77 988s

10263s 536 62 33s 58s 795s 831 75 11025 88 117 588 646 75 779 848 12099 139 356s 82 441 61 553 617s 84 782 906 81 13270 399s 717 932s 65 14049 64 104s 67 9 327 466 502 633s 80 85 755s 839 960 15015 16 63 69s 87s 484 633 91s 786 819s 49s 16026 48s 63 97 99 141 260 415s 84 631s 706 13 82s 832 902s 18 17041 139 74 93 215s 356 738 18139 218 61 395 491s 552 6 666 864s 922 69 19041 117s 226 465 860 913s

20118 226s 93s 447 538s 44s 689s 985 21258 354s 426s 582s 92 22024 77s 149 682s 747 23079 115 26s 68s 200s 73s 321s 523 723s 835s 938 24052 92 221 30 97 452 520s 89 737 94 886 25256 404s 795 808 26268s 84 433 535 27204 402 10 704s 31s 831s 832s 28033 212s 327s 896 29044s 62 118 218 404s 581 866s

30166 91 362 79 85s 950 65s 95s 31074 5 262s 351s 515 639 78 861s 952 32275 379s 486s 535 807s 950 33004 98 145 249s 364s 83s 494s 54s 632 794 818 43 86s 929 72 34034 82s 263s 601 982 35068 111 495 918s 19 36310s 421 99s 686 775 80 862s 969 90s 37007 355 631s 882 918 58s 38186s 250s 408 554 700s 802 50 39050s 96s 155s 215s 350 65 540 823s 59s 930

40076 347 49s 509 603 63 779 87 916 57s 41148s 364 412s 558 735s 59 42146s 247 728 868 9s 43010 274 496s 535s 649s 755 63 932 44369 686 844 45307 47 495s 523s 90 657 927 46129 422 31s 544 81 9s 47227 43 73 498 573s 648s 792s 863 902 48012s 274 678 49196 268 302s 470 662s 7s 902

50012 80s 143 433s 86s 579 646 962s 51193 4 202 23 301 417 597s 52091 133 262s 95s 433 508 58s 651 53070 265 73 437 888 962 54087 103 432s 88 91 815s 901 33s 55022 422s 793s 930s 56026s 36s 141 83s 211 483 787s 57093s 135s 241 454 537 925s 48 84 58102 30 69s 209 496s 501 681s 732s 99 834 79 950 59022 53 85s 137s 386 406s 643 46s 953

60209 571s 819s 61093s 403s 663s 70 802s 46 62058 154 228 33s 44 364 542 707 11 831 9 81s 63052 157s 285 440 766s 827 901s 36 64008 153s 57 545 830 964 5s

65078s 117 253 440s 534 958 66083 230s 43s 62s 360s 477 82 689 862 983 67066 109 381s 655 706 44 723s 999 68599 860 7 933 69 69164 465 714.

70225 89 334s 524s 774s 827s 57 930 2s 85 71012s 46 100s 427 644 826 72012 171 324 573 723s 90s 6s 73036 350s 563 70 766 74107 59s 214s 508 616 775s 813 925 6 75052s 864 71 76055 74 5 119 25s 453s 62s 536 54 992s 77170 866 995s 78049 57 244s 339 462s 84s 6 812s 993 79109s 255s 618s 916.

80011 54 59 84s 274s 318 407 520s 745 81055 369 430 5 702s 99 871s 990s 82105 48s 250 649 754s 811s 15s 24 86 923 83020s 128 298 335 40s 469 581 682 94s 815 927s 84187 255 526 913 14 58 85061 189 468 98 671 750 821 86221 95 459 90s 544s 725s 836s 87042 345 504 975s 88003s 230 413s 556s 629 69 785s 839 57 99 89307 70 558s 86s 680 795.

90091s 197s 207s 407 659s 66 75 785s 889 96 957 91072 331 518s 733 92044 266s 493s 550s 93 653s 704 974 93044 85s 108s 240s 88s 386 480 537 670 701s 45 911 53 94072 166 86s 287 528s 616 95173 439s 751 96058 133s 206 383s 481 706 11 23 53 97069 445 79 650 88s 700s 40 998s 98183 351 65 99141s 333 465s 522 740 1 87 918s 32 62.

100041 110 385 91s 521s 611s 81 836 904 101191 628 777s 873 927 102072 296 318 433 86 94 867s 103049s 63s 153 94 228s 54s 334s 52 85 530 104067s 137s 80s 315 32 57 68s 511 791 97 961 105088 93 215 304s 66s 76 440 536 65 723s 886 89 106017s 104 279 365 471 91 515 42 632 786 107131 219 54 373s 572 640s 3 796 910 108016 291 443s 6s 581s 951 109182 211 580s 759 915.

110045 124s 81 218 337 69 454s 744 805s 915 111198s 276 79 302 31 448s 875 902 112019s 293 306 438s 72s 663 953s 113214 79s 82 338s 826 955 77 88 114034 705 92s 883s 977 115123 219s 300s 537 75 634s 867 965 76 116185 216 436 692 708s 64s 905 117030 32 283 324 60s 682 677s 831s 943 118014s 108s 214 34 690 789s 865s 119093 169 70s 98 374s 456 73 542 669 818s

120189 271s 442 643 825 926 87 121015 102s 47 247 439 665 753 872 908 122210 430 627s 708 14 862s 91 999s 123059 445s 55s 612s 995 124117s 276s 371 586s 714 37 901s 32s 93s 125183 94 726 871s 126160 386s 514 629s 835 950 127114 335s 638 79 743 808 82 128132 458 785 846 942s 59 129057 126 386 532 622 747 61 831s 991

130012 47 104s 78s 415 639 81 90 780s 99 833 55 84 941 131095 308 88s 550 1s 86 626 702s 27 132055 122 6 449s 54 723s 856s 904s 133112 239 604 38 772 827 979 134099 321 467s 926 135047 188 211 75 516 50 66s 73s 608 728 944 136003 157 76s 231 88s 411 137459 53 84 837 93s 138173s 302 7s 451s 80 562 613s 722s 91 4 885s 1390477 514 73s 614 810 909

140018s 44 101 373 469 605 720 38 805s 57s 141146s 65 346 50 421 630s 927s 82s 182001 190 275 733 870s 143030 73s 127s 42s 471 655 95 998 144620 714 16 39s 145013 215s 52s 3 58 430 90 578s 92 767 77 954 146529 21 30 47 83 450 643s 791s 147149 99 504 19 662 711 47 942 148059 79 164 393 415 523 846 920 38 89 149486s 551s 635 68 730

150133 473 507 61 86 151075 346 95s 404 20 625 786 152126 484 607s 793s 943s 59 153110s 96 490 527 849s 929s 39 80 96s 154162s 71 245 33 620 778s 853s 87s 917 56s 155017 73s 218 383 566 626 730 915 34 65 156070 8 84 269 97 374 718 914 157128s 227s 78 329 84 91 448 522 31s 634 158058 158 212 26 424 606 61s 159056 85 118s 272 472s 604 8s 751s 3s 886s

160231 395s 501s 49 90s 668s 95 971 161081 512 863s 82 162055 282 414s 716 40s 98 915s 35 51 163096 127s 371 453 592 619 44 878 164041s 54 89 139 83 201s 89 305s 432 600 738 844 914s 167069 212s 236 511s 758s 857 977 166173s 337 527 849s 929s 39 80 95s 154162s 71 245 363s 620 536 765s 881 930 02 167041s 400 597s 620s 70 816 24 39 168003 122s 416 46 834 901s 4 169045 90 201 404 4s 565 793 840 88s 98s 922s 68

170068 407 688 171068 71 193s 296s 7s 514 635 777 859s 953 172072 209s 62 409s 550 753s 847s 173361s 402 58 79s 520 601 11s 41s 77s 962 174054 69s 184 366s 81 678s 83 773s 832 91 175093s 746 863 956 176105 37 80s 257 508 609 40s 6 701 36 832 947 177106s 262 424 38 668 775s 178087s 700 64s 891 179243 505s 723 900

180083 160s 65 363 8 438 662s 736 863 181217 377s 94s 797s 916 182097s 126s 30s 332 56 99 665s 885 183012 13 151 235 425 95 523 46 735s 77 184179s 326 684 185191 988s 186131 51 219 627 920s 70 78 187190 313 430s 188060 869s 81s 730 810s 29 969 191201s 458 516 612 790 192022 499s 537s 616 76 720s 32 832 193007 99 140 94 234 555s 797 194055 66 297 443 82s 540 672 83 794s 825s 49 999s

CIĄGNIENIE DRUGIE.

Stała wygrana dzienna **zł. 25.000** nr. 16467.
50.000 zł. — 11471.
10.000 zł. — 146514.
5.000 zł. — 8409 36916 157147.
2.000 zł. — 9980 92284 128732.
1.000 zł. — 89662 120188 143537 193607.
500 zł. — 23212 69415 70610 104729
400 zł. — 20858 36939 66991 105370 152129 158374. 162853 180691 183417.
200 zł. — 7194 8761 9259 36710 56202 75541 77030 85746 91542 105763 109746 120957 124087 158374 171515 179444.
150 zł. — 1306 7917 16948 17040 26972 29661 32819 37169 39257 56952 57759 63737 66543 70343 76210 83410 84906 89298 91420 99274 103751 106980 109564 111686 112501 112835 116341 122623 142414 144883 160278 163561 168255 171383 178149 182201 185003 186245 192819.

Po 50 zł., z literą s 100 zł.

314 505 710
1187 548 874 911 61s 78s 2555s 979s 3319 507 631s 781s 4042 194 370s 5216 71s 826s 6086s 153 61s 222 383 643 992 7092s 182s 452s 664 8068 351s 774 834s 9778s 926s 35.

10213 63 69s 11006 917s 28s 12587 842 13080 107 17 292 456s 712s 879s 14762s 998 15191 345s 73s 451s 16101 42s 349s 59 914 41 17236 312s 50s 76 417s 46 669s 716 849s 18089s 219s 343s 455 540 822s 19509 886s 907 66

20907 21722 840s 74 966 22340 431 621 839 23068s 92 838s 25399 667 756 26258 301 27688 28029 62 263 70s 606 913 29163 200 437s 88 662s 773 863.

30049 352 56s 456s 586s 31028s 381 419 662s 71 859 940s 58s 32286 355s 625 830 33062s 162s 334s 554 34138s 215 459 780 934 35534s 692 888s 915s 36018 534 605 30 37430 888s 38003 102 416s 68 917 39089s 150 57s 467s 605s

40027 162s 288s 371 427 89 518 86 704s 41031s 406 08 24 513 798 42337 597 676s 743 816 45 975 86s 43051 227s 506 615 78 995 96 44147 367 409 45298 475 805s 46335s 85 624 47065s 289 319 783s 48525s 657 49563 747 849s

50001 162 668 51259 678 973 52667s 750 996 53765 91s 878s 955s 54053s 200 64s 410 554 55000 14 63s 257 555 616 56095s 196s 304 574 57204s 478s 524 58177 266s 910s 59001 267 539s 913

60023s 26 372 87 405 585 658 724 61043 78 108 291 697 855 979 62136 280 323 719 865 934s 63318 420 635 64415 876 84s 65517 64s 657s 788 66209 343 469s 909 67782 69173s 778s 900s

70056s 235 345s 93s 402 71076 552s 779s 987s 73235 74485 95s 765 964 78 75247 592 903 76495 98s 523 72s 663 65s 708 826s 77031s 283s 905 15 21s 78899s 79058s 844s

80074 481 760 81147 290s 336s 92s 547 805s 96s 82271s 724s 954s 62s 83697s 84275s 911s 85331 429s 987 86002 11s 87083 305 581 638 63s 82 728 53 88339s 85s 667 779s 895s 968 89115s 19s 39s 236 401 535 976s

90500 91095 163s 639 81 796 92138 933 93125s 463 782 999s 94448s 99 976s 95084s 514 18 880 96226 524s 97085 836 70 98027 419 25 36s 547 960 99229s 355 564s 747s 51s.

100009 266s 731s 78 101034 606 815s 84 102271 423s 65s 103436s 988s 104180 323s 582 615 31 866 105039s 65 146 75s 680s 106211s 904 107573 806 994 108102 411s 685s 999 109391s 541 72.

110153s 441s 656s 111234 96 880 112089 354 610 48 769 848 919 113236s 713 837s 114225 70 708s 115265 853 116877 117092 174 217s 341s 404 719 118144 260s 346s 92 428 536 73 119181s 787s 860.

120637 121346 518 122638s 819 924 123422s 545 124502 980s 125423 535 635 890s 936s 61 126202s 549s 127336 446 790s 838 128089 394s 741 129507s 98 691 793s 943

130786 94 977 131084 192 346s 133067 224 319 481 548 702 905 134280s 307 579s 135253 71s 345 488 136153s 898s 137253 138264 394 633 745 139058 177 356 459 889 916 53.

140017s 140 76 596 141168s 694 757 804s 960 142593 730 849 143657s 61s 882 964s 144416s 47s 700s 71 145000 468 666 722 901 50 146187 218s 639 62s 768 147121 536 874 961s 148346 629s 752s 91 149064 703

150747 991 151146s 69s 682 877 152160 260 591s 713 868s 98 153198s 450s 733 52 911s 154247s 416 519s 708s 44 816s 155097 225 385s 602 156051s 58 170s 274 929s 157424s 870s 950 77 158108 46 53 200 757 98 159063s

161332 68s 427 740s 162431 795 929s 163140s 392 164250 403s 93 165134 98 489s 537 54s 725s 820s 927 166568 647s 800 167122 43 375 635s 855s 168123 205 52 408 639 830 169076s 499s 626 51s 714 858s

170432 715 171252s 497 587s 787 172024 221 640 922s 173084 249 311 519s 678 916s 174356s 175313 522s 176772 177229 736 887 178014 111 33s 904 44 179112s 733s 49s

180019 419 759s 181099 291s 303 678 712s 42 63s 963 182187s 327s 503s 811s 34 183043 112 561 64s 889 91s 961 90 184084 124s 26 900s 185326s 74s 186322s 507 609 37s 914 187023s 66 329 188079 456 704 977 189257 411s 521s 949

190077 486 659 755 75s 919 191695s 710 831s 192667 193104 276s 508 20 26 73 194507s 738s

CIĄGNIENIE TRZECIE.
Po 50 zł., z literą s 100 zł.

212s 378 433 517 780 922 1025s 592 746 2083 197 218 711 846 31112 4929s 5051s 168 524 860s 6079 534 627 41 7 7075 499 8192 360s 540 644 95 944s 9259 395 549s 707s 53 61s

10793 843 11053s 369 798 12472 13529 70 602s 70 779 14010s 460s 807 968 15078 357s 529 41 876 951 16307s 580 816 17020 39 51 229s 300 424 963 18007 162 468s 86 546 19164 591s 735s 867.

20037 65s 130 38 255 76s 444s 81 21023 360s 536 613 797 816s 67 22074 376 595 759 23016s 342 656s 794 984s 24009s 494 602s 25169 322s 23s 587 628s 26972 27206 600s 28063 256 445 96 803 05 966 29014 108s 84 248 487s 821 916.

30130 97s 472s 576 768 31007 33349 401 30 646s 34028 154s 85 205s 35222s 344 731s 905s 36152s 561s 37079 169s 348 57 690 96s 747s 842s 81 963 38109 51 311s 65 516s 39775 901.

41135s 206 20s 23 634 44 797s 816 20s 971 42140s 217 538s 866 958s 43872 984 44153 45506s 745 46044 405 62 545 980 47162 842s 48030 423s 591s 673 936s 49292 474s 652 78s 96 730s 842.

50157 211 400s 771s 858s 942 51331 704s 985 52511 21 886s 53031s 163s 973s 54782 55197 628 795 886 56099 248 611 57568s 614 732 947s 58454 59764 70 86s.

60096s 530 731 61009s 121s 347 934 62392 960s 63080s 90s 148 254 64717 65194 204s 07 315 451 92 727s 83s 66092 445 46s 52s 84 847s 979 67297s 325 28 65s 493 506 923s 68542 638 931s 56s 69125 489 791s 813 911s.

70025s 268 548s 752 97 71105s 66 328 473s 506 92s 796 72443 594 724 86 73007 74120s 73 590 954 75127 76591 77195 432s 833 78378s 588 835 84s 79444 515 718 990s.

80307 787 81085 540s 701 23s 806s 12s 82658s 83005 131 239 507 639 708s 48 848 84209 183 445 85196 742 873 86272 428 758 87122 508 627 988s 88104 84 405 825 89106 18s 50 384 775s.

90000 49 254 67 410 91377 444s 691 93170 321 477s 643 94001s 240s 998s 95158 262s 407 580s 96095 422 41 510 97170s 353 74[illegible] 993 98091 961s 99226s 93 948s.

100621 51 101003 398 617 68 706 819 102120 217s 644 774s 940 103483 104624s 806s 928 105262s 106364 107255 826 108053s 90 654s 109020 317 940s.

110119 36 74 111323 546 999 112023 124 208 467s 921 113314 91s 410 92 114673 787s 115197s 665 813s 936 68s 116042 521 117096 240 391 934 66 118407s 744s 849 119114s 266s 505 798 906.

120626 728 121057 139s 73 216 380s 543 884 992 122059s 457s 642 818 37s 123031 34s 683s 801 124231s 314s 456s 551s 659 706s 59 79 125018 38s 140 203 472 643 719s 821 55 126061 258 712 22 839s 127600 786 953s 128031s 289 91 440s 791s 129167 652 805s 999.

130405 807 913 131154 290 568s 132121s 370 421 517s 600 736s 896 133073 819s 79 83s 134642s 801s 78 135203 78 360s 63 473 89s 973 84 136030 101s 234s 90s 137033 51s 246 679 138292 671 139116s 200s 16s 456.

140005 75 80s 403s 52 576 776 908s 141051 170 217s 97 353 457s 89s 732 142316s 32 626s 972 143712 144246 783 883s 145435s 146097s 209s 23 63 54s 715 147499s 930 148279 149040 290 470 543 91 770.

150114 209s 32 151041 243 152034s 244 337s 426s 82 765s 912 153500 41 678s 776 154204 468 919 155000 190s 999s 156181s 287s 725 904 157165s 228s 352 158385 735s 807s 159102s 253s 375 414 524 655.

160067 80 494 565 97 161086s 235 46 926 162048s 50 243 639 710s 840s 163032 367 926 164038s 77 235s 337 681 165573s 654 746 166192 410 578 810 33 167057 986s 168346 169260 325 55 689.

170000 171188s 244 47 301s 43 840 956 172633 93 918s 173450 892 174544 614s 90s 175259s 702s 71 864s 980s 176040 121 310 687 970 177160 203 36s 593 178172 246 365s 179020 202s 343.

180355 605 890s 181051 129 384 525s 823s 182061 142 710 80s 818s 183155 385 405s 184431s 859 905s 185252s 600 715s 186333 43s 560s 943 187349s 452 628 45 975 188263s 962s 79 189074 579 770s 851s 948 72s.

190122s 72s 663 79s 744s 191788 951s 58 192015 225 300 432 604s 799s 193193 651 952s 194237 504.

פייערליכקייטן אין די יום-טוב-טעג
פאר די יודישע זעלנער אין לאדז

שבת בייטאג איז אין אלטשטעטישער שוהל אין דער אנוועזענהייט פון די יודישע זעלנער פון לאדזער גארניזאן און דעם לעגיאן א. נ. פון בערעק יאסעלעוויטש פארגעקומען א הזכרה נאכ'ן מארשאל פילסודסקי. מיט א רעדע איז ארויסגעטרעטן דער פעלד־ראבינער גאלדשמיין.

שמחת־תורה אויף דער נאכט זענען אין יוילקער שוהל פארגעקומען פייערליכע הקפות, ס'זענען אנוועזענד געווען די יודישע זעלנער פון לאדזער גארניזאן און דער לעגיאן א. נ. פון בערעק יאכעלעוויטש מיט'ן קאמענדאנט מיילער בראש.

בעת די הקפה איז אנוועזענד געווען דער שטאטישער מיליטער־קאמענדאנט פולק. הא־בערלינג.

נאך די הקפה האט די יודישע קהלה איינגעארדענט א מאהלצייט פאר די יודישע זעלנער.

Dr.
R. Zalcwasser
כירורג
צעגעלניאנא 19, טעל. 17-125
נעמט אן פון 1—2 און פון 4—6.30.

פערלענגערט די אמטירונגס-שעהן אין דער פאסט-אפטיילונג

דער פאסט־אמט אויף זאכאדניא 67 טיילט מיט, אז פון היינט, דעם 21 אקטאבער ווערן פערלענגערט די אמטס־שעהן.

אלע אפטיילונגען וועלן זיין אפען פון 8 אינדערפריה ביז 8 אין אווענד, פאר טעלעגראמען און טעלעפאנישע געשפרעכען פון 8 פריה ביז 9 אווענד.

נאך 7 א זייגער וועלן טעלעפאנישע געשפרע־כען גערעכענט ווערן מיט 40 פראצענט ביליגער.

אייער באגאזש ווערט אפגענומען פון דערהיים און צוגעשטעלט קיין ארץ-ישראל
דורך PRZEDBORSKI, KOLNER i S-ka, Łódź, Sienkiewicza 6
ביליג און שנעל. קלינגט טעל. נומערן 129-25 און 247-75

געענדערט די לייטונג אין לאדזער ארכיוו

דער. וואשקעוויטש, דער ביזאיצטיגער לייטער פון לאדזער אר־כיוו געהט אוועק פון זיין אמט, אלס זיין נאכפאלגער וועט בעשטימט ווערן דער געוו. נאטשעלניק אין דער וואיעוואודזטווע מאראי אנ־דרושעווסקי.

ז"ל שמואל היימאן

פֿרייטאג דעם 18 ד. ח. איז אין עלטער פון 52 יאהר געשטארבען דער בעקאנטער האנדווער־קער־טוער, גרינדער און לאנגיעהריגער פערוואל־טונגס־מיטגליד פון שוסטער־צעך אין לאדז, ב"ע שמואל היימאן.

דער טויט האט אין די יודישע האנדווערקער קרייזען ארויסגערופען א טרויער. תנצב"ה.

האנדעלס-שעהן פאר וויין-און בראנפען-געשעפטען

די סטאראסטווע האט בעשטימט די האנדעלס־שעה פאר די געוועלבער, וועלכע פערקויפען וויין און בראנפען, די דערמאהנטע געשעפטען פון דער דריטער קאטעגאריע וועלען קענען זיין אפען ביז 11 אין אווענד. פון דער צווייטער קאטעגאריע — ביז 12 ביינאכט.

די דאזיגע פעראָרדנונג איז נישט נוגע די קאלאניאל־געשעפטען, וועלכע פערקויפען אויך וויין און בראנפען. די דאזיגע געוועלבער, מעגען אפען זיין ביז 7 אווענד, שבת ביז 8 אווענד.

רעדוקציע פון די פרייזן אין קאנסום
ביי דער ווידזעווער מאנופאקטור

די בעדייטענדסטע עקאנאמיסטען פון דער גע־גענווארט ווייזען אן, אז די איינציגע קארדינאלע בעדינגונגען צו פערלייכטערן דעם קריזיס איז צו דערהויבען די קאנסומציע, ס'איז פערשטענדליך, אז שוין לאנג איז די דירעקציע פון איינציגען אין אונזער שטאט ווארען־הויז „קאנסום" ביי דער ווידזעווער מאנופאקטור געגאנגען אויף דער דאזיגער ליניע צו פערגרעסערן די רעדוקציע פון די פרייזען פון זעמטליכע סחורות אזוי, אז עס איז געווארען פאקטיש צוגענגליך אפילו פאר די ווניג בערמעג־ליכע און הויפטזעכליך פאר די ארבייטענדיגע קרייזען. דער „קאנסום" פערקויפט אלערליי סחורות טאג און נאכט־וועש, קוכען־געשירען ווי אויך דער־געהרונגס - קאלאניאל - ארטיקלען. דער קאנסום עמפעהלט אויך ווידזעווער סחורות הויפטזעכליך בעקאנט מיט זייער בעסטער קוואליטעט אויסארבייטונגען פון דער מארקע א. ק. ווי אויך רעשטלער, בראק און סעקונדא, וואס ווערט פערקויפט צו נע־גויע פאבריקס - פרייזען. א גרויסע דאנקבארקייט האט זיך ערווארבען די פאקעטען - אפטיילונג, וואס האט ארויסגעשיקט פאסט־פאקעטלעך נאך ז.ס.ס.ר. און א דאנק דעם קאנסום זענען א סך מענשען צו־הילף געקומען זייערע קרובים און פריינד. מיט איין ווארט דער קאנסום איז א האנדעלס - פלאצובקע, וואס שטיצט זיך אויף די ראציאנעלסטע פרינציפען.

ציהונג פון דער מלוכה-לאטעריע
1-טע קלאס — צווייטער טאג

5,000 zł. — 95782, 193255.
2.000 zł. — 80170.
1,000 zł. — 98751, 109688.
500 zł. — 24066, 40165, 47585. 50274, 80369, 95459, 96529, 121473. 164947, 178414, 186030.
400 zł. — 2855, 12864. 15085. 17129, 22732, 37096, 37334, 71467. 83125, 104442, 141659, 168341, 171328.
200 zł. — 32804, 42340, 49924. 51731, 105685, 121978. 155968, 156501. 160088.
150 zł. — 2723, 3086, 13213. 18501, 27191, 28652, 29507, 35972, 37835. 40259, 40557, 46850, 47613, 48211. 56592. 60683, 63015, 65052, 74348, 75784, 75873. 79674, 81959, 92095, 93109, 102137. 100350, 109904, 123474, 126163, 126754. 129596, 138674, 145526, 148745, 163274. 169633, 171791, 177465, 180218, 187681. 190533.

Po 50 złotych z litera s po 100 zł.

542 821s 1001s 88s 169s 287s 309 414 618 61s 707s 25 2055s 164 76 206s 49s 376s 407 633s 736 51s 834s 954s 3262 366 497s 606s 13s 728 4237s 350s 575s 667 709 803 5157s 249s 629s 62s 704 64 855 915s 6046 54s 511s 42s 63s 70s 633 710 82s 87s 978s 7034s 568s 66s 703 49 89 861 8206 68 99 315 423 73s 773 75s 959 92s 9111 527 677 86 93 791 881

10079 379 83s 407 61s 561 605 11052 118 325s 420s 63s 735 863 966 12185 243s 402s 589 635s 700s 911s 54 13008 85s 109 11 213s 27 74 84s 336 69 790 14080 148 347 513 772 817 84 15120 8s 366 426s 563s 622s 927 16110 220s 82s 300s 33s 21 65s 442 507s 86 831s 17024 173 256s 318 635s 70 18092 346 501 80 86s 952s 68 19212 789

20012 364s 404 30 6 784 837s 21158 611 27 22330 472 792 822s 23076s 345 782 91 24153s 47 227 331s 593s 629s 31 25103s 499 700 998 26365 445 89 662s 814 78 83 938s 27095 122 67 393 456 87s 872 83 965 28098s 161s 364 602 42 854 91 910s 13s 72s 29204 48 358 85 425 72 631 73 943

30080s 157s 213s 432 501s 457 682 897s 31326s 460 697 721 75 89s 964 32091 3 5 485s 560 624 763s 969s 33131s 71s 96s 278s 304 505 86s 936s 34227 26 82 97 499s 616 856 907s 19 63 35137 54 88s 399 513 637 771s 88s 804s 36062 245 57s 577s 972 8 37039 107 61s 77 562s 71s 720 83 802 961s 38155 227s 88s 613 753 829 956 39180 273s 80 454 560s 90 711 958

40040s 3s 121 12s 63s 257s 9s 394 412s 17 44 85 643s 700 17s 807 921 41012 22s 41 44s 384s 91 650 89 906 65 42023 76 182 353 479 880 43094 113 99 244 443 646 963 44065 8 130 89 214 404 658s 705 967 45061 129 248 360 527 631 868 46013 151s 513s 675 47294s 363s 412 562 650 73 730 39 42 817s 48008 163 24 30s 658s 86 49219 22 37s 94 379 444s 789 906

50019s 21 236s 78 404s 591s 721s 51133s 576s 89s 630s 713 24 849 89 994s 52050 312 27 405 33s 52 515 803 53232 399s 418 613 727 907 82 54165 361 559s 614 85s 72 816s 26s 55024s 252s 8 560s 413 630s 56247 440 627s 724 90 828 920s 57040 126 258 74 352s 69 80 3 402 40 671 89 58052s 178 256 316s 506 10 623 814 957s 59141 330 63 405 794

60667 96s 954s 61060 158 322 513s 634 91s 769 817 906 62034 61s 142s 226 368 408 812 63000s 25s 115s 52 488 508s 772s 974 64033 161 317 571s 93 666 726 32 959 78 65030s 640s 721 827 76 66124 221s 47 342 6s 419 66s 672s 757 853 912 86 67153 230 321s 503 21 781s 819 68028 203s 63s 343 645s 753s 984s 69061s 152 352s 453s 799s 818 938 9 85s

70474 520 96 618 71119 78 240 565 693 718 836s 72001 107 80s 3s 686 712s 946 95 73272 369s 90 510 609 43 50 5s 896 994s 74224 538s 98s 984 75132 227 461s 873s 76011s 40 325 416 74s 510 80 604 827s 908 77413 734 65s 811 14 65 78068 228 34s 9 456s 633s 759 821s 60 947 79049s 172s 90s 248 327 541s 680 711 824 92s

80146 253 331s 844s 82s 81132 246 97 745 830 1s 47 98 82355s 96 427 75 818s 57 83052s 260 300 41 73 96s 902 84059s 148 226s 589s 902s 51 85182 313 410 526 639 856s 901s 54 86179s 210 28 62 558 615 55 869 71 5 87152 316 476s 542 832 85 930s 95s 88158 252s 726 971 89170s 690s 820 63 70

90005 249s 444 518 920 92 91037s 181s 529 742 932 92062 82 96s 182 424 5 34 97s 93116s 209s 384s 569 675 872s 954s 94453 70 559 684 864 961 95110 296 346 81 82 609 52s 87 852 92s 96021s 51 293 421 3s 660 888s 904 43 87075s 100 121s 636 968s 98092 286 686 727 54 849s 81 946 99249s 396 713 78s 88 905s

100400 07s 514 47 634 700 952s 101008s 76 500 11s 672 710s 27s 997s 102047 229 46 57 300 44s 682 738s 895s 916 21 103566s 615 843 983s 104003 38s 111s 214 65s 444s 92s 500 66s 602 34 47s 61 808s 105029 76s 352s 432 700s 79 914s 106064 90 600 59s 61 702 941 92s 107074 270 325 449 76 534 704 800 8 24 108133 286 95 328s 512 724 31s 66 815s 34s 82s 921 57 109119 314s 751 851 65s.

110020 201 307 449 602 988 111031s 376 504 70 656s 724 112111 378s 414s 565 81 703 807 26s 113043 148 426 582 646 114156 314s 32 494 559 92s 601s 77s 743s 860 88 115008s 16s 113 33 8s 46. 63s 230 70 512 781s 901s 116018 346 91s 433 650s 781s 89s 117063s 71s 76 207 73s 88s 794 927 36 118136s 425 91 552 72 626s 814s 994 119059 151s 52s 299s 319s 620s 764.

120091 194s 211 415 652 763 840 90 121070 263 347s 412s 512s 97 892 938s 80 122170 214s 478s 595 618 871s 83s 972 123247s 78 84s 493s 655 87 836s 124044s 98 258s 520s 33 847 903s 59s 125092 3 258 820s 975s 126185s 317 528 654s 127326 440 553 76 88 715s 92s 899s 922s 128179s 236 367 435 90s 753 888s 129086 540 98 657 730s 45 72 812 17 77 87.

130057s 82 149s 83 236 392 499 861 98s 131009 47s 69 247 86 471 783s 85s 926 66s 132023 92 7 196 307 440 505 610 726 67 827 82s 940 133089 408s 631 712s 858s 82s 89s 996 134167 214 383s 479 515s 692 906 135052 61s 263s 427 61s 540 85s 702 7 40 93s 136064 282 386s 537s 87s 726 50 871s 928 97 1371117 27 94s 236 213 16 470 81s 747 827 138004 108 62s 204s 6 306s 694s 768 882 139050 90 6 185 225 955s.

140137s 548 62s 633 789 816s 31 141052s 105 60 304 622 76s 737 40s 98s 902 142034 49s 244 351 439 562 767 819 952 143019 20 443s 73s 590 923 52 144014 258s 441 802 941 145212 302s 432 44s 617 48s 146080 148 293s 455 88 528 51 824 998 147074s 531 975 148098 129 265s 320 99 449s 533 911s 29s 87 149081s 116 53s 218 76 301 99s 638s 849.

150015s 340s 83s 486s 91s 616 729 819 151162 304 796s 820 919s 69s 152052 58 509s 14s 823s 58s 153051s 215 46 856 972 154103 18 388 415s 593s 874 155055 86 176 520 685 708s 54s 901 156074 383s 84 157107s 31 702 825s 158093 214s 449s 58 509 620 817s 159193 238 69s 74s 577 804 966s.

160093 744s 45s 805 964s 161089s 105 162586s 659 872 906s 163005 132 383s 447 528s 815s 164190 254 415 89 524s 32s 611 761 811s 64 901 52 165238 495s 980 166081 8 112 278 505s 627s 86s 908 167278s 693s 168226s 31 61 75 89 553 637 62 898 169107 33 352 90 479 642 801s 30 57.

170131s 202s 523 89s 685 839 171271s 327 431 43 563 616 80 809s 172066 194s 481 532 638 87s 829 123287 341s 616s 718s 64 942s 58s 79 89s 174215 54s 466s 562s 966 175134 71 97s 337 428 603s 176297 559 604 710 801s 30 959 177189 257 492 178033s 8s 68s 127s 338 401 689s 92s 964 77s 179010 351 8 573 678 719s 32s 971.

180098 167s 271 583 181199s 241s 79 317 32 78 466 667s 92 839 182350 412 540 614 99s 919 73 183101 16s 602 184261 407s 185285s 95s 617s 723 812 186102 60s 412 522 35 633 773 77s 920s 187265s 81s 5s 368s 407 548s 889 927 95s 188011 220s 316 538 711 189045 51s 90s 184 242 501 657 940 80.

190004 190 200s 301 533s 758 191081s 118s 218 435 500 842 914 20 192020 93 165 229 425 95 504 36 656s 776 71 994 193021 350 63 737 818s 49s 194255 51 348 74s 525 860s 964.

W drugiem ciągnieniu padło:

25.000 zł. — 138607.
10.000 zł. — 142465.
5.000 zł. — 75353. 188546.
2.000 zł. — 176333.
1.000 zł. — 167381, 168333. 187554, 184702.
500 zł. — 12313, 18485, 41810. 59206, 61679, 94920, 133530. 137357.
400 zł. — 11234, 15600, 27553. 45364, 49523, 76821, 84794, 87656. 91556, 100337, 139414, 144384, 169277. 170858.
200 zł. — 18066, 32388, 52843, 71877 72903, 86106, 102755, 111602. 134472, 150088, 163490, 169721, 185071.
150 zł. — 3983, [illegible], 11314. 14408, 16399, 30791, 38122, 39604. 48354, 51053, 53045, 58264, 66194. 66703, 71660, 76574, 77112, 78745. 90375, 93610, 94510, 100509, 100032. 105505, 105507, 107194, 109590, 118794. 131920, 133720, 132923, 134544, 136986. 142039, 153499, 154376, 156952, 163391. 166097, 176470, 180767, 183446, 184156. 191893.

Po 50 zł.. z litera s 100 zł.

172 347s 1175 84s 275 384 656 886 2451 59s 570 636 757s 4083 133 5024 111s 270s 431 560 6004s 61 980 7038 611 867 8118 205 381 522s 781s 9274 319 710.

10315s 812 953 11188 861 955 12302s 21s 494 767s 852 80 938s 13354 70 513s 663s 819s 14072 227s 487 596 601s 21 952s 15053s 94 151 796 16347s 512s 56 680 943s 17089 487 803s 88 18358 804 19241 303 469 95s 665 933.

20036s 106 359s 724 21904s 22061 213 458s 82 704s 23128s 73 247 765s 870 24386s 805s 939 44s 25098s 130 70s 388 403 36 26141 825 981 27005s 843s 28021s 135s 255s 520 29167s 243s 310s 729 887.

30011 106s 357 596 615s 880 31016 140 479 84s 870 32411s 583 622 83 798 34128 510s 625s 52 62 944 35015 93s 148s 36154 77 250 396s 586s 923s 37069s 388s 510s 611 886 38081 215 354 68 445 39285.

40131 360 81s 441 65s 695 772 927 41284 549s 696 99s 724 57 923s 42820s 909s 43422 752s 44361 512 45001 466 82s 46446s 745 838 45 970 47641s 895 48022 236s 475 510 15 611s 896 49195 203s 380s 417.

50441 51247 60 512s 52371s 852 53103s 257s 317s 424s 719 897 54659s 965 55343 85 843 873 56364 80s 422 525 864 57052 117 76s 96s 307 585 58159 305s 15s 435s 60 662 59076 681 990 91s.

60231 642 61202 11s 413 589 635 950s 62724 840s 63182 236 64 457 832 82s 920s 64228 434s 652s 751 892s 65070 328 920s 66038 108s 409s 22 686 67264s 762 68070 110 68s 69108 571 89 876 81s.

70481 693 979 71431 744s 72083 390 405 580 615 805 87s 73057 254 337s 692 800 16 926s 74271 395 440 55s 64s 69s 890 75485s 765s 936 76472 869 77176s 329 418 538 794 828 78113s 438 555 715s 909 92s 79018 227 347s 649 751s 854 61.

80102 81 469 82s 652 55 827s 81090s 282s 357 427 712s 82153s 263s 84s 615 753s 83123s 667 785 84003 137s 750s 85598s 763 79 892 86117s 99 905s 87189s 88626 898 89965 89.

90120s 223s 91180 389 451 557 687s 764s 92234s 93944 84 94017 693 882s 95324 412s 874s 96932 355 932s 97476 68 930 9?158 790s 815 99165 483s 691s 798 852.

100326 421 64 102172s 660 68 103409s 849 104052s 134s 375 978 105734s 106055 513 862 107243s 493 533s 76s 677 108450s 109123 464s 79s 585 600s 06 07 766.

110129 66s 246 446 584s 836s 111286 846 112257 428s 113001 161s 473s 659s 114177s 227 684 897 115103 457 910 116023s 275s 373 739 77s 96s 117113 61 413 798 118078 326s 40 561s 846 901s 119333 52s 67s 499s 517s 769 831 70.

120214 15s 657 834 121098s 524s 724 833 122713 19 123017s 145 251 328 697 832 44 124696s 747 125213 362s 417 534 776s 980 126477 669s 127622s 991s 99 128541 903 129266 361 427 821s

130173s 328 442 518 616s 32s 131367s 483 742 947 83s 132244 335 467 509 888s 903s 133140s 419 632 791 134029 104 33s 663 135202s 541s 23s 64s 858s 60 993 136112s 222 705 137153s 563s 765s 138087s 99s 395 862s 934s 139360s 94 574 843s 53.

140570s 647 871 141343s 637 883s 142161 495 683s 805s 143041s 58s 519 144070s 169s 205 717 834 145333s 65 417s 646 912 146075 267 714 147109s 347 692s 148086 182s 405 845 149006s 241 333. —

150185 275 453s 151413 659s 154179s 205s 626 155272s 440 63 558s 156313 421 157189s 284s 796 873 971 158295s 482 159053

160362 464s 161491 955 162052 128 738 806 952 163080s 136 479 689 756 927 164012 319s 525 67 165483s 585s 97 624s 89 166504 167674s 814 168775 169193s 389s

171311 172118 338 78s 91 876s 173026 418 80 726 37 822 54 954 174669 763 808s 175272 456s 59 506 68s 730 865s 952 176582 789 177337 43 659 714 178131s 347 76s 701 843 179152s 328

180115 61s 773s 181293 427 47s 91s 659 182001 114s 318 55 799 948s 69 183216s 830s 184147 316 573 726s 980s 185018 50s 98s 678s 956s 186006 42 92 438s 516s 696 187040 152 520 697s 188040 347s 189439 567s 695s 705 888

190707 902s 56s 191093s 96 171 318s 37 [illegible] 24 192055 610 91 853 943 193366 612 194568

CIĄGNIENIE TRZECIE.
Po 50 zł.. z literą s 100 zł.

31s 107 699 774s 1797s 896s 948s 2390 817s 3264s 601 26 4151 88s 584 730 5089 193 365 93 6058s 175s 959s 7027 181s 215s 977s 8873 9173 585s 656s.

10454 643s 11355s 717s 12039 189 585 609 12s 13075s 216s 365s 73s 743s 832s 14086s 204s 24 99 411s 546 731s 57s 89 832s 15336 560 606s 16050 288s 322 575 852 85 17092s 418 604 794 887s 93s 18210s 310 48 456 802 19080s 535s 54 648. —

20425s 527 21168 566 969 22154s 266 449s 665s 935s 46s 23271 571 818 24216s 963s 25134 369 497 960 26342s 62 494 27153s 697s 735 822s 28305 87 29240s 597 653 928.

30077 296 608 874s 31722s 76s 32162s 296s 360 539 879 908 53 33326s 34428s 539 67 961s 35601s 215 61 746 923 36170s 575s 608 37082s 106 236 38765 921s 39268 469 73 820s 954s 67s.

40044 78 83 134 398s 499s 671s 836s 49 920s 41343s 463s 98s 736 42348s 57 43047s 117s 385s 95 563 651 767s 890s 44003 925 45112 72s 551 602s 46547s 832 76s 47126 70 240 915 27 48524 677 732 49669 845 925.

50216s 519 42s 656 864 51038s 244 52470 877 922s 53078 132s 321 54478s 82s 605 707 55464s 506 660s 66s 56094s 613s 744 59s 57194 298s 367s 705s 58227s 44 354s 663s 811s 59167s 74 455s 544 686s 96s 741 859s.

60330 36 983 61023 414s 25s 62072 212 629 713 15 63351 425s 576 64510s 788 844 65088 152 696 897s 66131 798s 964 67042 89 100s 476 68215s 60 330 902s 69001 675 924.

70104s 409 78 524 674 866s 76s 71315 873s 72087s 628s 819s 73382 418s 42 74320 858 910 75366 559 775s 960 76106s 31s 82s 574s 728 51s 82 77163s 297 416 24s 562 78334s 484s 79029 220s 734 910s.

80119 239 330 463s 86 559 81403s 597s 855s 83321s 83 94s 84001 257 330 469 517s 673s 85155s 419s 33 530 728s 86012s 310s 36 442 87296 461 686 875s 88200 479s 89085s 282 373 8?0

90782 826s 91408 904 92240 334 537s 55s 738 870s 966s 93114 43s 61 789 94083 157 465 890 95132s 363s 649 790 96541 826 97279 394 563s 742s 54 88 952 98019 334 555 603 04s 99009 85.

100199 210 497 635 101362 102062 437 622s 777s 864 94 103128s 207 44s 496s 919 104008 53s 813 105307 484 106473 508 41 43 69s 775 107200s 33 411 769 86 108374 589 698s 712s 109110 274 315 773 921

110346 600 74s 706 17s 818 111051 287s 394 723s 95 112075s 342 520s 89 113130 300 590s 730 114089s 578s 647 115083s 515 653 788 899 116319 29 436 61 831s 928 37 117641s 76 941 118026s 60s 170s 119364 627 73

120029 262 537 714s 806s 89 942 98 121382 520s 703s 122028 33s 760s 93 123264 873 124111 804s 125745 126029 330 717s 995 127209 821 128523 67 866 129093 284s 405 45

130005s 312s 928s 131090 484 546 64s 635 776 920s 132006s 166 242s 342 444 504 620 49 793s 820 905 527 133165 275s 97 946 68s 134207 35 661 798 135038 354 463 556 604s 07 888s 136209s 860s 911s 137198s 761s 909 138529 40 139077s 306 554s

140026 118s 567 716 961s 141062 438s 560 735 76 142100s 17s 88s 691 143583 144351 763 870s 145822 997 146010 12 161s 287s 858 147013s 173 695 736 148025s 144s 288s 411 30 55s 933s 149104s 422 33.

150013 271s 474s 587s 151071s 545s 670s 720 928 152073s 485 548 897s 153166s 329 480s 535s 662 993s 154197 575 897 156454 157310 409 829 159055s 150s

160285s 609 813 29s 902 161026 229s 52 162018 163165 426s 69s 605 164712s 165143s 399 590s 716s 166157 398s 167602 862 87 945s 168337s 169219 401 550

170031s 293 507 820 969s 77s 171000 713 172215 308 20 74s 173352 486s 590s 749 913s 174424 175302 585s 176014 224 758 940 96s 177235 369 411 51s 69s 74 85 550s 89s 178192 387s 453s 524s 754 179125 320s 690 786s.

180076s 231 181013 157 560 722s 847s 182090s 300s 431 41 44s 528s 183063 678 708s 184114s 310s 410 93 185582 771 186082s 123s 68 296s 488s 947s 187064 100 367 188039 97 198 777 189006s 668s.

190451 571 191275s 76 90 593s 649s 91 192619 839 193024 73 245s 832s 80 953 194110s 24 38 259 396s 865 913s.

ספארט=באוועגונג

צאהל געגנער פון דער אלים=פיאדע אין בערלין וואקסט כסדר

אויף דער יעהרליכער קאנפערענץ פון דער אמעריקאנער ארבייטער - פעדעראציע, וואס איז פארגעקומען אין אטלאנטיק סיטי, איז אנגענומען געווארן א רעזאלוציע, נישט אנטייל צו נעמען אין דער אלימפיאדע אין בערלין.

די צאהל געגענער פון דער אלימפיאדע אין בערלין וואקסט מיט יעדען טאג, מיר האבען שוין מיטגעטיילט וועגען דער דעצידירענדער שטעלונג פון אמעריקאנער באציאנאלען לעגיאן, וועלכער האט בעשלאסען נישט צו געבען קיין שום פינאנציעלע מיטלען אויף ארויסשיקען אן עקספעדיציע קיין בערלין. פיל אנדערע ארגאניזאציעס און בעזונדערס די אמעריקאנער אוניווערזיטעטען האבען אויך אנגענומען ענליכע בעשלוסען.

צו זיי איז צוגעקומען דער גרעסטער לייכט-אטלעטישער פערבאנד פון אמעריקא און ניו - דזשערסי, וועלכער האט אנגענומען א בעשלוס נישט אנטיילצונעהמען אין דער בערלינער אלימפיאדע.

דער פינאנציזישער פוסבאל-פערבאנד האט ענטגילטיג בעשלאסען נישט ארויסצושיקען קיין מאנשאפט צו דער אלימפיאדע קיין בערלין, דער פלומרשטער מאטיוו איז וואס ס'איז נישט פערהאן קיין גוטע אמאטארישע מאנשאפט.

אויך דער טשעכישער פוסבאל-פערבאנד האט בעשלאסען נישט ארויסצושיקען קיין פוסבאל-מאנשאפט צו דער אלימפיאדע.

די קומענדיגע אלימפיאדע אין יאהר 1940 וועט וואהרשיינליך פארקומען אין טאקיא.

באקס-מעטש

רעפרעזענטאנץ פוןווארשא—רעפרע-זענטאנץ פון לאדז 4:12

דער נעכטיגער באקס-מעטש צווישען דער באקס-רעפרעזענטאנץ פון ווארשא מיט דער באקס-רעפרעזענטאנץ פון לאדז האט בעזיגט, אז די גוטע צייטען פון לאדזער באקס-ספארט געהערען שוין צו דער פערגאנגענהייט. די ווארשאווער מאנשאפט איז געווען צוגעקליבען אין יעדער וואג אזוי, אז שוין פאראויס האט מען געקענט וויסען, אז לאדז וועט פערשפילען. מ'האט זיך אבער נישט געקענט פארשטעלען, אז די לאדזער מאנשאפט וועט פאלען אזוי שוואך. מ'קען נישט זאגען ווער פון די ווארשאווער זענען געווען בעסער, ווייל אלע וואגען האבען געקעמפט מיט אמביציע, געווען טעכנישע צוגעגרייט און געהאט דעם איבער - געוויכט.

כמיעלעווסקי און וואזשניאקעוויטש האבען גע-וואונען זייערע מעטשען, ווייל זיי זענען ווירקליך געווען בעסער פון זייערע געגנער, אבער נישט אזוי איבערצייגענד ווי מ'האט דאס געקענט ער-ווארטען, די בעזונדערע רעזולטאטען זענען גע-ווען פאלגענדע.

רונדשטיין (פון ווארשאווער מכבי) האט אנ-געגעהם איבערראשט, ער האט פערענדיגט זיין לאדזער געגענער בראטניאק דורך א טעכנישען ק. א. אין דער דריטער רונדע.

טשאפטעק (ווארשא) האט געוואונען אויף פונק-טען ביי ספאדענקעוויטשען.

קאזלאווסקי (ווארשא) האט צושמעטערט זיין געגנער מיכאלאק און געוואונען דורך א טעכנישען ק. א.

וואזשניאקעוויטש (לאדז) האט געוואונען ביי קאיוסקין אויף פונקטען.

ראַרטשאק (ווארשא) האט געוואונען ביי דור פאלוסן אויף פונקטען.

כמיעלעווסקי (לאדז) האט געוואונען אויף פונק-טען ביי קאופ... ד... האט טווערסקי (ווארשא) געוואונען ביי קלאדאסן.

הכח=בר-כוכבא 0:4

ביידע מאנשאפטען האבען נישט ארויסגע-וויזען קיין צו גרויסע קענטנישען, הכח, פערשטעהט זיך איז אין פערגלייך צו בר-כוכבא, וועלכע האט זייער שלעכט געשפילט. געווען די בעסטע מאנ-שאפט.

ליפסקי אין טויער פון „הכח" איז געווען אפשר דער בעסטער אויפ'ן פלאץ. די טויערען האבען ערצילט פרעסער, קאפלעוויטש, קרייצער און אראַ-נאָוויטש.

לייכט אטלעטישער מעטש

רעפרעזענטאנץ פון לאדז—לעגיא (ווארשא) 56:56

נעכטען איז אויפ'ן פלאץ פון „יומא" פארגעקומען א לייכטאטלעטישער מעטש צווישען דער לאדזער רעפרעזענטאנץ און דער רעפרעזענטאנץ פון לעגיא (ווארשא), דער מעטש האט זיך געענדיגט אויף רעמי מיט 50 פונקטען געגען 56.

מייסטערשאפט פון קלאס „א" אין לאדז

ל. ס. ס. I—בוזשא 0:1

ל. ט. ס. ג.—אוניאן טורינג 1:1

ס. ק. ס.—מכבי 0:3

וויטא—וו. ק. ס. 1:1

ליגע מעטשען אין לאנד

ל. ק. ס. — שלאנסק 0:1

„ווארטא" — „פאלאניא" 1:2

עלעגאנטע הערען

טראגען די פעדנאנטע

Hückel און Habig

הוטען

בעקויפט אין דעם נייעם פרעכטיג-איינגעארדנעטען

הוט = געשעפט

Hückel

(wł. B. K.)

Łódź, Piotrkowska 68.

היינט פרעזענטירען מיר

דאס אונגעוועהנליכע עמאציא-נירענד ע מייסטערווערק א. נ.

„BENGALI"

גלענצענדער עפאפיי, געשאפען אויפ'ן גרונד פון העלדישקייטען אין אינדיען.

GARY COOPER, T. TONE, C. BURKE — אין די הויפטראלען:

אויספערדעם: קלאנג-אקטואליטעטען, אויך פון P.A.T. אנהייב 4.30 נאכמ., שבת און זונטאג 12.30 בייטאג.

אויף די ערשטע סעאנסען און פריהמארגען-סעאנסען זענען די פרייזען פון 54 גראשען.

קלאנג=קינא

CAPITOL

זאוואדזקא 16

אלע ארט גארדינען

און קאפען, טילענע און קארענקאווע, ווי אויך א גרויסען אויסוואהל פון טיול און שאטקע פון מעטער. פערשידענע קאפעס פון פלוש, גאבעלין, בראקאט און זיידענע. צו בעקומען ביי

L. Elbaum, Łódź, Nowomiejska 26

פראנט 1-טער שטאק

ס'ווערען אנגענומען אלע ארט בעשטעלונגען פון די נייעסטע פאסאנען.

וויכטיג

פאר יעדער פירמע!

ווילט איהר אייער געשעפט זאל האבען די געהעריגע רעקלאמע? בעשטעלט אייערע

דרוק=ארבייט

אין דער בעוואוסטער

שנעל=דרוקעריי

בראמבערג

8 צעגעלניאנא 8 פראנט

טעל. 255-09.

שעהן און פינקטליך אויסגעפערטיגט.

— בילינע פרייזען. —

שעהן

מאדערן

פינקטליך

דאס עלעקטראטעכנישע ביורא

„SIŁA i ŚWIATŁO"

פון וו. קרוקאווסקי

23 פאלודניאווא 23, טעלעפאן 32=139

נעמט אן דורכצופיהרען אינסטאלאציעס פון ליכט און קראפט. קויפט און פערקויפט מאטארען און ערלעדיגט אלער ארט עלעקטרישע איינריכטונגען

אויף לייכטע בעדינגונגען

בילינ, רעעל, שנעל און פינקטליך!

ספעציעלע ווערקשטאל פאר מאטארען=רעפאראטור.

הריינע אנאנסען

1 זלאטי אנאנאס ביז 15 ווערטער 1 זלאטי

פערשידענעס

א פעהיגער יונגערמאן מיט גוטע רעפערענצען זוכט בעשעפטיגונג פאר א מעסיגען געהאלט. איך קען ביילעגען קויציע. אפערטען אין אדמ. סוב. „B. K."

MOTORY

elektr.

OKAZYJNE używane i nowe po cenach najniższych Przełączniki gwiazda trójkąt i rozruszniki własnego wyrobu

WARSZTATY REPERACYJNE,

przewijanie maszyn. Instalacje elektr.

Reklamy neonowe

Inż. J. Reicher i S-ka, Łódź

Południowa 28, tel. 21-000.

א האנד-שרעטער מיט לאנגיעהריגע פראקטיק און גוטע רעפערענצען נעמט ארויס צו שערען און צו טרייבען.

Wólczańska 117, Fajtag

Dr. med. H. WEISHOF

Śródmiejska 5

tel. 162-95

אינערליכע און קינדער=קראנקהייטען

צוריקגעקהרט.

נעמט אן פון 4—7 נאכמיטאג.

פרייע פאסטענס

אגענטען און פערקויפערינס צום פערשפרייטען א מאסען-ארטיקעל געזוכט זשעראמסקיעגא 9, וו. 35 פון 5—7 אוו.

עס ווערט געזוכט א האנד-נייהער צו מענער-מאגאזין. זיך צו מעלדען 11. ליסטאפאד 58, ביי גראס. 2090

עס ווערט געזוכט א קעטלערין צו קאטאן = שטרימף מיט קוואליפיקאציעס מינימום 30 טוץ דורך 8 שעה.

Fabryka pończóch „ZEW" Pojezierski 5.

אנמעלדונגען פון 9 ביז 12 פארמיטאג.

ראקאלען

א זוניג צימער און קוך אין א גארטען צו פערדינגען אל. 1. מאי 91.

אנ'ארט צו שלאפען פאר 1 אדער צוויי פרייליינס, עס קען אויך זיין אויף א פראצאווניע. פיעטריקאווער 17, 2-טער הויף לינקס, פארטער, וואוינונג 79.

א לעצט זוניג צימער צו פערמיטען גדאנסקא 24, וו. 9A

Skład Przyrządów Przeciwpożarowych

„PERKUN"

Łódź, Kilińskiego 146

tel. 201-33.

עמפפעהלט: פיאנאווע לעש-אפאראטען (גאשניצעס) Perkun די טרוקען-פראשקאווע גאשני-צעס „Uniwersalna" וואס ווירקען אונטער דעם דרוק פון קויהלען-זויער. אויטאמאטישע גאשניצעס און אנד. ווי אויך ופאסאווע לאדונגען צו אלע טיפען גאשניצעס. סאלידע בעדינגונג! צוגענגליכע פרייזען. — פאכמענישע איבעראַרבייטונג פון אלע ארט גאשניצעס.

Dr. med. Niewiażski

ספעציאליסט פאר טריפער, סיפיליס און הויט-קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער-שוועכע

אנדזשעיא 5, טעל. 159-40

פראנט, 1-טער שטאק.

נעהמט אן פון 8—11 און פון 5—9 אוו זונטאג און יום-טוב פון 9—1 פארמיטאג.

בעזונדערער ווארטע=זאל פאר פרויען

רעכער

העריען אויסגעגמט

ביי ג. נארדמאן

שרודמיעסקא 8

צו פערקויפען אדער צו פערפאכטען

א 3=שטאקעדיגע פאבריקס=געביידע

מיט שאפעס און קעלערן פון ביידע זייטען פענסטער 5 זעלער צו 360 קוו. מטר. מיט טראנסמיסיעס, בעזונדערע פאסעסיעס מיט א גארטען אויף דאוובארטשיקא-גאס 6/8 געאייגנעט אויף אן'עקספעדיציאנס-אונטערנעהמונג אדער אויף עפעס אנדערש.

א 3=שטאקיג וואוין=הויז מיט א גרויסען פלאץ ווי אויך 3 פלעצער מיט זשעלבעטאן=פונדא-מענטען צו פערקויפען אויף טארגאווא 7/9.

אינפארמאציעס ערטיילט:

Sp. Akc. MAURYCY TAUMAN

ul. Dowborczyków 6/8, tel. 190-64.

לעטשניצע

פאר וועניריש קראנקע

פון דאקטוירים ספעציאליסטען

לאדז, זאוואדזקא 1

טעל. 122-73

טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אתענד.

וועניריש-קראנקע, מענערשוועכע און הויט-קראנקהייטען!

אנאליזען פון בלוט און אורין

די פערהיטונגס=סטאַציע

איז טעטיג א גאנצען מעת לעת

פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל

א בעראטונג 3 זל.

DR. MED.

Szymon Grynberg

פילסודסקיעגא 55, טעל 168-58

(ארדינירט זומער אין ווישניאווא-גורא)

צוריקגעקעהרט

נעמט אן פון 3 ביז 5 נאכמיטאג.

ישיבת „תורת משה"

מעלדעט, אז ס'ווערען אנגענומען קינדער פון יעדער עלטער צו לערנען אלע למודי קודש עברי, חומש, רש"י, נ"ך, משניות, גמרא, תוספות, העברע-איש און יודיש.

נייע תלמידים ווערען איינגעשריבען טעגליך פון 8 פריה ביז 8 אווענד.

בעמערקונג: קלענערע קינדער ווע-רען אהיים געפיהרט.

זשידאווסקא 19 (מרדכי גבאים גאס)

לינקע אפיצינע, 2-טער איינגאנג, פארטער

Dr. med. M. TAUBENHAUS

ספעציאליסט

פאר אקושעריע און פרויען-קראנקהייטען

פערהיטונג נעגען שוואנגעראשאפט

זנערזשער 11, טעל. 246=09

נעמט אן פון 4—8 אווענד.

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i P. Wajntraub
Czcionkami i druk rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman

טראגישער סוף \ פון דער קעניגין מארי סטוארט

צווישען די נאוועליסטען, וואס האבען זיך גענומען שרייבען געשיכטע, פארנעמט איצט דעם אויבען אן דער יודיש־דייטשער שריפטשטעלער סטעפאן צווייג, וועלכער איז פערטריבען געווא צו פון נאצי דייטשלאנד. מיט עטליכע יאהר צוריק האט סטעפאן צווייג אנגעשריבען א בוך וועגען זשאזעף פושעי, וועלכער האט אין דער צייט פון דער גרויסער פראנצויזישער רעוואלוציע אנגעהויבען זיין פאליטישע קאריערע אלס א יאקאבינער, אן עקסטרעם־ליבקער און געענדיגט דערמיט וואס ער האט געדינט אי דעם אימפעראטאר נאפאלעאן, אי דעם קעניג לואיס דעם אכטצעהנטען.

נאכדעם האט סטעפאן צווייג אנגעשריבען א בוך וועגען דער פראנצויזישער קעניגין מארי אנטואנעט, וועלכע האט געענדיגט איהר לעבען אויף דער גילאטינע אין דער צייט פונ'ם טעראר. און איצט האט סטעפאן צווייג אנגעשריבען א בוך וועגען דער שאטלענדישער קעניגין מארי, וועלכע האט געלעבט אינ'ם זעכצעהנטען יאהרהונדערט און פערלארען דעם קאפ אונטער דער האק, אויפ'ן בעפעהל פון דער ענגלישער קעניגין עליזאבעטא.

אין אלגעמיין האט די טעמע „מארי סטיוארט" שטענדיג גערייצט די פאנטאזיע נישט נאר פון היסטאריקער, נאר אויך פון קינסטלער, אין דער עפאכע פונ'ם זעכצעהנטען יאהרהונדערט, ווען ס'איז געצויגען געווארען די ליניע, וואס האט אנגעצייכענט דעם סוף פון מיטעלאלטער און דעם אנהויב פון א נייער צייט.

זעקס טעג איז מארי סטיוארט אלט געווען ווען זי איז געקרוינט געווארען אלס די קעניגין פון שאטלאנד. דאס איז געווען אינ'ם יאהר 1542. איהר פאטער, דזשעימס דער פינפטער, דער קעניג פון שאטלאנד, איז פלוצלונג געשטארבען. ער האט איבערגעלאזט עטליכע קינדער, אבער זיי זענען אלע געווען ממזרים, וואס געליבטע האבען פון איהם געבוירען. דאס איינציגע געזעצליכע קינד זיינס, וואס האט, לויט די רעכט, געקענט ירש'ענען דעם טראן איז געווען מארי. די קרוין, קען מען זאגען, איז צו איהר אין וויגעלע אריינגעפאלען. זי איז געווארען א קעניגין ווען זי האט נאך אליין נישט געוואוסט וואס דאס איז אזוינס און מיט וואס מ'עסט עס.

ווען זי איז נאך גאר א קליינע מיידעלע געווען האבען זיך שוין קעניגליכע הויפען אין איירארפע געריסען איבער איהר און אפט מאל איז מען אין די רייסערייען אוועק אזוי ווייט, אז מ'איז ארויס אין א בלוטיגער מלחמה איינער געגען אנדערען און בלוט פון מענשען האט זיך ווי וואסער געגאסען.

דער ערשטער, וואס האט אויף איהר אן אויג געווארפען, איז געווען דער ענגלישער קעניג, הענרי דער אכטער, וועלכער האט חתונה געהאט סך הכל זיבען מאל און האט די מעהרסטע ווייבער זיינע געלאזט אפהאקען די קעפ. ער האט געוואלט די קליינע מארי סטיוארט נישט פאר זיך, נאר פאר זיין זוהן עדווארד; זיין בעשלוס איז געווען, אז ווען די צוויי קליינע קינדער וועלען אויסוואקסען, זאלען זיי חתונה האבען, און דערמיט איז ער אויסען געווען נישט קיין סענטימענטען, נאר פאליטיק — ער האט געוואלט פעראייניגען שאטלאנד און ענגלאנד אין איין מלוכה.

האט זיך אנגעהויבען א דינגעניש צווישען די צוויי קעניגליכע הויפען, און ווען מ'איז שוין געקומען צו אן אויסגלייך און ס'האט שוין געהייסען, אז דער שידוך צווישען די צוויי קינדער איז געשלאסען, האט הענרי דער אכטער געפאדערט, אז מ'זאל די קליינע קעניגין מארי סטיוארט שיקען קיין לאנדאן, וואו זי וועט ערצויגען ווערען אין קעניגליכען הויף ווי די צוקונפטיגע קעניגין פון ענגלאנד, און ווען די מוטער האט דאס נישט געוואלט נאכגעבען, ווייל זי איז געווען א קאטוילישע און אין ענגלישען הויף האט געהערשט דער פראטעסטאנטישער גלויבען, האט הענרי דער אכטער

געשעהן איז דאס אין זעכצענטען יאהרהונדערט. — ווי אזוי די צוויי קעניגליכע פרויען האבען זיך א־ריינגעפלאנטערט אין א נעץ פון ליבעס, אייפערזוכט, פלאטקעס און אינטריגעס

לאנג נישט געטראכט און האט ארויסגעשיקט אן ארמעע חרוב צו מאכען שאטלאנד.

„עס איז דער ווונש פון זיין מאיעסטעט, אז מ'זאל אלעס מאכען וויסט דורך פייער און שווערד" — אזוי איז בפירוש געשטאנען אין דעם בעפעהל, וואס דער ענגלישער קעניג האט ארויסגעגעבען צו זיינע ארמעען אין יענער צייט. ער האט געהייסען פערברענען שטעט און דערפער און דער'הרג'ענען אלטע און יונגע, מענער און פרויען און אויך קליינע קינדער.

און אלץ איבער ווע מען?

איבער דער קליינער מארי סטיוארט, וועלכע האט נישט אנגעהויבען וויסען און נישט אנגעהויבען פערשטעהען וואס דא טוט זיך און פאר וואס און איבער ווע מען מ'שלאגט זיך.

געקומען צו אן אויסגלייך איז מען דאן ווען הענרי דער אכטער האט געפועלט, אז ווען מארי סטיוארט וועט אלט ווערען צעהן יאהר זאל מען זי שיקען קיין לאנדאן. האט עס געהייסען, אז מארי סטיוארט, דאס קליינע מיידעלע, טראגט שוין צוויי קרוינען אויפ'ן קאפ. זי איז די קעניגין פון שאטלאנד און די צוקונפטיגע קעניגין פון ענגלאנד, און זי האט אלץ נישט געוואוסט וואס דאס איז און פארוואס מ'מאכט דא אזא ווערען ארום איהר.

און שפעטער, ווען הענרי דער אכטער איז געשטארבען און זיין זוהן עדווארד, מארי סטיוארט'ס „חתן". איז נאך געווען צו קליין צו פיהרען די מלוכה און ס'איז בעשטימט געווארען א רעגענט, וואס זאל הערשען פאר איהם, האט דער רעגענט ארויסגעשטעלט א פאדערונג, אז מ'זאל די „כלה", די צוקונפטיגע קעניגין פון ענגלאנד, ארויסשיקען קיין לאנדאן, און ווען דער שאטלענדישער הויף האט די פאדערונג נישט געוואלט נאכגעבען, האט ענגלאנד דערקלערט קריג; די ארמעען פון ביידע צדדים זענען ארויס אין אן אפענער מלחמה, עס האט זיך געגאסען בלוט. און צעהן טויזענד שאטלענדער זענען געפאלען אין שלאכט.

און אלץ איבער דער קליינער מארי סטיוארט, וועלכע איז אין דעם אינגאנצען נישט געווען שולדיג. זי איז דאן אינגאנצען אלט געווען פינף יאהר און נישט אנגעהויבען וויסען, אז די גאנצע בהלה איז איבער איהר.

אינ'ם שאטלענדישען הויף, וואו מ'האט ביי יעדען אריסטאקראט פאר געלד געקענט פועל'ן אלץ אין דער וועלט, האט מען מיט דער קליינער מארי סטיוארט געהאנדעלט פונקט ווי מיט א קליין בהמה'לע וואס מ'האדעוועט פאר דער שחיטה. אין דעם פאל איז די שחיטה געווען — א געראטענער שידוך. און ווען דאס מיידעלע איז דאס זעקסטע יאהר אלט געווען האט מען זי פערקנסט פאר'ן יורש פונ'ם פראנצויזישען טראן און מ'האט זי שטילערהייט אוועקגעשיקט קיין פראנקרייך.

אין פראנקרייך האט מארי סטיוארט איהרע בעסטע יאהרען פערבראכט, און ווען זי איז אלט געווען זיבעצעהן יאהר — דאס אכצעהנטע, האט זי חתונה געהאט מיט'ן זוהן פונ'ם פראנצויזישען קעניג הענריך דער צווייטער, וועלכער האט געדארפט ירש'ענען דעם טראן. הענרי דער צווייטער איז געשטארבען, זיין זוהן פראנסיס איז ארויף אויפ'ן טראן און דאן איז מארי סטיוארט, די קעניגין פון שאטלאנד, שוין אויך געווארען די קעניגין פון פראנקרייך. און דא האט זיך אנגעהויבען דער ריכטיגער פלאנטער, וואס האט שפעטער געפיהרט מארי סטיוארט צו איהר טראגישען סוף.

פון דער קעניגין מארי סטוארט

אויפ'ן טראן אין ענגלאנד איז דעמאלט געזעסען די קעניגין עליזאבעט, א טאכטער פון הענרי דעם אכטען. זי איז אבער נישט געווען קיין געזעצליכע טאכטער, נאר א ממזר. אזוי האט געפסק'ענט די קאטוילישע קירכע, ווייל אזוי איז געווען דער ווונש פונ'ם קעניג; ער אליין האט אפיציעל ערקלערט, אז זיין הייראט מיט ענן באליען, עליזאבעט'ס מוטער, איז נישט געווען לויט'ן געזעץ.

די קעניגין עליזאבעט איז אבער געווען א פרוי מיט א שטארקען כאראקטער, האט זי פעסט געהאלטען די מאכט אין איהרע הענד און זיך ארומגערינגעלט מיט אזעלכע מענשען, וואס וויסען ווי אזוי צו פיהרען א מלוכה. אבער איין זאך האט איהר געשטערט — די פרעטענזיעס פון מארי סטיוארט אויפ'ן ענגלישען טראן. אלס איינע פון דער סטיוארט דינאסטיע האט זי געהאט אזעלכע פרעטענזיעס.

נאך מעהר פערפלאנטערט איז דער גאנצער ענין געווארען ווען מארי סטיוא־ט, וועלכע האט שוין דאן געטראגען צוויי קרוינען און איז געווען די קעניגין פון צוויי לענדער, האט נישט געוואלט זיך אפזאגען פון איהרע רעכט אויפ'ן ענגלישען טראן און זי האט ביי א סך געלעגענהייטען דאס אונטערגעשטראכען.

אבער אין דערזעלבער צייט וואס דער שיקזאל האט מארי סטיוא־ט אנגעטון צוויי קרוינען אויפ'ן קאפ און זי אוועקגעשטעלט אין אזא לאגע, אז אויך א דריטע קרוין זאל זי רייצען, האט ער פאר איהר אנגעצייכענט אזא וועג, אז זי זאל זיך מיט קיין איינער פון די קרוינען נישט פיהלען זיכער.

איהר מאן, דער קעניג פון פראנקרייך, איז א יאהר נאך דער חתונה געשטארבען. מארי סטיוארט איז געבליבען אן אלמנה. דאס האט געמיינט, אז איין קרוין האט זי שוין פערלוירען. און דאן האט זי זיך אומגעקעהרט צוריק קיין שאטלאנד, כאטש זי האט קיין בעזונדער ליבע צו דעם לאנד קיינמאל נישט געפיהלט און איז צום פאלק נישט געווען צוגעבונדען.

מארי סטיוארט'ס קומען צוריק קיין שאטלאנד איז דער ענגלישער קעניגין עליזאבעט נישט געווען זעהר שטארק צום האַרצען. און ארום דעם האט זיך אנגעהויבען אן אמפעריי, וואס האט געדויערט היבשע עטליכע יאהר און זיך געענדיגט דערמיט וואס עליזאבעט איז ארויסגעקומען די זיגערין און מ'האט אויף איהר בעפעהל אפגעהאקט מארי סטיוארט דעם קאפ.

און אין אט דער צאנקריי צווישען די צוויי קעניגינס ווייזט סטעפאן צווייג ארויס גרויס מייסטערשאפט ביים פונאנדערקלייבען זיך אין דעם, און דער קאפיטעל, אין וועלכען ער שילדערט די פארטרעטען פון די צוויי פרויען און דעם אונטערשיד אין זייערע כאראקטערס, איז איינער פון די בעסטע אינ'ם בוך.

אין דער זעלבער צייט וואס ביידע ווייבער — די קעניגין עליזאבעט פון ענגלאנד און די קעניגין מארי סטיוא־ט פון שאטלאנד — זענען געווען גרייט איינע די אנדערע אין א לעפעל וואסער צו דערטרינקען, האבען זיי זיך געשריבען בריוועלעך, וואס זענען געווען צוקער־זיס, „מיין ליבע קוזינע", „מיין טייערסטע שוועסטער". — אזוי האבען זיך איינע די אנדערע אנגערופען און שטילערהייט האט איינע פאר דער אנדערער געגראבען א גרוב...

ביידע, אי אליזאבעט, אי מארי, זענען געשטאנען אין שידוכים. מארי איז געווען אן אלמנה און עליזאבעט איז נאך געווען א מיידעל. ביידע זענען געווען אינטערעסאנטע פרויען מיט כאראקטער; ביידע זענען געווען שעהן, יונג, געבילדעט, קלוג. און אין די קעניגליכע הויפען פון איירארפע זענען געווען גענוג בעלנים אויף זיי. אפילו איוואן דער גרויזאמער, דער צאר פון רוסלאנד, איז געווען א בעלן חתונה צו האבען מיט דער ענגלישער קעניגין עליזאבעט, און וואס ס'איז שייך מארי סטיוארט — האט זי געהאט נאך מעהר בעלנים אויף זיך, ווייל זי איז געווען שעהנער און רייצענדער פאר עליזאבעט'ן.

אבער עליזאבעט האט נישט געוואלט חתונה האבען איבער א סך אורזאכען, וואס זענען נישט אינגאנצען קלאר נאך ביז היינטיגען טאג. און מארי סטיוארט האט יא געוואלט חתונה האבען און געזוכט האט זי דוקא אזא שידוך, וואס זאל מאכען מעגליך, אז זי זאל ווערען די קעניגין פון א גרויס לאנד.

און צו דעם האט עליזאבעט נישט געוואלט דערלאזען, און זי האט געטון אלץ אין דער וועלט, אז עס זאל נישט קומען דערצו.

דאן האט די קעניגין עליזאבעט געמאכט א זשעסט, וואס האט געוואלט אויסגעטייטשט ווערען אלס א גרויסמוטיגקייט פון איהר זייט: זי האט אנגעבאטען מארי סטיוא־ט, אז זי זאל חתונה האבען מיט דעם ענגלישען אריסטאקראט ראבערט דאדלי, וועלכער איז א גרויסער חשוב אין ענגלישען הויף.

די „גרויסמוטיגקייט" איז בעשטאנען אין דעם, וואס ראבערט דאדלי איז געווען דער קעניגין עליזאבעט'ס א געליבטער; עס איז פאר קיינעם קיין סוד נישט געווען, אז זי לעבט מיט איהם; מ'האט אויך געזאגט, אז זי האט זיך פון איהם דערווייטערט נאכדעם ווי זיין ווייב איז געשטארבען אונטער זעהר פערדעכטיגע אומשטענדען און ס'איז געווען א סברא, אז ער האט זי דער'הרג'עט, כדי ער זאל קענען חתונה האבען מיט דער קעניגין עליזאבעט.

מארי סטיוארט האט געוואוסט דערפון, און זי האט זיך געפיהלט בעליידיגט פון דעם, וואס עליזא בעט הייסט איהר חתונה האבען מיט איהר'ן א געליבטען, וועמען זי דארף שוין נישט. און ס'איז אוועק א סדרה פון שיקען „דיפלאמאטישע שלוחים" און שטאטסמענער אהער און אהין; מ'האט געגוארט איינע די אנדערע, ביז מארי סטיוארט האט, אהן דער צושטימונג פון דער קעניגין עליזאבעט, געהייראט מיט'ן ענגלישען יונגען לארד הענרי דארנלי אן אוראייניקעל פון הענרי דעם זיבעטען.

גלייך נאך דער חתונה האט אויסגעבראכען א בונט אין שאטלאנד, און דער פיהרער פונ'ם בונט געגען מארי סטיוארט איז געווען איהר ברודער דזשעימס סטיוארט, וועלכער איז אין יענער צייט שוין געהאט איבערגעגאנגען צום פראטעסטאנטישען גלויבען. מארי סטיוארט אליין איז רייטענדיג אויף א פערד, ארויס מיט אן ארמעע פון אכטצעהן טויזענט מאן צו אונטערדריקען דעם בונט, און דאס האט זיך איהר איינגעגעבען און איהר ברודער האט געמוזט אנטלויפען קיין ענגלאנד.

פון דעם מאן איהרען פון דעם לארד דארנלי, וועמען זי האט געקרוינט אלס דעם קעניג פון שאטלאנד, האט זי קיין גרויס נחת נישט געהאט; יענער איז געווען א נאריש יונגעל און ער האט זי בעהאנדעלט זעהר נישט גוט. ער איז אין דעם געגאנגען אזוי ווייט, אז ער, דער קעניג, איז צוגעשטאנען צו א פערשווערונג, וואס מ'האט געמאכט געגען דער קעניגין, זיין אייגען ווייב. צוזאמען מיט די אנדערע פערשווערער האט ער ביינאכט, ביי מארי סטיוארט אין צימער, דער'הרג'עט דעם פריינד און סעקרעטאר דאוויד ריציא, און איבער דעם האט זי אויף איהם א שטארקען אומ'חן געווארפען און נישט לעבען מיט איהם, שפעטער האט ווידער אויסגעבראכען א בונט, וואס די ענגלישע קעניגין עליזאבעט האט געשטיצט מיט געלד און עצות, דאן האט לארד באטוועל דער'הרג'עט מארי סטיוארט'ס צווייטען מאן, דארנלי, און מיט דריי חדשים שפעטער איז ער געווארען מארי סטיוא־ט'ס דריטער מאן.

אין הויף האבען זיך אלץ געוועבט אינטריגעס און פערשווערונגען; עס איז געווען א פלאנטער פון פאליטיק, ליבע, אייפערזוכט, פליאטקעס און צובלאזענע אמביציעס. די קעניגין פון ענגלאנד האט שטילערהייט אינטריגירט געגען איהר „ליבער שוועסטער", דער קעניגין פון שאטלאנד, און די קעניגין פון שאטלאנד האט שטילערהייט אינטריגירט געגען דער קעניגין פון ענגלאנד און אלץ געזוכט וועגען און מיטלען ווי אזוי זיך צו בעפרייען פון איהר

(ווייטער זעה ד־טע זייט)

אגעשעפט מיט אפופציגער

דערצעהלט פון א יודען און איבערדערצעהלט פון ב. קאוונער

...איהר הערט יודען, וואס איך וועל אייך זאגען אז דער וואס האט אויסגעטראכט דעם קריזיס, איז ווערט מען זאל איהם געבען די תליה. דער קריזיס איז דאס גרעסטע אומגליק אין דער וועלט; דער קריזיס האט פערטריבען מיין פרוי פון הויז. זי האט ערגעץ פאטשאפעט א רייכערען פאר מיר, איז זי מיט איהם אוועק; דער קריזיס האט צוגענומען פון מיר דעם פאסטען און די פאסטענס פון מיינע עלטערע קינדער; דער קריזיס האט גענומען מיינע שווארצע האר און האט זיי אפגעזילבערט. דער קריזיס האט אריינגעשניטען קארבען אין מיין פנים. פערלאשען דעם בליק פון מיינע אויגען; ארויסגענומען אכט ציין פון מויל און איינגעבויגען מיין קערפער.

הקיצור, דער קריזיס האט מיך געמאכט אלט און גרוי פאר דער צייט.

האב איך אויפגעגעבען מיין היים און גענומען א קליין צימערל ביי א בעקאנטער פרוי, וואס איז שוין, קיין עין הרע, דאס פערטע יאהר אן אלמנה און איך וואוין ביי איהר.

זי זאגט: ביז מיין פרוי וועט צוריקקומען צו מיר, און ביז זי וועט חתונה האבען, קען איך דערוויילע וואוינען ביי איהר.

מיט א האלב יאהר צוריק זאגט זי צו מיר, די אלמנה הייסט עס:

„מעכעל, איך דארף נויטיג האבען 100 זל. איך בין שוין שולדיג פאר צוויי חדשים דירה־געלד. גיב זיך ערגעץ אן עצה, מעכעל; טאמער קריג איך נישט קיין געלד, וועט מען אונז ארויסשטעלען אין גאס, מעכעל".

דער'הערט אזעלכע ווערטער, לויף איך באלד אוועק צו מיינעם א גוטען פריינד, און איך נעם וויינען מיט ביטערע טרערען פאר איהם:

„מאטעל דודו!" — רוף איך אויס — „מאטעל דודי! ראטעווע מיך. פריהער גאט און דערנאך דו; איך דארף נויטיג האבען א פופציגער ביז זונטאג. און אזוי ווי היינט האבען מיר דאנערשטאג, מיינט עס סך הכל אויף דריי טעג."

האט מאטעל דוד נישט געהאט מעהר ווי דרייסיג זל. האט ער ערגעץ צוגעבארגט צוואנציג, אויך ביז זונטאג, און מיר געבארגט פופציג זל.

געקומען זונטאג דארף איך דאך אפגעבען מאטעל דודי'ן די פופציג זל. וואו־זשע זאל איך נעמען אזא פערמעגען? א קלייניגקייט, פופציג זל. און דא ווילט זיך מיר זיין א ווארטס־מאן, אויפהאלטען מיין קרעדיט, לויף איך אוועק צו א צווייטען פריינט און איך טרעט נישט אפ פון איהם:

„לייבוש! — נעם איך זיך בעטען ביי איהם — לייבוש, טו מיר א טובה און לייה מיר א פופציגער ביז דאנערשטאג. איך בין שולדיג מאטעל דודי'ן פופציג זל. און היינט מוז איך איהם בעצאהלען; איך וויל נישט בלייבען קיין ליגנער."

טוט מיר מיין פריינד לייבוש די טובה און ער באָרגט מיר א פופציגער ביז דאנערשטאג.

געקומען דאנערשטאג, דארף איך דאך לייבוש'ן אפגעבען די פופציג זל. האב איך דאך נישט; לויף איך צוריק צו מאטעל דודי'ן:

„מאטעל דוד! — קום איך ארויס מיט לשון — „א יא, איך האב ביי דיר געבארגט א פופציגער?"

„יו" — זאגט ער.

„און איך האב דיר אפגעגעבען צו דער מינוט?"

„יא" — ענטפערט מאטעל דוד.

„וויל איך ביי דיר ווידער בארגען דעם פופציגער. ווייל איך דארף אפגעבען לייבוש'ן; זונטאג וועל איך דיר צוריקגעבען".

גיט מיר מאטעל דוד דעם פופציגער אפצוגעבען לייבוש'ן.

געקומען זונטאג, האב איך דאך נישט קיין געלד, וואו זאל איך עס נעמען? און א ווארטסמאן ווילט זיך זיין, ראטעווען דעם קרעדיט; לויף איך אוועק צו לייבוש'ן מיט טרערען אין די אויגען:

„חבר לייבוש, ראטעווע מיך: דו ווייסט דאך, אז איך בין א גוטער אפגעבער; א פינקטליכער מענש; אן ערליכער; דו ווייסט דאך, חבר לייבוש, אז דעם פופציגער, וואס איך האב דיר אפגעגעבען, האב איך געבארגט ביי מאטעל דודי'ן. איצט דארף איך אפגעבען די פופציג זל. מאטעל דודי'ן און איך האב נישט א גראשען; וואו זאל איך נעמען? וויל איך, אז דו זאלסט מיר געבען, דאס הייסט, בארגען די פופציג זל. פאר מאטעל דודי'ן; זונטאג וועל איך דיר אפגעבען".

בארגט מיר לייבוש די פופציג זל. און איך גיב אפ מאטעל דודי'ן.

געקומען דאנערשטאג דארף איך דאך אפגעבען לייבוש'ן די פופציג זל. און קיין געלד איז נישטא און אפגעבען ווילט זיך מיר; עס ווילט זיך נישט פערלירען דעם נאמען... דארף מען, הייסט עס, ווידער א לויף טון צו מאטעל דודי'ן, איך זאל קאנען בעצאהלען לייבוש'ן.

וואס טוט מען? עס וועט דאך אזוי קיין מאל נישט נעמען קיין סוף; איך קען דאך נישט ס'גאנצע לעבען מיינס האלטען אין איין ארומלויפען פון לייבוש'ן צו מאטעל דודי'ן און פון מאטעל דודי'ן צו לייבוש'ן; ווער האט עס אזוי פיל כח און שיך? מילא, צייט האב איך. נאך כח ארומצולויפען פון לייבוש'ן צו מאטעל דודי'ן און פערקעהרט — האב איך נישט, בין איך געפאלען אויף א גוטען פלאן:

איך בין אוועק צו לייבוש'ן און איהם געבעטען, אז ער זאל יעדען זונטאג צושיקען פופציג זל. צו מאטעל דודי'ן און מאטעל דוד זאל יעדען דאנערשטאג צוריקשיקען דעם זעלבען פופציגער צו לייבושען, אט אזוי, כסדר, אהן אסוף. און מיך זאלען זיי אינגאנצען בעפרייען פון דער זארג. וואס דארף איך זיך דא נאכשלעפען ווי א פינפטער ראד צום וואגען? וואס [illegible] איך דערפון? וואס טויג עס מיר?

האבען זיי מיר געטאן די טובה. איצט האבען זיי ביידע די זארג...

אבער ווען איך ווער עס. אבי איך בין א פרייער מענש און איך דארף נישט מעהר לויפען אלע זונטאג צו לייבוש'ן און אלע דאנערשטאג צו מאטעל דודי'ן.

איצט האבען זיי דאס לויפעניש.

מיין אלמנה זאגט, אז איך האב געהאנדעלט ווי א חכם; ביי איהר אין די אויגען בין איך קליגער פאר פראפעסאר איינשטיין.

אין ארגענטינע

א שווערען קאמף פאר זייער עקזיסטענץ, פאר איער צוקונפט פיהרען די יודישע קאלאניעס. זיי לייד פונם אלגעמיינעם קריזיס, זיי האבען אויס־צושטעהן בעזונדערע שטערונגען, וועלכע פיהרען דערצו, אז אלץ מעהר און מעהר יודישע קאלאניס־טען זאלען זיין געצוואונגען אויפצוגעבען זייערע שווער־פערהארעוועטע נחלות.

און דאס ערגסטע — די יוגענד געהט אוועק. אפילו יענע קאלאניסטישע קינדער, וועלכע זע־נען ווילינג צו בלייבען אויף דער ערד, בלייבען נישט עס איז זיי שווער זיך צו קאלאניזירען ביי די פא־דערונגען, וועלכע יק״א שטעלט זיי.

און עס זענען דא נאך אנדערע אורזאכען, פאר וואס די צוקונפט פון די יודישע קאלאניעס איז נישט געזיכערט.

אבער די, וואס זענען געבליבען אין זיי, נישט געקוקט אויף אלע שוועריגקייטען, די, וואס זענען בייגעשטאנען דעם נסיון, האלטען זיך פעסט, קלא־מערען זיך מיט די לעצטע כחות אן זייערע פאזי־ציעס און זוכען זיי צו בעפעסטיגען.

אזוי, א שטייגער, זוכען זיי צו איבערצייגען די יק״א־אדמיניסטראציע, אז זי זאל ווערען ווייכער אביסעל צו די קאלאניסטישע זיהן. זי וויל זיי אנ־דערש נישט קאלאניזירען, סיידען זיי זאלען זיין התונה געהאטע. און אפילו דאן, ווען זיי זענען פער־הייראט, וויל זי זיי נישט געבען קיין ערד נאהענט צו דעם שטיקעל לאנד פון זייערע עלטערן. זי האט איהרע מאטיווען, איהרע תירוצים. און אפשר האָ־בען זיי א געוויסע בערעכטיגונג. אבער דאס שטערט דער בעפעסטיגונג פון דער יודישער קאלאניזאציע.

קומען פאר פערזאמלונגען פון קאלאניסטען און דערהויפט פון קאלאניסטישע יוגענד - ארגאניזא־ציעס — דארט, וואו אזעלכע זענען פארהאן, — און זיי פאדערן אויף די יק״א אדמיניסטראציע, אז די שטיקער ערד, וואס מען איז גרייט צו בעשטימען פאר קאלאניסטישע זוהן, זאלען נישט מוזען זיין דוקא אפגעטיילט פון פאטערס פעלד. דער פאטער און דער זוהן העלפען איינער דעם אנדערן ארויס; זיי נוצען די זעלבע ארבייטס - מכשירים — און פערשפארען איבעריגע הוצאות.

אזא אנווייזונג האבען די פיהרערס פון דער צענטראלע פון די יודישע אגראר־קאאפעראטיוועז געמאכט דעם גענעראל - דירעקטאר פון יק״א, בעת זיין היי־יעהריגען ארגענטינע - בעזוך. דער דירעק־טאר, ל. אונגדע, איז געבליבען ביי זיין מיינונג, אבער די קאלאניסטען גיבען נישט אויף זייערע האפ־נונגען, זיי זענען איינגעעקשנ׳ט און זיי פיהרען ווייטער זייער קאמף פאר דער יודישער קאלאניזא־ציע.

יק״א׳ס אפזאגען זיך צו קאלאניזירען זייערע זיהן אין נאהענטער שכנות מיט די עלטערן איז נישט די איינציגע שטערונג אויפ׳ן וועג פון דער יודישער קאלאניזאציע. עס זענען דא אנדערע, גרע־סערע מניעות. א שטייגער, דאס, וואס די קאלאניס־טען זענען נישט בכח צו צאהלען די פראצענטען, וואס יק״א מאהנט ביי זיי. די פרייזען פון אגראר־פראדוקטען זענען געפאלען, בעת די קאסטען פון דער פראדוקציע זענען די פריהערדיגע. די פאר־שטעהער פון די קאלאניסטען האבען, דעריבער, ארויסגעשטעלט א גאנצע רייהע פאדערונגען צו דער יק״א אדמיניסטראציע בעת דעם דערמאנטען בעזוך

(איינדריקען פון א רייזע)

פון איהר גענעראל - דירעקטאר אין ארגענטינא. נישט אלע האט ער אנגענומען. אזוי, א שטייגער האט ער דערקלערט פאר „פריהצייטיג״ אראפצע־ווארפען די פראצענטען פאר די לעצטע יאהרען און איבערשאצען דעם ווערט פון דעם באדען. ער האט אבער צוגעזאגט צו שטעלען פאר דער צענטראלע פון דער יק״א־פערוואלטונג אין פאריז די פראגע ווע־גען פערקלענערן דעם פראצענט, ווענגען צוריק אפ־קויפען די ערד, וואס ווערט פערקויפט געריכטליך פאר חובות... ער האט געגעבען נאך אנדערע הבטחות.

אין די קאלאניסטישע קרייזען, און דערהויפט אין די קרייזען פון געוועזענע קאלאניסטען, פער־האלט מען זיך סקעפטיש צו די צוגעזאגצען פון דער יק״א־אדמיניסטראציע.

די קאלאניסטען האבען נאך אלץ נישט קיין צו־טרוי צו איהר, — און זי, מוז מען צוגעבען, האט נאך אלץ צו זיי נישט קיין צוטרוי...

דאס איז איינע פון די אומאנגענעהמסטע און שעדליכסטע זאכען אין דעם ענין יודישע קאלאני־זאציע.

מען דארף אבער נישט פערגעסען, אז די ארגענ־טינער יודישע פארמעריי איז שוין נישט אינגאנ־צען בלויז א יק״א־אונטערנעמונג. ביי א העלפט יו־דישע קאלאניסטען האבען זיך שוין לאנג בעפרייט פון דער יק״א־אפוטרופסות. זיי האבען מיט יאהרען צוריק שוין אויסגעצאהלט דעם חוב, וואס זיי האבען געקומען יק״א, געקריגען דעם קויף־שיין און גע־ווארען די באלעבאטים פון זייערע נחלות.. איז זייער לאגע בעסער, ווי די לאגע פון די יק״א־קאלאניס־טען? ניין, אין דעם איצטיגען מאמענט געפינען זיך די גרעסטע קרבנות פונם אגראר־קריזיס גראד צווי־שען די „עמאנציפירטע״ יודישע פארמערס. גראד די, וועלכע זענען געווארען די אייגענטימער פון דער ערד, וועלכע זיי האבען בעארבייט, האבען גענהאט די מעגליכקייט צו פארגען געלד, — און איצט, אז זיי האבען נישט מיט וואס צו צאהלען, נעמען די קרעדיטארען צו ביי זיי (אדער סטראשען זיי צוצו־נעמען) דאס אייגענטום. אפט פאדערט זיך בלויז א קליינע סומע אויסצולייזען זיך פון די פראצענט־ניקעס, — און אפט די קליינע סומע איז נישטא.

פון ש. ניגער

האט די דערמאנטע צענטראלע ארגאניזאציע פון די יודישע אגראר־קאאפעראטיוועז גענומען אויף זיך די איניציאטיווע צו גרינדען א־יודישע אג־ראר־באנק.

דער הויפט־צוועק פון דער פראיעקטירטער פי־נאנץ־אינסטיטוציע זאל זיין — קרעדיט - הילף די קאלאניסטען, וועלכע האלטען ביי אנווערען זייער שווער בערהארעוועט שטיקעל ערד. אינאיינעם דער מיט זאל די באנק שטרעבען צו שאפען א קאלאניזיר פאנד — א פאנד, ווענגען וועלכען מען רעדט שוין לאנג און וועלכער וואלט נעדארפט נעמען אויף זיך די אויפגאבע פון אויסשפרייטען און ווייטער ענט־וויקלען די ארגענטינער יודישע קאלאניזאציע, דער־הויפט יודישע גערטנעריי.

אין די ראדיקאלע קרייזען איז מען נישט שטארק בעגייסטערט פאר דער עצם־אידעע פון דער יודי־שער אגראר־באנק. זי איז זאגען זיי, בעשטומט

אונטערשטעטע שורה וועגעז די יודישע קאלאניעס

דערהויפט פאר די קאלאניסטען, וועלכע זענען רייך געווארען און האבען זיך צו ברייט פערמאסטען. אבער אויך אט די קריטיקער מוזען צוגעבען, אז איצט זענען שוין די קאלאניסטען מעהר נישט קיין בעל־גופ׳ן, — און אז די גאנצע יודישע קאלאני־זאציע וואלט א סך געוואונען, ווען עס זאל געלונ־גען אפצוראטעווען זייערע נחלות און נישט לאזען זיי איבערגעהן אין די הענט פון פראצענטניקעס.

וועט עס געלונגען?

דערווייל צאפלען זיך הונדערטער יודישע קא־לאניסטען אין די הענט פון זייערע קרעדיטארען, און איבעראיאהר ווען עס וועט אויסגעהן דער טער־מין פון דעם רעגירונגס - מאראטאריום, וועלען נייע הונדערטער קאלאניסטען - משפחות געפינען זיך אין דערזעלביגער לאגע. סיידען ביז יענער צייט ווע־לען זיך די פרייזען אויף אגראר - פראדוקטען אזוי הויבען און די גערעטעכישען וועלען זיין אזעלכע גוטע, אז די קאלאניסטען וועלען האבען מיט וואס צו צאהלען זייערע חובות.

דערווייל זענען די יודישע — ווי אגב, אויך אלע אנדערע — קאלאניסטען אויף גרויסע צרות.

און פונדעסטוועגען האט זיך דער פראצעס פון דער יודישער קאלאניזאציע נישט אינגאנצען אפ־געשטעלט. עס ווערען געמאכט פרובען צו בעזעצען נייע יודען אויף ערד. נישט נאר צו העלפען די אל־טע קאלאניסטען איבערצוקומען די שווערע צייטען. די נייע פרובען פון קאלאניזאציע ווערען געמאכט דערהויפט פון יק״א.

הכלל, קאלאניסטען געהען אוועק, קאלאניסטען קומען, — דער פראצעס פון יודישער קאלאניזאציע אין ארגענטינא האט זיך נישט אפגעשטעלט.

זי לעבט איבער א קריזיס, א שווערען קריזיס. אבער זי ציהט שוין באלד א האלבען־יאהרהונדערט. זי האט שוין געלאזען ווארצלען, טיפע ווארצלען,- און זאלען די אלגעמיינע בעדינגונגען פון אגראר־ווירטשאפט ווערען בעסער, זאל אריבער דער קרי־זיס, וועלען די יודישע פעלדער אין ארגענטינא זיין — יודישע פעלדער. אזוי גלויבען די, וועלכע זע־נען בעקאנט מיט דער ארגענטינער יודישער קא־לאניזאציע.

Gabinet Kosmetyczny
I. NAMIOTOWEJ
Narutowicza 11
front I piętro
Masaż twarzy, trwałe przyciemnianie brwi i rzęs, maquillage.
Przyjmuje od 11-3 i 5-7

טראגישער סוף

(ענדע פון 6־טע זייט)

שויץ״ או, פ׳ן איהר איינגאנצען. און צו דעם איז נאך צוגעקומען דער ביטערער קאמף איבער רעליג־יע, דער קאמף צווישען דעם קאטוילישען גלויבען און דעם פראטעסטאנטישען גלויבען. עליזאבעט האט מיט זיך פארגעשטעלט די קעמפערין פאר דעם פרא־טעסטאנטישען גלויבען. און מארי סטיוא־ט האט מיט זיך פארגעשטעלט די קעמפערין פאר דעם קא־טוילישען גלויבען.

די זיגערין אינ׳ם קאמף איז א־ויסגעקומען עליזאבעט.

אינ׳ם מאנאט פעברואר פונ׳ם יאהר 1587, נאך יאהרען פ׳ון ביטערען קאמף און אינטריגעס, אין וועלכע סטעפאן צווייג קלויבט זיך פונאנדער ווי א רויסער מייסטער, האט מען די שאטלענדישע קעניגין מארי סטיוא־ט פערמשפט צום טויט. און אויפ׳ן בעפעהל פון דער ענגלישער קעניגין עליזא־בעט האט מען איהר אפגעהאקט דעם קאפ...

פינף־און־פערציג יאהר איז זי דאן אלט גע־ווען, די קעניגין פ׳ון שאטלאנד. און ביז דער לעצ־טער מינוט האט זי זיך געהאלטען שטאלץ. ווען מ׳האט פאר איהר דעם טויט־אורטייל איבערגע־לייענט, האט זי אלעמען געקוקט גלייך אין די אויגען און איז געבליבען שטעהן אין א־א פאזע, פונקט ווי זי וואלט איצט מיט איהר „קעניגליכען גבאָד״ אימיצען דעם לעבען געשענקט.

ווען דער הענקער איז שוין געשטאנען לעבען איהר מיט דער שא־פער האק, איז זי רוהיג גע־פאלען אויף די קניה און געזאגט, אז זי פערגיט אלעמען, אז זי טראגט נישט קיין האס אויף קיי־נעם; און אויפהויבענדיג ביידע הענט האט זי שטיל געשעפטשעט א תפלה: „דערבארימדיגער גאט, נעם מיך צו זיך און פערגיב מיר אלע מיינע זינד, אמן״. און נאכדעם האט זי אליין דעם האלז אויס־געשטרעקט און אליין אוועקגעלעגט דעם קאפ אויפ׳ן קלאץ, און מיט א פאר סעקונדען שפעטער איז שוין דער קאפ געווען אפגעהאקט.

עס איז אונמעגליך איבערצוגעבען אין איין ארטיקעל די גאנצע טראגעדיע פ׳ון מארי סטיווארט, ווי סטעפאן צווייג שילדערט זי אין זיין בוך. אזוי שרייבען געשיכטע קען איינער, וואס איז נישט נאר א היסטאריקער, נאר אויך א קינסטלער, און סטעפאן צווייג איז ביידע.

מ. א.

ראספוטין און זיין יודישע געליבטע
(שטוינענדע לעבענס־געשיכטע דערצעהלט פון איהר אליין)

איבערגעגעבען פון ה. אקערמאן

—2.—

און ווי פרום און אבערגלויביג שאמאנסקי איז געווען איז זיין ווייב זלאטע געווען נאך טויזענט מאל מעהר. נישט נאר דאס גאנצע הויז וואלט זי נישט געלאזט איבערבויען נאר אפילו א טיר האט מען ביי איהר נישט געטארט טשעפען.

די טיר פיים אריינגאנג אין דער אכסניה איז יעווען צעבראכען און האט געסקריפעט קוים וואס זי האט זיך געהאלטען אויף די זאוויאסעס, אבער גאט זאל היטען, ווען אימיצער האט געזאגט וועגען א נייער טיר..

אויף דער טיר אין דער הויף איז געווען צוגע־קלאפט א גרויסע פאדקאווע — א סגולה צו מזל. און איבער דער שוועל איבער וועלכער די קונים האָ־בען בעדארפט אריבערשפאנען, איז געווען אונטער־געלייגט א געהרנטע פלעדערמויז, א סגולה צו לייזונג.

און אויף דיביידע זאכען, אויף דער פאדקאווע און אויף דער פלעדערמויז האט שאמאנסקי מיט זיין ווייב ארויפגעלייגט דאס וואס זיי האבען, קיין ביין אויג, אזא שפע.

אבער ליבע לעזער, נישט איבער דער פאדקאווע און נישט איבער דער פלעדעמויז האט מען אין שא־מאנסקים אכסניה איבער וועלכער ס׳איז געהאנגען א גרויסע אבער אלטע שילד „ראססיא״ געהאט אזא פריון.

ס׳איז געווען דערצו אנ׳אנדער סיבה.

שאמאנסקי האט געהאט א טאכטער איז אי־בער דער גאנצער וועלט זעהט מען אזוינס נישט, ווען די זון זאל אין הימעל נישט געווען אויפגעהן אין פאלין, וואלט סי־ווי אין יענעם שטעטעל געווען ליכטיג, אויב נאר שאמאנסקים טאכטער וואלט זיך אויף דער גאס בעוויזען. און ווי זאגט זיך ער־גיץ דארטען אין אקרמות: „ווען פארמעט זאלען זיין אלע הימלען און טינט אלע ימים״. וואלט מען די שעהנקייט פון שאמאנסקים טאכטער נישט גע־קאנט בעשרייבען.

מען זאל געווען די טאליע פון שאמאנסקים טאכ־טער צולייגען צו א פאלמע, וואלט נאך די פאלמע געכאפט א מציאה, און וואלט מען די אויגען פ׳ון שאמאנסקים טאכטער צוגעגליכען צום הימעל, וואלט זיך דער הימעל בעדארפט פיהלען געשמיי־כעלט ..

א הימלישע שעהנקייט און דערצו א ביבלישער נאמען.

נו, וואס זשע איז דער חידוש וואס אין דער אכ־סניה „ראסיא״ האט שטענדיג געזאטען? ...

און צו איהר הימלישער שעהנקייט האט נאך שאמאנסקי׳ס טאכטער געהאט א ביבלישען נא־מען.

נעמי האט זי געהייסען.

און טאקע אט די נעמי עס די הויפט ראלע אין אונזער געשיכטע.

צו איהר שעהנקייט האט נעמי געהאט נאך איין מעלה — זי האט געהאט א גוטען קאפ צום לערנען. און אין דער גימנאזיע איז זי געווען די בעסטע סטודענטקע.

צווישען די פיל מיידלעך גימנאזיסטקעס וואס האבען געלערנט אין דער פאלינער גימנאזיע, איז געווען נאך איין גימנאזיסטקע מיט וועמען די גימ־נאזיע האט גע׳שמט. יענע האט געהייסען זלאטקע. איהר פאמיליע־נאמען איז געווען פארטנאי, און נעמי איז געווען זלאטקעס נאהענטסטע און בעסטע פריינדין, זלאטקע איז נישט געווען קיין פאלינער. נאר זי האט געלערנט אין דער דארטיגער גימנאזיע און איז איינגעשטאנען אויף קווארטיר אין דער „גאסטיניצע״ ראסיא״, טאקע ביי נעמיס עלטערען און אזוי ווי נעמי האט מיט איהר געלערנט אין איין קלאס זענען זיי געווארען די בעסטע חברטעס אין שטעטעל.

זלאטקעס עלטערען האבען געוואוינט אין א קליין שטעטעל, אויך אין וואהלינער גובערניע, דאס שטע־טעל האט געהייסען שילאוועקע, און עס איז געלעגען אינגאנצען צוואנציג וויארסט פון פאלין.)

זלאטקע איז ביי איהרע עלטערען געווען א בת־יחידה, א ציטערדיגע ווי אנ׳אויג אין קאפ, ווייל זי איז ביי איהרע עלטערען געבליבען איינע פון א סך קינדער, וועלכע זענען אויסגעשטארבען און ווען נישט זלאטקע וואלטען איהרע עלטערען נישט געווען געהאט צו וואס צו לעבען.

זלאטקעס פאטער איז געווען א ארימער שניידער פון פרויען קליידער און האט קיינמאל נישט געהאט צו זאט פון זיין חיונה. אבער ווען זיינע קינדער זע־נען אויסגעשטארבען איז נאך זלאטקע דאן געווען א יונג קינד, און ווען זי איז עלטער געווארען האבען איהרע עלטערען אפגעשפארט פון זייער לעצטען ביס־סען און זיי האבען זי געשיקט לערנען, און כאטש עס איז פאר זלאטקעס עלטערען געווען זעהר שווער צו „ריעשען״ (צו בעשליסען) זי אוועקצושיקען פון דער היים לערנען, פונדעסטוועגען האבען זיי בעשלא־סען אז זי זאל אוועקפאהרען לערנען קיין פאלין אין דער גימנאזיע.

א גאנצע וואך פלעגט זלאטקע לערנען אין דער פרעמד, און איהרע עלטערען פלעגען נאך איהר זעהר זעהר שטארק בענקען, אז זי איז געווען אוועק פון דער היים זענען דאך איהרע עלטערען איבערגעבלי־בען איינע אליין און האבען נישט געהאט מיט ווע־מען אפילו א ווארט ארויסצורעדען.

אז ס׳האט זיך אבער אנגערוקט דער פרייטאג, ווען זייער טעכטערל זלאטע האט בעדארפט אהיימ־קומען, ווער האט זיך דאן געקאנט גלייכען צו זיי? צום ארימען שניידער מיט זיין ווייב?

דורך דער צייט וואס זלאטקע האט געלערנט אין פאלין פלעגט זי נישט איינמאל מיטנעמען צו איהרע עלטערען צו גאסט איהר חברטע נעמין, די צוויי חברטעס נעמי מיט זלאטקען, זענען מיט דער צייט אזוי צוגעקניפט און צוגעבונדען געווארען איי־נע צו דער אנדערער. אז עס איז זיי שווער געווען זיך צו שיידען אפילו פאר די שבתים וואס זלאטקע פלעגט אהיימפאהרען צו איהרע עלטערען.

ווער שמועסט אז עס זענען אנגעקומען די קא־ניקולס (פעריען) און זלאטקע האט אינגאנצען פארן זומער בעדארפט אהיימפאהרען צו איהרע עלטערען דאן האבען די צוויי פריינדינס זיך אינגאנצען נישט געקאנט צעשיידען, און אויף א סך שבתים און אויך א סך „קאניקולס״ איז נעמי מיטגעפאהרען מיט איהר חברטע זלאטקע צו איהרע עלטערען קיין שילאוועקע.

א קליין שטעטעלע צווישען הויכע בערג

דאס שטעטעלע שילאוועקע איז געווען ארומגע־רינגעלט מיט א סך בערג, אויף וועלכע עס האבען געוואקסען געדיכטע סעדער. די נאטור ארום איז גע־ווען שעהן נאר ווי אין א חלום. פלעגען טאקע ארומ־געהן די צוויי יונגע חברטעס און פלעגען חלימען פון זייער גליק, פון זייער צוקונפט.

יעדע איינציגע פון זיי איז געווען נייגעריג צו ווי־סען נישט נאר וואס פאר א חתן זי אליין וועט בעה־מען, ווען די צייט וועט קומען, נאר זי איז אויך געווען נייגעריג צו וויסען וואס פאר א חתן איהר חברטע וועט נעהמען, ווי אזוי ער וועט אויסקו־קען, ווי אזוי ער וועט זיך איהר ערקלערען אין ליי־בע און פון וואנען ער וועט קומען...

און אזוי פלעגען די צוויי איבערגעגעבענע חבר־טעס אין זייער פרייער צייט ארומגעהן איבער די לא־קעס און איבער די סעדער און חלומ׳ען טרוימען ביז די גימנאזיע אין פאלין האט זיך ווידער אמאל געעפענט און ביידע פריינדינעס האבען זיך ווידער־אמאל גענומען צו די ביכער.

אזוי יאהר־איין, יאהר־אויס, און ביידע חבר־טער זענען שוין געווארען באַרישניעס (אונטערגע־וואקסענע מיידלעך) און האבען שוין באלד געדארפט ענדיגען די גימנאזיע.

נעמי׳ס פאטער, וואלף שאמאנסקי, מיט זיין ווייב האבען זיך זעהר געפרעהט וואס זייער טאכטער וועט ענדיגען די גימנאזיע, אבער זייער פרייד איז נישט געווען אזוי גרויס ווי ביי זלאטקעס טאטע־מאמע.

(פארזעצונג קומט).

הקפות אין קאפוסט ביים רבי'ן

פון חיים יצחק בונין

(ענדע פון פרייטאג)

רעדען די ווערטער איינעם אין אנדערען מיט שנירע־לעך פון הארציגקייט און ריינקייט, דורכדעם אין זיי איינגעראמט שטיקער חיות פאסען ליכטיגקייט, און אז זיי זענען אריינגעפאלען צו חסידים אין די הערצער האבען זיי דארטען זיך אויסגעפורעמט אין געשטאלט פון שעפינקע, לעבעדיגע ברואימלעך, וואס עס איז נאר נחת צו קלייבען פון קוקען זיי אין די פנימלעך... האבען חסידים טאקע געשלונגען דעם מאמר מיט דעם ברייט צעפענטען בית הבליעה פון דער נשמה...

אז דער רבי האט געענדיגט זאגען דעם מאמר האבען זיך אנגעהויבען די הקפות. דער רבי האט גענומען א ספר תורה און ארומגעהמענדיג זי מיט ביידע הענד האט ער גענומען ריהרען די פיס פון ארט, טריט ביי טריט אויפהויבענדיג איין פוס און אראפ לאזענדיג דעם צווייטען כמעט ווי מיט ריטמישער גלייכגעוויכט, צוקנאקענדיג דערביי מיט די פינגער פון דער רעכטער האנד. ביי חסידים האבען אי די אויגען אי די אויערען אויסגעשפיצט, נאכגעקוקט צוגעשפירט, יעדער תנועה דעם רבינס, יעדען עכא פון א פינגער קנאק, תחלת האבען זיי געהאלטען די ספרים אין די הענט, אבער נישט געריהרט זיך פון ארט, מחמת זייער גאנצער בעגעהר איז געווען קאנ־צענטרירט אויף יעדען אנבליק פון רבין. וואס איז געווען אזוי ענטציקענד, כמעט ווי א וואונדערפולע נאטור ערשיינונג; די אויגען־ראהמען צוגעשלאסען ווי אין א זיסען שלאף מיט א זיסען חלום... און אט מאכען זיי זיך אויף, רוקען זיך פונאנדער, מיט א הויכער ערענסטקייט, אקוראט ווי ס'שטעהט זיי פאר אריינצוציהען אין זיך עפעס א הויכען סוד, וואס הענגט איבער זיי פון שטערען אראפ... גלאנציגע פלעמעלעך, דורכגעוועבט פון איגוויינינסטען פרייד און זיסער ליידענשאפט, האבען געפינקעלט פון דעם מיט פון די באקען, וועלכע זענען געווען דורכגע־שניטען פון א כמעט רונדיג רויזען רויטקייט, און איצט פארן שיין פון די לאמפען וואס האט אפגע־שלאגען צו איהם אין פנים האט זי אויסגעזעהען ווי דאס בילד פון די בערג־רויזען אנטקעגען דעם גילדע־נעם אפגלאנץ פון א זונען אונטערגאנג...

א היבשע ווײלע האט אזוי אנגעהאלטען א גע־וואלדיגע שטילקייט אז מ'האט געקענט הערען דאס זשומען פון א פערקלערטער פליג אויף די וואנד. ענדליך האבען חסידים שוין נישט געקענט איינ־צוימען דעם תענוג אינעווייניג — און א געפליצערייי פון געזאנג האט ארויסגעזעצט פון די הערצער און זיך צושאטען אין זאל. הערצער האבען גענומען שפרינגען פון די קליאטקעס, נערוועז — זיך פונאנ־דערגעשפילט, די פערפליישעגע קיטען האבען זיך ארונטערגעבראכען, און לעבעדיגקייט האט זיך צורו־נען, ווי פון א פעסעל אז דער שפאנט גלאצט ארויס.. די לופט אין זאל האט פון דער געזאנג־פארע גענו־מען זיך וויגען, שפאלטען, זיך צוציהען, נאך איהר — די אפשיינען פון די לאמפען, הענג־לייכטער און קליינינקע לעמפעלעך האבען זיך צושאקעלט... דאס אלץ האט זיך לסוף צונויפגעשמאלצען און פון דעם שמעלץ איז ארויס א ניי בעשאף: ליכט־געזאנג.

און חסידים האבען זיך גענומען פאר די הענד איינפלעכטענדיג אלע באנאנדער. אנדערע האנד צו אקסעל און געלאזט זיך אין א קאראהאד, ארום דעם רבין, וואס האט זיך צוגעזעצט אויף א שטוהל אין מיטען זאל. און א שטולע דביקות האט געצויגען פיין זיין געזיכט, ווי א איינזאמער שטראהל, אין די לעצטע מינוטען פון שקיעה, צו דעם גרויסען וועלט־שליאך... פון די חסידימס וועגען האט מען געמעגט

אין דער שעה די גאנצע וועלט צוצונעהמען, אבי נאר דער זאל מיטן רבין זאל שטעהן בלייבען... פונ־דעסטוועגען מחמת יראת הרוממות פארן רבין האבען חסידים, זיך בעמיהט צו צוימען די צופלייצטע התל־הבות, זי זאל נישט האמעווען, נישט ווילדעווען. איז טאקע געשעהען טשעקאווע זאך: א ים איז ארויס פון די ברעגעס — און קיין קאפ וואסער איז פון ים נישט אריבער די גרעניץ....

ווען מ'האט שוין געהאט געענדיגט די הקפות, האבען חסידים זיך אויסגעזעצט ביי טישען בעדעק־טע מיט ווייסע טישטיכער, אויף די טישען זענען גע ווען אויסגעשטעלט פלעשער וויין, בראנפען, א פאר פלעשלעך קאניאק, לעקעך, עפעל, אייערקיכלעך, און געהאקטע הערינג. דער רבי אויבענאן אויף א ווייכען שטול וואס מ'האט אריינגעטראגען פון זיין יחידות דיג חדר, און דער גאנצער עולם האט זיך אויסגע־זעצט אויף לאנגע בענק, דער רבי האט געמאכט קי־דוש, אין וועלכען ער האט אריינגעשניטען זיין (א צונויפוואקסונג פון טיפער מרירות און ליידענ שאפטליכער דביקות — א ירושה פון זיין טאטען ר' לייב, דעם אלטען קאפוסטער, און דעם זיידען דעם „צמח צדוק") „צווישען הימעל און ערד נגון". נאך איהם — חסידים, איטלעכער פאר זיך שטילערהייט. אז אלע האבען שוין אפגעמאכט קידוש האט דער רבי ערשט גענומען א קעלישעק וויין אין האנד, ארויסגע שארט פון אונטער די ברעמען א קוק פול חן, און זיסקייט, צוטיילט איהם חסידים אויף אלע זייטען און מאכט:

— לחיים, יודען! ס'זאל אונז נתגלה ווערען דער חסר של מעלה, אז מיר זאלען זוכה זיין צו זעהען צוויי יודען בעגעגענען זיך אין גאס דער מיטן קרינגעל, דער אנדערער מיטן פעסעל זאלען זיי שמו־עסען צווישען זיך וועגען „סובב" און „ממלא" (זעהר הויכע בעגריפען פון בעליכטען די וועלט פון דער גאטהייט).

— אמן! — האבען חסידים אריינגעשאקעלט אין זיך די ברכה מיט א איינגעקייטשטען געשמאק.

איטשע דער ארימער שוחט האט גענומען א גלע זעל וויין אין האנד זיך צוגעשארט נעהנטער צום רבין און מאכט:

— רבי! — האט זיך אבער דערביי פערהאקט און א היבשע ווײלע געשטאנען ווי א צודרעהטער און נישט געקענט ווייטער א ווארט אויסרעדען; דאך אנגענומען זיך מיט מוט און מאכט ווייטער:

— ר־ב־י! ל־ח־י־י־ם!

דאס פנים האט איהם זיך בעגאסען מיט טרויער. דער רבי האט עס גלייך בעמערקט. האט ער שוין נישט געווארט ביז איטשע וועט פערענדיגען מיטן מויל וואס עס דריקט איהם אין הארצען האט אויס־געדרעהט דאס פנים איינגאנצען צו איהם אליין און מאכט:

—לחיים! לחיים! יודען אין כלל און אין פרט זאלען דערהויבען ווערען ביז...

פונם רבי'ס שענקען איהם, איטשען דעם שוחט, א בעזונדערען הארציגען קוק איז ער, ווי א דאר־שטיגער אפגעפרישט מיט קוואל וואסער געקומען צו זיך און האט פערענדיגט זיין בקשה, געמאסטען די ווערטער. צוצויגען:

— רבי! בענשט מיך, די הענד זאלען נישט ציטערען אויף דער עלטער!

דער רבי האט זיך אראפגעבויגען נעהענטער צו איטשען, אנגענומען איהם ביי דער רעכטער האנד און האט גענומען ציהען מיטן נגון פון זאגען חסי־דות:

— איטשע! אז א יוד טוט אמאל א צ י ט ע ר, מיט א אמת פון אריינטראכטען אין די גדלות פון אלקות וועט ער במילא שוין נישט וויסען פון קיין אנדער ציטערען...

האט אברהמעל באריסאווער פון דער זייט א קלאפ געטון איטשע דעם שוחט אין פלייצע און מאכט צו איהם:

— „פון אזעלכע ווערטער דעם רבינס געבענטש נאך פערכאפט ווערען פון טרפה'נער גאווה, אזוי צובלאזען זיך אז פון ריח רע זאל מען נישט קענען שטעהען אין דיינע ד' אמות.. טא געדענק זשע אי־טשע! אי וועסטו קריגען קארקעס...

חברה חסידים האט דערשמעקט אז עס איז איצט א שעת רצון פערבינדען זיך מיטן רבין אין דעם ריכ טיגען שמועס, האט מען גענומען שלעפען שנעל פון די בוזעמס וואס נאר עס איז ארויף ווערען אויפ'ן זינען און אוועקגעלייגט שאלות דעם רבין.

— „רבי!" — האט זיך אפגערופען הירשל ווילוזער, א יוד שוין אין די זיבעציגער, מיט א הדר־רת פנים, וואס „ארבייט" אוים א „ווארט" חסידות אזש פונקען פליהען פון איהם... — „רבי היינט איז דאך עפעס שמחת תורה! מלאכים און שרפים טאנ־צען אויף אונזער שמחה... אפשר וועט דער רבי דער־צעהלען עפעס פון אונזערע אלטע גרויסע רביים נ"ע.

האבען ביים רבין אין דער ווײלע זיך אויפגעוווי־קעלט הייליגע זכרונות פון זיין זיידען דעם „צמח צדק" ז"ל, און פון אונטער די אויגען הייטלעך האבען זיך ארויסגעקייקעלט א פאר פערלדיגע טרעה רען. האט ער א פאר מאל א גלעט געטון דעם שטע־רען און זאגט:

— „ביים זיידען נ"ע פלעגט טרעפען, אין מיטען „שירה חדשה" פאר שמונה עשרה פלעגט ער אנהוי בען צוקנאקענדיג מיט די פינגער צו זינגען מיט גרויס דביקות:

— מיכאל, מימן מהלל וגבריאל משמאל ממלא", מיכאל פון רעכטס זאגט שירה און גבריאל פון לינקס.. דעם העכסטען צמאון צו אלקות לעשט מען נאר פון קוואל פון נגינה, אז א יוד לאזט זיך אראפ מיט זיין תורה און מצוות אין דעם קוואל פון נגינה ריהרט ער דארטען אן די נשמה פון אלע וועלטען...

—ווייסט איהר, יודען — האט דער רבי גענו מען שמועסען ווייטער — ווייסט איהר וואס איז דער ענין פון שמחת תורה? פאראן צוויי'ערליי פייערען,

אײן פייער איז אזוינס וואס פלאקערט, ס'ברענט אין דרויסען. דאס פייער שלינגט וועלטען, פערברענט זיי צו אש... קען מען נאך אליין אויך חלילה פער־ברענט ווערען...

— דאס אנדערע פייער איז שוין אנ'אנדער מין, עס פלאמט אינווייניג. מ'זעהט עס נישט, דוכט זיך, קאלט אייז. דאס פייער וואס גליהט אין חכמה פון דער נשמה. ס'הייסט: חב"ד פון א נשמה, צוגעהט זיך אין ליכט.. עס לעשט זיך קיינמאל נישט אויס...

— די וועלט שטעהט אפגערוקט אין דער זייט, שעהמט זיך צו דערנעהנטערען זיך צו דעם ארט פון דעם פייער... פונדעסטוועגען ווערט איהר פנים שוין במילא בעליכטען פון דערווייטענס און האט גרויס הנאה... חסידות זאגט: פון דעם פייער וואקסען אוים פרישע וועלטען, אלטע ווערען אפגעפרישט און שטעלען זיך אויף די פיס...

דער רבי, ווי זיין שטייגער איז, האט געפילט, געשליפט, די ווערטער, ווי פערל און מיט הויכער רוהיגקייט וואס פערבישופט... אויף אט דעם שטיי־גער האט דער רבי צוגלידערט די מדרגות פון „די־נען דעם אויבערשטען" מיט „פייער" און מיט „ליכט". דער עולם האט „געזויפט" יעדעם ווארט. ער וואלט געשווארען דוכט זיך, אז ער האט געזע־העז דאס חיות, וואס האט זיך געצאפעלט אין איט־לעכען ווארט. צווישען איין שמועס און דעם אנדע־רען האט דער עולם איבערגעכאפט מיט א ניגון, אלע ווי איינער. נאר איין טוביה דעם מלמד'ס געמ־בע מיט זיין „קאפוסטער העזה" האט איבערגעשרי־גען אלעמען. האט אפילו דעם ניגון אליין נישט גע־שאנעוועט, ער'ט איהם געשפאלטען אויף פערעמ־לעך און געצויגען פון זיי דעם תמצית ארויס...

האט טוביה דער מלמד זיך אויסגעצויגען ווי א סטרונע און רופט זיך אז צום רבין: „רבי"! און אז מ'כאפט א קאפעטשקע אריבער די מאס איז וואס? שוין אוים נשמה — וואס?

האט דער רבי א פינטעל געטון חנ'עווריג מיט די אויגען מיט א צוגאב פון א פיינעם שמייכעל, וואס האט זיך צוגליטשט איבערן פנים — האט ער א שאקעל געטון מיטן קאפ. ס'הייסט: „אמאל אין א שמיטה, שמחת תורה, למשל — נו"...

האט דער גאנצער עולם אין איין אויגען בליק זיך צופלאמט און „דאוואי" שווימען... שוין אהן א חש־בון, געטאנצט אויף טיש און אויף בענק. און גע־טרונקען נישט פון קעלישקעס, נאר פון קידוש־גלעזלעך, דעם וויין אפגערוקט אין דער זייט. און צוגעכאפט זיך פאר ריינע „אכציגער". אבער דאך ווי חבר'ניקעס טרינקען. נישט שיכור, נאר שטארק מבוסמדיג.

האצקעל ווידזער (אויף חסידישע שמחות א בדחן, אז מ'דארף איז ער א טענצער אויך), האט זיך געלאזט שוועבען איבערן זאל, צוטופענדיג מיט די פיס:

— „יודען! לעבעדיגער! געוואלד, לעבעדיגער! ס'חלשט זיך א קאפעטשקעלע בענעצען די ליפען! שוין יאהרען נישט טועם טעם געווען...

דער גאנצער קערפער האט זיך צונויפגעקנוילט און געלאזט זיך שפרינגען צוקנאקענדיג מיט די פינ־גער, דאס אויפן רעכטען קניה, דאס אויפן לינקען ...א פליה ארויף אויפן טיש, פון דארטען אויפן באנק, פון באנק א שמייך אראפ אויף דער פאדלאגע און ווידער צוריק אויפן טיש, פלינק, שווימענדיג, נישט אנריהרענדיג כמעט מיט דער פיאטע די פאד־לאגע, חסידים האבען צוגעפאטשט מיט די הענד און צוגעטופעט מיט די פיס — — — —

ביז דער רבי האט זיך אויפגעהויבען פון שטול — א סימן אז די הקפות האבען זיך געענדיגט, און חסידים האבען זיך געלאזט, אנגעלאדענע מיט נחת, צוריק אין די אכסניות.

זופּענוויערפעל

„גראף"

כשר

בעטעס קוואדראטען

"GRAF"

Buljon w kostkach

בהכשר הרב ר' ישעי' פירסט שליט"א, רב „עדת ישראל", וויען.

שטורמדיגע צייטען

ראמאן

(7

— 7. —

אין דעם זעלבען מאמענט איז סעלים ווי א טיגער צוגעשפרונגען צום פאליציאנט און, א גע־שריי טועענדיג: „אט האסטו פאר דזשעאידא'ן!", האט ער איהם אריינגעשטעקט דעם קינזשאל גלייך אין הארצען אריין.

סאפראנאוו האט אפילו נישט בעוויזען א גע־שריי צו טון, ער איז ווי אנ'אונטערגעהאקטער בוים אנידערגעפאלען אויף דער שוועל ביי דער טיר און אויסגעהויכט דעם לעצטען אטעם.

סעלים האט זיך געלאזט לויפען. ער איז גע־לאפען שנעל און אין עטליכע מינוט איז ער פער־שוואונדען פון דארף.

אין עטליכע טעג ארום האט דער פאליצמייי־סטער פון וויעדייענא בעקומען א קורץ בריוועל:

„זאגט אן אייערע הינטישע פאליציאנטען, אז זיי זאלען זיך מעהר נישט טשעפען צו פרעמ דע ווייבלעך. אויב זיי וועלען נישט פאלגען, קאנען זיי האבען דעם זעלבען סוף, וואס עס האט געהאט דער פאליציאנט סאפראנאוו פון דארף כאראטשאי.

סעלים פון כ."

* * *

די גאנצע פאליציי פון דער געגענט איז גע־שטעלט געווארען אויף די פיס. מען האט געזוכט אין אלע דערפער, היילען, בערג־שפאלטען, אויף אלע וועגען, שאסעען — דעם מערדער פון פאליצ־יאנט סאפראנאוו האט מען נישט געפינען. סעלים איז פערשוואונדען. אויך זיין יונג ווייבעל דזשעאידא מיט איהר קינד זענען אין איין העלען טאג פער־שוואונדען געווארען פון דארף כאראטשאי. פאר אלעמען איז קלאר געווארען, אז דזשעאידא איז אנטלאפען צו איהר מאן, וואס בעהאלט זיך ערגעץ אויס.

די פאליציי האט ארויסגעהאנגען א מעלדונג איבער אלע שטעט און שטעטלעך פון קאווקאז, אז ווער עס וועט ארויסגעבען וואו סעלים בעהאלט זיך, דער וועט בעקומען א בעלוינונג פון פינף טויזענד רובעל.

אין דער זעלבער צייט, וואס די פאליציי האט אזוי ענערגיש ארומגעזוכט סעלים'ען אלס אנטלא־פענעם פון הפיסה און אלס מערדער פון'ם פאליצ־יאנט סאפראנאוו — אין דער זעלבער צייט האט סעלים געוואוינט אין א פערווארפען דערפעל, אין די סאמע בערג, ווייט פון א שאסע אדער א וועג. אום צוצוקומען צו דעם דאזיגען דארף, האט מען געמוזט קלעטערען איבער פעלזען און שטיינער, ביי די איינוואוינער פון'ם דערפעל — געניטע בערג־מענשען — איז דאס געווען א שפילעכעל; פאר א שטאטישען איינוואוינער אבער, איז דאס צוקומען צו דעם דארף געווען נישט פון די לייכטע זאכען.

סעלים האט צווויסען געגעבען זיין ווייבעל וואו ער געפינט זיך און זי איז צו איהם געקומען, אום מען זאל איהם נישט דערקענען, האט סעלים זיך געלאזט וואקסען א בערדעל און איז זעלטען ארויסגעגאנגען אין דרויסען. ער איז גאנצע טעג געזעסען אין שטוב און אלע עניינים האט ער'לעדיגט די פרוי. זי האט געארבייט, אוועק אין שטאט יואשען וועש און אהיימגעבראכט פאר איהר מאן עסען און טרינקען.

איינמאל איז זי געקומען אין גראזני און בע־מערקט, ווי א גרופע מענשען שטעהען און לייענען א פלאקאט, אזוי ווי זי האט נישט געקענט לייענען, האט זי א נייגעריגע געפרעגט איינעם פון די לייי־ענער:

— וואס שרייבט מען דארט?

— מען גיט א בעלוינונג פאר אפזוכען א מער־דער, — האט יענער געענטפערט.

— ווי הייסט דער מערדער?

— סעלים, אנ'איינוואוינער פון אאול כא־ראטשאי.

דזשעאידא האט לייכט אויפ'געציטערט און איז בלאס געווארען. זי איז גלייך אוועק ווייטער און נישט בעמערקט, א דער, וואס האט איהר געענט פערט אויף איהרע פראגען, געהט איהר נאך.

ערשט ווען זי איז ארויסגעקומען הינטער דער שטאט און זיך געלאזט געהען אויף שאסע בארג־ארויף, האט זי בעמערקט הינטער זיך א שאטען. זי האט זיך אויסגעדרעהט און דערקענט אין דעם מענ־שען, וואס איז איהר נאכגעגאנגען, דעם זעלבען, וואס האט איהר געענטפערט אויף איהרע פראגען.

זי איז געבליבען שטעהן און יענעם א פרעג געטאן:

— וואס ווילט איהר? פארוואס געהט איהר מיר נאך?

— די געפעהלסט מיר, שעהנע גרוזינערין, — האט יענער געענטפערט מיט א שמייכעל.

— לאזט מיך צורוה און געהט אייער וועג! — האט זי בייז א זאג געטון און זיך ווייטער געלאזט געהען.

אבער דער אומבעקאנטער איז איהר אלץ נאכ־געגאנגען.

דזשעאידא האט נישט געוואוסט, צי פער־פאלגט זי יענער ווייל ער איז זי אין עפעס חושד, אדער ווייל זי געפעהלט איהם. זי האט דעריבער בעשלאסען איהם אויסצופאבירען.

זי האט זיך אוועקגעזעצט אויף א שטיין אין מיטען וועג. איצט וועט זי זעהען, וואס דער אומ־בעקאנטער וועט טון. ער איז צו איהר צוגעגאנגען און געפרעגט:

— קען מען וויסען וואו די וואוינסט, שעהנע גרוזינערין?

— פרעמדע מאנסלייט דארפען נישט וויסען, וואו איך וואוין.

— זאג מיר בלויז צי די וואוינסט ווייט אדער נאהענט?

— צו וואס דארפט איהר דאס וויסען?

דער אומבעקאנטער האט נישט באלד געענט־פערט. ער האט זיך א ווײלע פערטראכט. דערנאך האט ער געזאגט.

— דו האסט קלוגע אויגען. זיי מיר געזונד, מיר וועלען זיך נאך זעהען...

און זאגענדיג דאס, איז ער צוריקגעגאנגען אין דער ריכטונג פון דער שטאט. אבער ווי נאר ער האט זי פערקירעוועט אן א זייט, האט ער זיך צעלאזט נאך איהר אוואלד. פון וואלד איז ער ארויסגעק־מען צו א הויכען פעלז, אויף וועלכען ער האט זיך ארויפגעדראפעט. פון דארט האט ער געקענט גע־זעהען דעם שאסע און בעמערקט, אין וועלכער ריכ־טונג דזשעאידא געהט.

און ווען דזשעאידא איז אנגעקומען אין דעם פערווארפענעם דערפעל, האט זי נישט בעמערקט ווי פון א הינטער־שפאלט קוקען ארויס אויף איהר א פאר צופרידענע, שארפע אויגען... און ווען זי איז צוגעקומען צו דער סאקלע (כאלופע), וואו עס האט זיך געפונען איהר מאן, האט זי אויך נישט געזעהען, ווי פון א דערנעבענדיגער פעלזיגער וואנט קוקט אראפ א מענש און מאכט זיך צייכענס אויף א פאפיר.

פארטאג, ווען סעלים און דזשעאידא זענען גע־לעגען געארעמט אין בעט און דורשטיג געטרונקען פון'ם בעכער פון ליבע, האט סעלים'ס שארף אויער פלוצלונג דערהערט א פערדעכטיגען גערויש.

און נישט קוקענדיג דערויף, וואס ער איז גע־ווען שיכור פון ליבע אין די הייסע ארעמס פון זיין דזשעאידא האבען זיך פיסט ארומגעקלאמערט ארום זיין לייב, האט ער זיך פינדעסטוועגען א ריס געטון פון געלעגער און איז ווי א קאץ צוגעשפרונגען צו דער טיר און זיך איינגעהארכט.

איצט האט ער דייטליך געהערט א שטיל שושי־קען זיך הינטער די ווענט פון זיין סאקלע... ער האט געהאט דעם איינדרוק, ווי עטליכע מענשען סוד'ען זיך.

„ווער קען דאס זיין?" האט ער אומרוהיג א טראכט געטון און בעמעדיג דעם קינזשאל אין דער האנט אריין. האט ער האלב אפגעלעהנט די טיר און פאמעליך ארויסגעשטעקט דורך דער טיר דעם קאפ...

(פארטזעצונג קומט)

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

מאנטאג. 21 כ"ד תשרי תרצה

אקטאבער

זון-אויפגאנג 6.05
זון-אונטערגאנג 4.36

פאבאר-רשימה פון יאהרגאנג 1915

(א) היינט, מאנטאג, דעם 21-טען דארפען זיך שטעלען צו דער פאבאר-רשימה אין מיליטער-ביורא אויף פיעטריקאווער 165 די מענער פון יאהרגאנג 1915, וועלכע וואוינען אויפ'ן שטח פון 3. קאמיסאריאט מיט די פאמיליעס, וואס הויבען זיך אן מיט די אותיות:

S Sz

און פון 9. קאמיסאריאט – מיט די אותיות:

S Sz T U W Z Ż

מארגען, דינסטאג, דארפען זיך שטעלען פון 3. קאמיסאריאט מיט די אותיות:

T U W

און פון 10. קאמיסאריאט:

A B C D E F

מ'דארף מיט זיך מיטברענגען א פערזענלי-כען דאקומענט און א רעגיסטראציע-שיין.

צוגאב-פאבאר-קאמיסיע

(א) דעם 28 ד. ח. וועט אין לאקאל אויף פיעט-ריקאווער 165 אמטירען א צוגאב-פאבאר-קאמיסיע פאר פ.ק.או. לאדז-שטאט 2.

עס דארפען זיך מעלדען די יונגעלייט פונ'ם יאהרגאנג 1914 און עלטער, וועלכע האבען זיך לעת עתה נישט צוגעשטעלט צו א מיליטער-אי-בערזיכט, האבען נישט רעגולירט זייער מיליטער-פליכט, וואוינען אויפ'ן שטח פון 1, 4, 6, 7, 10, 12, 13 און 14 פאליציי-קאמיסאריאטען און האבען בעקומען נאמענטליכע אויפפאדערונגען פון דער לאדזער שטאטישער סטאראסטווע.

מיר קענען שוין געהען

איצט וועט מען לערנען די פוהרמאנס און שאפערען

די סטאראסטווע האלט, אז דער גאסען-פערקעהר איז שוין אויף א געוויסען אופן רעגולירט געווארען. דער בעסטער סימן איז די קליינע צאהל שטראף-מאנדאטען. מען פאסט זיך צו צו די פאר-שריפטען.

איצט איז די סטאראסטווע צוגעטרעטען צו רעגולירען דעם ראד-פערקעהר. פון היינט אן וועלען ספעציעלע פאליציאנטען אפהיטען צי די פוה-רען און אויטאס פאהרען נאר אויף דער רעכטער זייט, צי זיי פאהרען אויף די שינעס, צי זיי פאר-האלטען זיך אויף די עקען פון דער גאס א. א. וו. ווער ס'וועט נישט אפהיטען די פארשריפטען וועט בעשטראפט ווערען.

דער אפשפארונגס-טאג

(–) דעם 31 ד. ח. קומט פאר אין גאנצען לאנד און אויך אין לאדז דער אפשפארונגס-טאג.

דער ארגאניזאציע-קאמיטעט האט שוין פעסט געשטעלט דעם פראגראם פון היי-יעהריגען אפ-שפארונגס-טאג. די לאקאלען פון פ. ק. א. און ק. ק. א. וועלען ספעציעל דעקארירט ווערען, ס'וועט אויך א דורכגעפיהרט ווערען א פראפאגאנדע צווי-שען די ברייטע מאסען וועגען דער נויטיקייט פון אפשפארען.

דאס הויפט-געוויכט וועט געלעגט ווערען אויף דער אפשפארונגס-פראפאגאנדע אין די שולען, וואו ס'וועלען פארקומען שמועסען וועגען דער פראגע.

קלאנג-קינא-טעאטער
ZACHĘTA
זגערזשער 26.
היינט און פאלגענדע טעג!
דער לאנג-ערווארטעטער פילם
ליבע, לעבען און נקמה א. ג.
"יוד זיס"
א פילם, וואס האט צום טיפסטען גע-ריהרט דאס געוויסען פון דער וועלט.
אין דער הויפט-ראל
Conrad Veidt
אויסערן פראגראם: אקטועליטעטען.
נעכסטער פראגראם:
"איך בין א דעזערטיר"
אנהויב פון די סעאנסען 4 נאכמ.
שבת און זונטאג 12 א זייגער בייטאג.

היינט ווערט ארויסגעטראגן דער אורטייל

אין פראצעס פון די 53 אנגעקלאגטע אין שמוגלען מענשען קיין רוסלאנד

פ-ייטאג אין לעצטען טאג פון גרויסען פראצעס פ: די 53 אנגעקלאגטע אין שמוגלען מענשען קיין רוסלאנד האבען גערעדט אלע פארטיידיגער, אין די „לעצטע ווערטער" האבען די אנגעקלאגטע ערקלעהרט, אז זיי האבען נישט געוואוסט, אז ארי-בערשמוגלען מענשען קיין רוסלאנד איז א פער-ברעכען, ווען זיי וואלטען דאס געוואוסט וואלטען זיי זיך דערמיט נישט פארנומען.

דער אנגעקלאגטער ליפשיץ, ערקלעהרט, ער איז אונהיילבאר קראנק און דער אנגעקלאגטער טייטעל ערקלעהרט, אז ער איז קראנק אויף שווינד-זוכט און בעט איהם צו בעפ-ייען, כדי ער זאל שטארבען נעבען זיין מוטער, דער אנגעקלאגטער גאלדשטיין בעט איהם צו בעפרייען, כדי זיינע 3 קינדער זאלען נישט ווערען קיין פארברעכער.

נאכ'ן שליסען די גריכטס-פערהאנדלונגען ער קלעהרט דאס גריכט, אז דער אורטייל וועט ארויס געטראגען ווערען מאנטאג (היינט) 3 א זייגער ביי-טאג.

ווידער א גרויסע האנדעלס-אפערע

א בעזיצער פון א קאלאניאל-געוועלב נעהמט אן סחורות אויף בארג און ענטלויפט קיין פאלעסטינא

אויף לאגעווניצקא 1 האט זייט עטליכע יאהר געהאלטען א קאלאניאל-געשעפט א געוויסער ישראל קופערבערג. ביי איהם האט געארבייט, כלומרשט אלס סוביעקט, זיין שוואגער לייב פוקס פון פראנ-ציסקאנער 8. לעצטענס האט קופערבערג געמאכט גרויסע קניות און געדעקט מיט וועקסלען, מיט עטליכע טעג צוריק האט אבער קופערבערג בשתיקה ארויספארקויפט אלץ וואס ער האט געהאט אין געשעפט, ליקווידירט זיין וואוינונג און נעלם גע-ווארען, ווי מען זאגט קיין פאלעסטינע, ווי ס'האט זיך איצט ארויסגעשטעלט איז פוקס נישט געווען קיין אנגעשטעלטער ביי קופערבערגן, נאר א שטי-לער שותף, די בע'עולהטע בעמיהען זיך, אז מ'זאל קופערבערגן צוריקברענגען פון פאלעסטינע.

גרויסע שרפה אין א וואויז-הויז

פייערלעשער פערטשאדעט געווארען פון רויך

(א) נעכטען 3,40 נאכמ. האט אויסגעבראכען א גרויסע שרפה אין וואוין-הויז אויף ראדוואנסקא 6. וואס געהערט צו הירש פאצאנאווסקי.

די שרפה האט אויסגעבראכען אויפ'ן פער-טען שטאק, דאס פייער האט ארומגעכאפט צווי שטובען און די קאמערן, אין איין קאמער האבען זיך געפונען לייכט-ברענענדע שטאפען, ווי: פאקוס און מאהלער-מוסטערען. צוליב דעם האט זיך דאס פייער בליץ-שנעל פארשפרייט. ס'זענען באלד אלארמירט געווארען די 1-טע 2-טע, 3-טע און 4-טע פייערלעשער - אפטיילונגען, וועלכע זענען ענערגיש צוגעטרעטען צו דער רעטונגס-אקציע און נאך א האלבער שעה איז זיי געלונגען דאס פייער איינצולעשען, אויפ'ן ארט איז בלויז גע-בליבען די 2-טע אפטיילונג.

ביים אדורכקוקען די קאמערן, האבען די דיזשורירענדע פייערלעשער בעמערקט אין א ווינקעל קאמער איז איינער פון די פייערלעשער אין א בעוואוסטלאזען צושטאנד, און ווי ס'האט זיך ארויס געוויזען, איז דאס דער פייערלעשער פון דער 3-טער אפטיילונג, וואצלאוו זביארשיק, וועלכער איז אין דער צייט פון דער רעטונגס-אקציע פערטשאדעט געווארען. נאך דעם ווי דער דאקטאר האט איהם געגעבען הילף, איז ער אפגעפיהרט געווארען א היים.

דער היזק ווערט געשאצט אויף העכער 5 טוי-זענד זלאטעס.

אויפ'ן ארט פון דער שרפה איז אנגעקומען דער פאליציי-קאמענדאנט ניעדזשעלסקי.

טעאטער „ראזמאיטאשטשי"
ציגעל-גאס 27, טעל. 112-25
דיר.: ד. צעל-סמער. אופ.: י. ק-ערמאו

שטורמישער ערפאלג! בעגייסטערונג! ענטציקונג!
לאכען! זינגען! טאנצען! נור געציילטע טעג!
היינט, 9.15 זונגט מיט דער יונגער בעזאכטער קונסטלערין
דינה האלפערן
צוזאמען מיט איהר פארטנער סעם בראנעצקי
אין דער גרויסער לאך-קאמעדיע מיט געזאנג און טענץ
צו פינטשעווער יורש
בילעטען פון 11 פרייז אין טאמע פון טעאטער Rozmaitości
אכטונג!
די טעג קומט פאר די דריטע און לעצטע פרעמיערע
דינה האלפערן'ס גרעסטער שלאגער
די אומגעזעצליכע פרוי !!!

בעזייטיגען דאס מיסט פון די הייזער

דער פראיעקט הויבט אן רעאליזירט צו ווערען

אונטערן פארזיץ פון פרעזידענט אינזש. גלא-זעק איז פארגעקומען א קאנפערענץ צוזאמען מיט די פארשטעהער פון די הויז-בעזיצער, דער פרע-זידענט האט מיטגעטיילט, אז צו דער שטאט-פער-וואלטונג האבען זיך געווענדעט אונטערנעהמער מיט אפערטעס וועגען רעאליזירען אלע פראיעקטען אויף אוועקצונעהמען דאס מיסט און אומריי-ניג-קייטען פון די לאדזער הייזער און מען זאל זיי דערויף געבען א קאנצעסיע, די שטאט-פערוואלטונג האלט אבער, אז די קאנצעסיעס זענען נישט לטובת דער שטאט און ס'וואלט צו טייער געקאסט די הויזבעזיצער, דעריבער וועט דער מאגיסטראט אלע איינריכטונגען מאכען אויפ'ן אייגענעם חשבון. דער פראיעקט איז, אז אין א... הייזער וועלען אוועקגעשטעלט ווערען פערמאכטע אייזערנע קוי-שען, וועלכע וועלען יעדען טאג צוגענומען ווערען און אויף זייער ארט וועלען אוועקגעשטעלט ווערען לעדיגע, דאס מיסט וועט פערברענט ווערען אין ספעציעלע אויווענס, וועלכע וועלען אויסגעבויט ווערען ביים טייך יאשין, די הויז-בעזיצער האבען מסכים געווען מיט דער דאזיגער שטעלונג און דעלעגירט זייערע פארשטעהער אין אויספיהר-קאמיטעט.

וועגען די זיצונגען פון ביראט

וועט די בעפעלקערונג אינפארמירט ווערן דורך דער פרעסע

ווי מיר האבען שוין מיטגעטיילט וועט די ערשטע זיצונג פון ביראט ביי דער לאדזער שטאט-פערוואלטונג פארקומען דעם 24 ד. ח. לויט'ן רע-גולאמין וועט קיין פובליקום צו די זיצונגען נישט צוגעלאזען ווערען, כדי אבער די בעפעלקערונג זאל זיין אינפארמירט וועגען די רעזולטאטען פון די זיצונגען, האט פרעזידענט גלאזעק בעשלאסען ארויסצוגעבען א פעראָרדנונג, אז די פרעסע זאל בעקומען גלייך נאך די זיצונגען אינפארמאציעס וועגען זייער פערלויף, אויסער זשורנאליסטען וועט קיינער בעת די זיצונגען אין בנין פון שטאט-ראט נישט אריינגעלאזען ווערען.

BANK HANDLOWY w ŁODZI
Spółka Akcyjna
Al. Tadeusza Kościuszki 15
ma jeszcze do wynajęcia SAFES
na dogodnych warunkach, poczynając od 4 złotych miesięcznie.
WYJEZDZAJĄC, nie zostawiaj w domu papierów wartościowych, złota, srebra i t. p., lecz zanieś je do SAFE'u!

סיסטעמאטישע גנבה אין דער פירמע „וואל-ווארט"

אין דעם וואוין-הויז אויף פעטריקאווער 98 האט זייט א לאנגע צייט געארבייט די רוימערין פראנטשישקא מיישיק פון פושעיאזד 2.

זייט א לענגערע צייט האט מען בעמערקט, אז עס פעהלען פסדר פערשידענע זאכען און געשעפט, די גנבות זענען שוין לעצטענס דערגאנגען ביז עטליכע טויזענד זלאטעס. נישט קוקענדיג אויף אלע פאר-זיכטיגקייטס - מיטלען איז נישט געלונגען צו כא-פען דעם גנב.

די פאליציי האט אונטערגענומען אן אבסערוואציע און ס'האט זיך ארויסגעשטעלט, אז די גנב'טע איז די רוימערין מיישיק. אין איהר וואוינונג האט מען געפינען פערשידענע געגנב'עטע חפצים אויף א סומע פון עטליכע טויזענד זלאטים. די גנב'טע איז פערהאלטען געווארען.

צוויי גרעסערע גנבות

(א) אין לאגער פון דער פירמע שעפס אויף קילינסקיעגא 130 האבען זיך אריינבעקומען גנבים און ארויסגעגנב'עט סחורות אויף 800 זלאטים.

פון דער וואוינונג פון שרה פישמאן אויף פעט ריקאווער 85 האבען גנבים ארויסגעגנב'עט פער-שידענע חפצים פאר 1000 זלאטים.

פאליצייאישע אבלאווע

(–) עהערנעכטען איז אין גאנץ לאדז אדורכ-געפיהרט געווארען א פאליצייאישע אבלאווע, וועל-כע איז דער עיקר געווען געווענדעט געגען דירות-גנבים.

ס'זענען פערהאלטען געווארען א רייה פער-דעכטיגטע פערזאנען, וועלכע מ'איז חושד אין אויספיהרען עטליכע גנבות אין וואוינונגען.

אפטייקען.

היינטיגע נאכט - דיזשורען

היינט ביינאכט דיזשורירען פאלגענדע אפטייקען:

קאפראווסקי (נאוואמיעיסקא 15), טראווקאווסקי (בזשעזשינסקא 56), ראזענבלום (שרודמיעיסקא 21), בארטאשעווסקי (פעטריקאווער 95), סקוואר-טשינסקי (קאנטנא 54), ל. משינסקי (ראקיטישי-נער 53).

Dr.
Wołkowyski
האט זיך איבערגעצויגען אויף
ציגעל-גאס 11, טעל. 238-02
הויט- און ווענערישע קראנקהייטען.
מענער-שוועכע
נעמט אן אין פון 8–11 בייטאג און 4–9 אוונט

Dr. med. L. Berman
צעגעלניאנא 15. טעל. 149-07
ספעציאל-ארצט פאר מענער-שוועכע-בעהאנדלונג און סעקסועלע בעראטונג.
נעמט אן פון 8–11 און פון 4–8 אווענד.
זונטאג פון 9–1 פארמיטאג.
פאר אונבעמיטעלטע—לעטשניצע-פרייזען